

PARLIMEN KESEBELAS

PENGGAL PERTAMA

MESYUARAT KEDUA

Bil. 27	Selasa	20 Julai 2004
---------	--------	---------------

K A N D U N G A N

JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN (Halaman 1)

USUL MENANGGUHKAN MESYUARAT DI BAWAH

PERATURAN MESYUARAT 18(1):

- **Kerenah Birokrasi Tabung Kebajikan Kesihatan Kebangsaan**
- *Y.B. Tuan Salahuddin bin Ayub (Kubang Kerian)* (Halaman 26)

USUL MENANGGUHKAN MESYUARAT DI BAWAH

PERATURAN MESYUARAT 18(1):

- **Kerenah Birokrasi Tabung Kebajikan Kesihatan Kebangsaan**
- *Y.B. Tuan Salahuddin bin Ayub (Kubang Kerian)* (Halaman 112)

RANG UNDANG-UNDANG:

Rang Undang-undang Perbekalan Tambahan (2003) 2004

Jadual:-

Jawatankuasa:-

Maksud B.44 (Halaman 28)

Maksud B.45 (Halaman 39)

KANDUNGAN (Samb.)**USUL-USUL:**

Menangguhkan Bacaan kali Yang Kedua dan Ketiga Rang Undang-undang	(Halaman 1)
Merentikan Kuat Kuasa Peraturan Mesyuarat Di Bawah Peraturan Mesyuarat 90	(Halaman 27)
Anggaran Pembangunan (Tambahan) (No.2) 2003 <u>Jawatankuasa:-</u> Maksud P.44	(Halaman 28)
Menyerahkan Rang Undang-undang Kepada Jawatankuasa Pilihan Di Bawah Peraturan Mesyuarat 54(1)	(Halaman 74)
Waktu Mesyuarat dan Urusan Dibebaskan Daripada Peraturan Mesyuarat	(Halaman 112)
Menangguhkan Pembentangan Penyata Jawatankuasa Hak dan Kebebasan Ke Mesyuarat Akan Datang	(Halaman 132)
Menangguhkan Mesyuarat Di Bawah Peraturan Mesyuarat 16(3)	(Halaman 133)

UCAPAN-UCAPAN PENANGGUHAN:

Insinerator Harus Dipindahkan Dari Broga - <i>Yang Berhormat Puan Teresa Kok Suh Sim (Seputeh)</i>	(Halaman 133)
Pemodenan dan Pembaharuan Parlimen Malaysia - <i>Yang Berhormat Tuan M. Kula Segaran (Ipoh Barat)</i>	(Halaman 136)

MALAYSIA

DEWAN RAKYAT

Selasa, 20 Julai 2004

Mesyuarat dimulakan pada pukul 10.00 pagi

DOA

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Dr. Yusof bin Yacob)
mempengerusikan Mesyuarat]

USUL

**MENANGGUHKAN BACAAN BAGI KALI YANG KEDUA DAN KETIGA
RANG UNDANG-UNDANG**

Setiausaha Parlimen Kementerian Keselamatan Dalam Negeri [Datuk Wira Abu Seman]: Tuan Yang di-Pertua, saya memohon mencadangkan:

“Bahawa menurut Peraturan Mesyuarat 62, Rang Undang-undang Agensi Antidadah Kebangsaan 2004 yang dijadualkan dalam Aturan Urusan Mesyuarat hari ini sebagai No. 5, ditangguhkan bacaan kali yang kedua dan kali ketiga dan dibawa ke Mesyuarat akan datang”.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Baik.

Datuk Wira Abu Seman Yusop: Terima kasih.

JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN

Tuan Syed Hood bin Syed Edros: Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya mengalu-alukan kehadiran pelajar-pelajar dari Sekolah Menengah Taman Tasik Ampang. *[Tepuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Kawasan Yang Berhormatkah? Bukan?

Tuan Syed Hood bin Syed Edros: Bukan, bukan. Bagi pihak, pasal dia belum datang.

Seorang Ahli: Kempen, kempen.

Tuan Syed Hood bin Syed Edros: Apa dia?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Teruskan Yang Berhormat.

Tuan Syed Hood bin Syed Edros: Yang Berhormat bagi Ampang, mungkin dalam perjalanan. Soalan saya soalan nombor satu, terima kasih.

1. **Tuan Syed Hood bin Syed Edros [Parit Sulong]** minta Menteri Pelajaran menyatakan jumlah sekolah rendah dan menengah yang bangunannya telah berusia lebih 40 tahun dan apakah tindakan kementerian terhadap bangunan-bangunan yang diisytiharkan tidak selamat oleh pihak Jabatan Kerja Raya.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pelajaran [Puan Komala Devi]: Tuan Yang di-Pertua, sehingga 31 Januari 2004, terdapat sejumlah 5,122 sekolah iaitu 4,777 sekolah rendah dan 345 sekolah menengah di seluruh negara yang mempunyai bangunan melebihi 40 tahun. Bagi sekolah-sekolah yang diisytiharkan tidak selamat oleh Jabatan Kerja Raya, kementerian akan bertindak merobohkan bangunan berkaitan dan menggantikan dengan bangunan baru. Penggantian bangunan tersebut bagaimanapun tertakluk kepada keadaan kewangan semasa kementerian. Terima kasih.

Tuan Syed Hood bin Syed Edros: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih kepada Yang Berhormat Setiausaha Parlimen. Di tempat saya, ada sebuah sekolah, namanya Sekolah Kebangsaan Kampung Jawa. Sekolah ini, Ahli Parlimen yang lepas telah datang tiga kali. ADUN telah hadir dua kali, Exco Pendidikan Negeri telah datang dua kali. Ahli Parlimen sekarang baru datang sekali. *[Ketawa]*. Namun demikian, saya tengok sekolah ini.....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ahli Parlimen yang dahulu tidak datang Yang Berhormat?

Tuan Syed Hood bin Syed Edros: Datang tiga kali. Tetapi, pasal masalah dia, tiga kali tidak berubah-ubahlah itu.

Seorang Ahli: Dok macam itu juga.

Tuan Syed Hood bin Syed Edros: Masalahnya, sekolah ini bumbungnya sahaja sudah dua lapis.

Datuk Abdul Ghapur bin Salleh: Tidak faham.

Tuan Syed Hood bin Syed Edros: Pasal kalau dia hendak buka bumbung yang lama, hendak buat bumbung yang baru, lagi mahal. Jadi, dia taruk sahaja satu bumbung lagi atas.

Datuk Abdul Ghapur bin Salleh: *[Menyampuk]*

Tuan Syed Hood bin Syed Edros: Ia punya dinding ada....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Tiga lapis.

Tuan Syed Hood bin Syed Edros: Biasalah, penuh dengan makhluk perosak anai-anai. Ia punya lantai, bergegar-gegar. *[Ketawa]* Bergegar-gegar itu bahasa Johorlah. Kalau tidak faham boleh buka kamus.

Seorang Ahli: Ya, ya. Tangga Batu

Tuan Syed Hood bin Syed Edros: Jumlah pelajar dahulu ramai, makin lama makin tidak ramailah. Sebab, sekolah itu.....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Soalan, soalan Yang Berhormat.

Tuan Syed Hood bin Syed Edros: saya nampak tidak selamat.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Soalan dia.

Tuan Syed Hood bin Syed Edros: Ya. Soalannya sekejap lagi. Ini, hendak masuk sudah ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Jangan panjang sangat cerita itu.

Tuan Syed Hood bin Syed Edros: Ya. Jadi, saya mengkaji sekolah ini, saya pergi ke Jabatan Pendidikan Daerah, dia kata sudah hantar negeri. Saya pergi negeri, dia kata sudah hantar ke kementerian. Saya pergi ke kementerian, dia kata semua sudah siap. Tetapi, tinggal tunggu PBT sahaja.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya, ya. Soalan Yang Berhormat.

Tuan Syed Hood bin Syed Edros: Soalan dia, PBT itu sudah lama tidak buat-buat. Bila saya tanya kenapa tidak buat, kementerian jawab, *"Dasar kementerian sekarang adalah membekukan semua PBT"*. Jadi, saya tanya berapa harga tanah yang diambil alih? Belum ada harga. Saya pergi ambil semua dokumen itu.....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Cukuplah Yang Berhormat.

Tuan Syed Hood bin Syed Edros: saya pergi Jabatan Penilaian, saya sendiri tanya harga, kemudian itu mungkin saya akan bawa. Soalan saya, *[Ketawa]* adakah kementerian berhasrat untuk menilai dasar PBT ini supaya tidak ditutup terus, melihat kepada keadaan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya.

Tuan Syed Hood bin Syed Edros: Kalau Ahli Parlimen dahulu yang tiga tahun sudah datang, maknanya sudah lebih lima tahun kes ini Ahli Parlimen dahulu mungkin sudah bawa.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya, ya. Cukup Yang Berhormat, cukuplah Yang Berhormat.

Tuan Syed Hood bin Syed Edros: Memang saya sudah habis, cukup. Jadi, saya mengharapkan supaya dasar PBT kerajaan ini dapat dipulihkan semula. Maknanya, kalau tempat itu sesuai, jadikanlah jawapannya. Sekarang ini PBT cukup....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Sudah cukup, cukup Yang Berhormat.

Tuan Syed Hood bin Syed Edros: Jadi, terima kasihlah banyak-banyak. Sekolah Kebangsaan Kampung Jawa, Parit Sulong. *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh* dan terima kasih.

Puan Komala Devi: Terima kasih saya ucapkan di atas keprihatinan Ahli Yang Berhormat bagi Parit Sulong. Inilah sikap yang kita mahu galakkan. Kami, akan mengambil perhatian bahawa sekolah.....*[Dewan gamat seketika] [Ketawa]*

Semua Ahli Kerajaan: *[Bersorak]*

Puan Komala Devi: Soalan berkenaan dengan peruntukan untuk memperbaiki Sekolah Kebangsaan Kampung Jawa, saya rasa kita boleh dapat mempertimbangkan. Tetapi, berkenaan dengan Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) itu, saya rasa luar bidang kementerian....

Tuan Syed Hood bin Syed Edros: Ini betul minta maaf. Bukan PBT secara total, pengambilan balik tanah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Cukup, cukup Yang Berhormat.

Puan Komala Devi: Ooh, terima kasih. Kementerian kami menerima banyak permohonan untuk mengambil tanah dan ini selalu di bawah keprihatinan kementerian, tertakluk kepada kedudukan kewangan kementerian. Terima kasih.

Datuk Abdul Ghapur bin Salleh: Tuan Yang di-Pertua, memang kita tahu Kementerian Pendidikan banyak masalah. Tetapi, apa yang kita nampak dalam soalan yang pertama ini, apabila sudah diisytiharkan tidak selamat oleh pihak Jabatan Kerja Raya, jawapan yang diberi, jika sekiranya ada peruntukan. Ini tidak logik, tidak masuk akal. Ini kerana, kalau sudah tidak boleh digunakan, berbahaya untuk anak-anak, kenapa kita katakan tidak ada peruntukan? Ini, macam darjah satu punya jawapan. *[Dewan gamat seketika] [Tepuk]* Jadi, saya minta mungkin Setiausaha Parlimen barangkali *junior*, minta kalau boleh yang lebih *senior* jawab soalan seperti ini. Terima kasih.

Beberapa Ahli: Ya. *[Tepuk] [Dewan gamat seketika]*

Puan Komala Devi: Tuan Yang di-Pertua, walaupun kita katakan bangunan-bangunan yang tidak diselamatkan di bawah perhatian kementerian, ini tidak bermakna bahawa kita tidak mengambil tindakan serta-merta sekiranya perlu. Apabila kita katakan sekolah-sekolah tidak selamat, ia ada kategori dari segi merobohkan bangunan, membina sekolah baru ataupun menjalankan kerja baik pulih. Tetapi, apabila kita dapati bahawa keselamatan murid-murid dan pelajar-pelajar terjejas, kami akan mengambil tindakan serta-merta. Ini, saya ingin memberi kita punya komitmen. Terima kasih.

Datuk Abdul Ghapur bin Salleh: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Cukuplah Yang Berhormat ya. Cukuplah Yang Berhormat, dua soalan sahaja Yang Berhormat.

Datuk Abdul Ghapur bin Salleh: Yang Berhormat, kita tidak puas hati dengan jawapan begini.

Beberapa Ahli: Ya.

Datuk Abdul Ghapur bin Salleh: Ini kerana, kita mahu dalam Dewan yang mulia ini, kalau kita buat jawapan, tentu yang memuaskan kepada Ahli-ahli Parlimen.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya.

Datuk Abdul Ghapur bin Salleh: Bukan setakat jawab sahaja, melepaskan batuk di tangga.

Beberapa Ahli: Ya.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Sudah, cukup.

2. **Dato' Haji Mat Yasir bin Haji Ikhsan [Sabak Bernam]** minta Menteri Pertanian dan Industri Asas Tani menyatakan memandangkan kawasan pertanian Sekinchan, Selangor yang terkenal sebagai "*Little China*" berikutan kejayaan petani-petani menanam padi, mangga dan longan. Adakah kementerian akan membuat kajian kejayaan petani-petani Cina di kawasan tersebut untuk dijadikan contoh oleh para petani di kawasan-kawasan lain.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani [Datuk Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim]: Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani telah mengkaji kejayaan petani-petani Cina di Sekinchan, Selangor dan telah memperluaskan sistem penanaman dan teknologi yang sesuai kepada petani-petani di kawasan lain. Contoh sistem penanaman dan teknologi yang diperluaskan adalah termasuk:

- (i) sistem kepelbagaian aktiviti ladang dengan pengeluaran tanaman lain seperti mangga dan sayur-sayuran;
- (ii) peralatan sawah dan penyediaan parit dan pintu kawalan air yang mencukupi demi kawalan air yang sempurna, supaya tanaman padi boleh tumbuh dengan subur;
- (iii) penggunaan kadar biji benih padi dan baja yang lebih tinggi dan
- (iv) mereka menggunakan mekanisasi di ladang.

Terima kasih.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya, Jerai.

Dato' Haji Mat Yasir bin Haji Ikhsan: Soalan tambahan.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Tidak apa, tidak apa. Sila duduk Yang Berhormat.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Selamat pagi dan terima kasih Yang Berhormat Setiausaha Parlimen. Saya ingin mendapat penjelasan daripada Yang Berhormat. Di Kedah, kerajaan telah merancang untuk mengadakan 10 tan satu hektar tanaman padi. Tetapi, adakah Yang Berhormat sedar ataupun kementerian sedang mengkaji semula bahawa sistem pengairan di Kedah ini adalah sistem yang cukup lama. Bila sistem ini lama, pelepasan air ke kawasan-kawasan bendang ini

kadang-kadang tidak sampai pada waktu dan masa yang diprogramkan. Apabila 'ayaq' ini tidak sampai kepada waktu dan masa yang diprogramkan.....

Beberapa Ahli: Air.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Ya?

Seorang Ahli: Ayaq, ayaq, air.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Air. *[Ketawa]* Tidak berupaya Tuan Yang di-Pertua pasal kita orang kampung. Jadi, 'ayaq' itu adalah bahasa asal Melayu. Air ini adalah bahasa buku. Jadi, kalau sistem ini tidak terlebih dahulu diperbetulkan, manakah mungkin 10 tan untuk satu hektar. Ini saya telah berbincang dengan pak tani-pak tani kerana mereka lebih arif dan faham tentang sistem pengairan ini. Jadi soalnya Yang Berhormat Setiausaha Parlimen, apakah kerajaan memprogramkan iaitu program tanaman, pengairan air yang secukupnya, baja-baja yang sebaiknya dan juga padi. Mungkin padi yang jenis baru, yang boleh mencapai matlamat 10 tan satu hektar ini dan seterusnya akan mengurangkan import beras kita daripada luar negara dan mengurangkan tukaran wang kita ke luar negara.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Sudah, cukup Yang Berhormat.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Jadi, adakah Yang Berhormat, kementerian sedang merancang dan mengkaji hal-hal seperti yang saya sarankan itu. Terima kasih.

Datuk Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Segala-gala Yang Berhormat sebutkan tadi itulah Yang Berhormat, yang kami akan gunakan dan insya-Allah seperti kita katakan satunya Yang Berhormat, yang pertama kita harus lakukan kita satukan kelompok-kelompok yang kecil, jadi kelompok yang besar supaya ianya lebih komersial dan selepas itu memanglah kita menggunakan benih-benih yang lebih elok, tetapi yang pertama seperti Yang Berhormat katakan adalah sistem perairan.

Sebab itulah Yang Berhormat, kita juga mencuba beberapa teknologi yang lain, yang kita boleh cuba untuk mengatasi masalah-masalah air ini juga dan satu daripadanya kita ingin hendak menggunakan seperti saya katakan *precision farming* iaitu menggunakan jenis mekanisasi, di mana segala penggunaan air dan juga berapa banyak baja dan mungkin racun-racun perosak yang dibenarkan adalah mencukupi untuk tanah tersebut.

Jadi, ini adalah teknologi yang kita cuba *divertkan* daripada hanya memikirkan masalah air sahaja. Dan Yang Berhormat, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kita juga akan mengadakan manual tanaman padi, insya-Allah kita akan sebarkan kesemua jelapang padi untuk menggunakan selain daripada kita memikirkan masalah Yang Berhormat sebutkan tadi iaitu parit dan tali air tetapi kita ada juga mengadakan satu sistem yang lain untuk memodenkan penanaman padi, insya-Allah kita akan menjurus kepada projek sepuluh tan yang kita katakan.

Tetapi untuk makluman, kita hendak mengaitkan kepada soalan asalnya, di Sekinchan sebab itulah kita menggalakkan petani-petani kalau dapat membuat rombongan dan lawatan ke Sekinchan.

Sekarang ini di Sekinchan, produktiviti pengeluaran padi mereka adalah antara sembilan tan sehingga 13 tan sehektar iaitu melepasi sasaran kita sepuluh tan. Terima kasih.

Dato' Haji Mat Yasir bin Haji Ikhsan [Sabak Bernam]: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih dan terima kasih Setiausaha Parlimen. Saya ingat kita hendak cari ilmu Jerai inilah, sebab saya tengok dia cukup mudah dapat panggilan daripada Tuan Yang di-Pertua.

Selain daripada itu, pagi ini saya sebenarnya, mengharap kadang-kadang kita rindu kepada Menteri kita yang lama tidak datang, jadi kita ucap tahniahlah dapat menteri-menteri utama kita yang ada pagi ini.

Soalan saya, kita sebenarnya saya cetuskan idea mengenai *Little China* ini sebagai satu contoh kepada petani-petani kita seperti kata Yang Berhormat Setiausaha Parlimen tadi, mereka membuat lawatan sambil belajar. Jadi, oleh kerana itu, saya ingin bertanya, tidak adakah tempat-tempat lain selain daripada Sekinchan ini yang boleh umpamanya dijadikan contoh, di mana para petani kita boleh melawat dan belajar untuk meningkatkan pendapatan mereka. Terima kasih.

Datuk Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat. Pertama sekali, bagi pihak Yang Berhormat Menteri untuk makluman semua di sini, Yang Berhormat Menteri pada masa ini, alhamdulillah, memang Yang Berhormat Menteri pun sebenarnya selalu juga dia datang ke Dewan tetapi pada masa itu tidak ada pula soalan pertanian yang dia dapat jawab.

Dan pada masa ini Yang Berhormat Menteri sedang mempengerusikan mesyuarat yang begitu penting iaitu Mesyuarat Panel Penasihat bagi pembangunan

sektor pertanian negara yang pertama bagi kali ini iaitu bertujuan untuk mencari jalan untuk kita memperhebatkan lagi pembangunan pertanian negara untuk kebaikan semua.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat setakat ini, model Sekinchan adalah model yang terserlah Yang Berhormat, tetapi insya-Allah kita akan ada model-model yang lain yang mungkin kita boleh gunakan di mana ia mengikut tanaman, kalau padi ada model lain dan kalau macam *Little China* ini memang di Sekinchan, tetapi di tempat-tempat lain mungkin buah mangga di Perlis dan sebagainya.

Bermakna model-model ini berasaskan kepada pengeluaran yang menyerlah dari segi produktiviti, kualiti bahan-bahan yang dikeluarkan. Terima kasih.

3. Dr. Mohamed Hayati bin Othman [Pendang] minta Menteri Kesihatan menyatakan apakah statistik penyakit batuk kering (tuberculosis) sekarang, setelah berpuluh tahun imunisasi BCG diberikan dan bilakah target batuk kering akan dihapuskan di Malaysia.

Timbalan Menteri Kesihatan [Datuk Dr. Abdul Latiff bin Ahmad]: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih soalan daripada Yang Berhormat bagi Pendang.

Pada tahun 2003, seramai 15,852 orang dilaporkan menghidap penyakit batuk kering ataupun tuberculosis, di Malaysia dan nisbah ini bersamaan dengan kadar insiden sebanyak 64 : 100,000 penduduk.

Secara umumnya terdapat penurunan trend kadar insiden tuberculosis di Malaysia iaitu pada kadar 2% setahun sejak sepuluh tahun yang lalu. Di Negeri Sabah dan Sarawak, menunjukkan kadar penurunan yang agak ketara dengan penurunan kadar insiden hampir 5% setahun dalam tempoh yang sama.

Pertubuhan Kesihatan Sedunia (WHO) juga telah menetapkan dua sasaran utama menjelang tahun 2005 iaitu mengesan sekurang-kurangnya 70% kes baru TB ke had positif dalam masyarakat dan kedua, penyembuhan sekurang-kurangnya 85% daripada mereka yang dikesan dan Malaysia telah pun mencapai sasaran yang ditetapkan sejak tahun 2002.

Untuk makluman Dewan yang mulia ini, adalah sukar untuk menentukan tarikh bilakah penyakit tuberculosis ini dapat dihapuskan di Malaysia, memandangkan banyak faktor yang menyumbang kepada kemunculan semula penyakit tersebut.

Dr. Mohamed Hayati bin Othman [Pendang]: Terima kasih terhadap jawapan sahabat saya Timbalan Menteri. Kita tahun TB ini saya ingat keluar daripada perut emak itu dah kena cucuk dah TB, telah berpuluh-puluh tahun diberi imunisasi TB ini, tetapi kita masih mempunyai 15,000 lebih kes TB setiap tahun.

Jadi, apakah punca sebenarnya yang menyebabkan kes ini menjadi macam *prevalent* di dalam negara kita adakah disebabkan oleh rakyat sendiri ataupun kemasukan pendatang tanpa izin daripada negara-negara luar. Terima kasih.

Datuk Dr. Abdul Latiff bin Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih soalan tambahan daripada Ahli Yang Berhormat bagi Pendang, Pertubuhan Kesihatan Sedunia mendapati bahawa imunisasi yang Ahli Yang Berhormat bagi Pendang katakan iaitu BCG tadi, sejak lahir, Yang Berhormat Pendang pun lebih arif daripada saya, yang diberikan kepada bayi yang baru lahir mengikut kajian WHO, tidak memberi perlindungan sepenuhnya terhadap jangkitan tuberculosi, imunisasi BCG sebenarnya hanya melindungi kanak-kanak daripada mendapat penyakit TB yang teruk.

Apabila kanak-kanak ini meningkat dewasa, risiko jangkitan tuberculosi adalah sama dengan orang dewasa lain yang tidak mendapat imunisasi BCG.

Tuan Yang di-Pertua, justeru itu faktor-faktor yang menyebabkan kenapa penyakit TB ini sukar untuk dihapuskan adalah disebabkan beberapa sebab.

Yang pertama, terdapat kes-kes TB yang amat *resistant* kepada ubat yang sentiasa kita berikan, the cocktail tadi, itu satu.

Yang kedua, Yang Berhormat Pendang memang betul, kita dapati 2% hingga 4% daripada pendatang asing walaupun mereka ini sudah menjalani pemeriksaan kesihatan di negeri masing-masing sebelum mereka masuk ke negara kita, masih terdapat kes-kes yang kita kesan terdiri daripada penyakit TB, HIV, hepatitis, penyakit yang berkaitan STD, dengan izin, *sexual transmitted disease* masih berlaku.

Ketiganya, trend tuberculosi yang wujud dalam HIV dan penyakit tuberculosi adalah satu jangkitan *owe infection* bagi mereka yang mengidap HIV dan trend HIV ini makin meningkat, setakat ini ada lebih kurang 60,000 HIV cases dalam Malaysia. Terima kasih.

Dr. Rahman bin Ismail [Gombak]: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih dan kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri, kalau kita melihat kadar kejadian ataupun incident threat 64:100,000 adalah satu kadar kejadian yang agak tinggi ya, kalau kita bandingkan dengan negara-negara lain di dunia.

Jadi, kita lihat mengapa kadar kejadian ini masih tinggi, adakah program-program pencegahan seperti *active contact tracing* sudah berkurangan ataupun program-program pencegahan yang lain seperti *activity screening*, ataupun saringan tidak dijalankan ataupun semakin lemah. Saya juga ingin tahu berapa peratus daripada kes-kes tuberculosis tergolong dalam Multi Drugs Resistance (MDR) yang mana *fatality ratenya* ataupun kadar kematiannya amat tinggi. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat, doktor tanya doktor senang dijawab.

Datuk Dr. Abdul Latiff bin Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Gombak, dia memang pakar ubat, pernah jadi CEO kepada Multi-National Drug Company, dengan izin, jadi dia memang mahirlah, malangnya saya tidak dapat sediakan statistik-statistik Yang Berhormat Gombak nyatakan, saya akan susul dengan secara bertulis.

Apa yang Ahli Yang Berhormat bagi Gombak katakan, sebenarnya usaha-usaha ini sudah, sedang dan akan dijalankan secara intensif oleh Kementerian Kesihatan khususnya Bahagian Kawalan Penyakit Berjangkit, sebab itu setiap tahun kita merayakan hari TB sedunia, dan kita buat ini di Kelantan pada bulan Mei, mengikut dan kesesuaian yang disarankan oleh WHO.

Usaha-usaha ini kita memang lipat gandakan, tetapi ada faktor-faktor yang sukar kementerian hendak kawal seperti pendatang asing datang ke sini, 2% daripada mereka, walaupun kita sudah buat screening, dia masuk di CIQ, kita buat random screening, lepas satu tahun mereka bekerja di sini hendak memperbaharui permit, kita buat sekali lagi screening oleh FOMEMA, usaha-usaha ini terus dijalankan, malangnya kita masih lagi berhadapan dan mengikut *ranking* penyakit-penyakit yang menular di seluruh dunia, tuberculosis nombor tujuh dan tidak berubah sejak tahun 1990 dan jangkaan pada tahun 2020 pun, ia tetap juga nombor tujuh. Terima kasih.

4. Dato' Yap Pian Hon [Serdang] minta Menteri Kewangan menyatakan apakah kesan-kesan terhadap ekonomi negara kita akibat harga minyak melambung naik kini dan apakah langkah-langkah yang diambil untuk mengurangkan beban rakyat daripada punca ini.

Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan [Dato' Seri Dr. Hilmi bin Yahaya]: Tuan Yang di-Pertua, kenaikan harga minyak di pasaran antarabangsa tidak

sangat menjejaskan ekonomi Malaysia dalam jangka masa pendek, memandangkan kita merupakan negara pengeksport bersih minyak. Dalam pada itu kerajaan melalui *Automatic Pricing Mechanism* (APM) telah memberi subsidi minyak untuk mengurangkan impak kepada pengguna. Kenaikan harga minyak juga hanyalah dalam tempoh yang sementara sahaja dan dijangka dapat dikurangkan apabila Pertubuhan Negara-negara Pengeluar Minyak (OPEC) meningkatkan lagi pengeluaran dalam bulan Julai dengan 2 juta tong sehari dan dalam bulan Ogos 500,000 tong sehari.

Prestasi ekonomi negara masih memberangsangkan, pertumbuhan KDNK pada suku pertama tahun 2004 meningkat sebanyak 7.6% tahap tertinggi semenjak suku ketiga tahun 2000. Trend pertumbuhan kukuh ini dijangka berterusan dalam suku kedua tahun ini dan seterusnya untuk tahun 2004. Unjuran ini selaras dengan peningkatan kukuh petunjuk-petunjuk ekonomi, sebagai contoh, Indeks Pengeluaran Perindustrian telah meningkat 14% dalam tempoh lima bulan pertama tahun 2004 berbanding dengan 7.9% dalam tempoh yang sama tahun 2003.

Sementara nilai eksport turut berkembang 19.2% berbanding dengan 11.5% dalam tempoh yang sama tahun 2003. Tahap reserve antarabangsa negara pula mencecah RM200.4 bilion ataupun US\$53.9 bilion pada 30 Jun 2004. Semua ini dicapai dalam keadaan inflasi dengan tahap pengangguran yang rendah.

Tuan Yang di-Pertua, kerajaan telah melaksanakan *automatic pricing system* (APM) dengan izin, semenjak tahun 1983 bagi memastikan harga produk petroleum adalah stabil serta mengurangkan beban kepada rakyat. Oleh itu melalui subsidi kerajaan harga pam minyak RON 97, RON 92 dan juga gas asli cecair hanya meningkat sebanyak 1.5% manakala harga diesel meningkat 2.6% walaupun harga minyak mentah dunia telah meningkat sebanyak 22%.

Di samping itu, penguatkuasaan dan pengetahuan akan dipertingkatkan untuk meliputi sebarang cubaan untuk mengenakan alasan kenaikan harga minyak dunia yang tinggi untuk menaikkan harga barangan tempatan terutama yang tidak terjejas dengan peningkatan pengeluaran.

Tuan Yang di-Pertua, kos minyak sebagai komponen kepada jumlah kos input untuk menghasilkan output sektor pembuatan secara keseluruhannya adalah kecil kecuali industri berasaskan petrol. Oleh itu terdapat hanya kos yang kecil pada keseluruhan kos dan mereka mengekalkan daya saingannya. Dalam sektor

pengangkutan sektor yang paling terjejas adalah industri penerbangan kerana kos minyak merupakan lebih 23% daripada kos keseluruhan operasi. Untuk pengangkutan darat asalnya adalah bergantung kepada tahap subsidi yang diberikan oleh pihak kerajaan.

Untuk mengekang tekanan inflasi, pihak kerajaan akan mengambil langkah proaktif untuk mengelak kesan kenaikan kos kepada inflasi dan keselesaan pengguna. Walau bagaimanapun, harga barangan import dijangka akan meningkat disebabkan meningkatnya kos pengeluaran dan kos antarabangsa. Usaha penguatkuasaan akan dipertingkatkan untuk mengekang penyeludupan barangan petroleum terutamanya ke Thailand dan Singapura.

Tuan Yang di-Pertua, mengenai kesan kepada sektor ekonomi, harga minyak yang tinggi memberikan kesan positif dan juga negatif kepada ekonomi negara memandangkan Malaysia adalah sebuah negara pengeluar minyak. Hasil negara dijangka meningkat ekoran kenaikan harga minyak mentah terutamanya hasil daripada petroleum iaitu cukai pendapatan, duti eksport petroleum dan royalti petroleum. Walau bagaimanapun, cukai jualan barangan petroleum dijangka berkurangan disebabkan pelaksanaan mekanisme harga automatik yang saya sebutkan tadi di pam minyak dan juga subsidi untuk minyak diesel.

Berdasarkan jangkaan harga minyak pada paras USD35 setong dan mengambil kira kenaikan pengeluaran, hasil petroleum dijangka meningkat kepada RM14.997 bilion pada tahun 2004 akan dikutip dari cukai pendapatan petroleum. Pada puratanya setiap kenaikan USD1 minyak mentah akan menyebabkan RM83.3 juta pertambahan hasil pada tahun semasa dan RM300.1 juta dalam tahun berikutnya menjadikan jumlah keseluruhannya RM385.4 juta, yang saya maksudkan ialah cukai Tuan Yang di-Pertua.

Sementara itu, kenaikan harga minyak juga menyebabkan kerajaan terpaksa menanggung subsidi petroleum yang lebih tinggi dan melepaskan kutipan cukai jualan yang lebih besar dengan jumlah tambahan masing-masing sebanyak RM150 juta dan RM192.2 juta. Analisis dari segi permintaan menunjukkan kenaikan harga minyak sebanyak USD10 secara langsung (*direct effect*) akan meningkatkan pendapatan eksport negara sebanyak 0.4% dan KDNK sebenar sebanyak 0.7%.

Walaupun bagaimanapun, kenaikan harga minyak yang lebih tinggi di pasaran akan mengurangkan permintaan dan pertumbuhan ekonomi dunia di mana ini akan

memberi kesan seterusnya kepada ekonomi Malaysia dari segi pengurangan penggunaan dan pelaburan swasta, eksport, inflasi dan tenaga. Oleh yang demikian, kesan akhir kenaikan USD1 harga minyak akan mengurangkan KDNK sebenar sebanyak 0.4% mata untuk kenaikan USD10 setong.

In fact, dari sudut penawaran barangan dan perkhidmatan menunjukkan kesan negatif kepada pengeluaran utamanya terutamanya sektor pembuatan yang bergantung kepada penggunaan minyak dan input barangan petroleum. Sektor kecil pembuatan yang terjejas adalah industri simen, seramik, besi dan keluli. Dalam sektor perkhidmatan pula, sektor kecil yang terbabit secara langsung jika harga berkekalan tinggi adalah pengangkutan dan pelancongan terutama industri pengangkutan udara dan perkapalan dan juga secara tidak langsung kepada sektor perdagangan, borong dan runcit, hotel dan restoran.

Sebarang kenaikan besar harga minyak akan mendatangkan impak negatif kepada sektor pengangkutan terutama pengangkutan udara yang kos minyak merupakan 23% dalam jumlah keseluruhan perbelanjaan.

Sistem Penerbangan Malaysia (MAS) telah mengenakan surcaj minyak sejak 1 Jun 2004 untuk penerbangan antarabangsa dan dijangkakan kos minyak MAS yang merupakan 23% keseluruhan kos dan setiap kenaikan USD1 setong dalam harga minyak dilihat akan meningkatkan jumlah kos minyak setahun sebanyak RM57 juta.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Serdang. Santubong.

Datuk Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar [Santubong]: Terima kasih. Nasiblah berdekatan dengan Serdang. *[Ketawa]* Ini, kata orang Sarawak kalau dia di ambil itu dapat lemak sikitlah. Terima kasih, Tuan Pengerusi. Soalan tambahan. Memang betul, Setiausaha Parlimen menjawab itu tadi, kesannya memanglah ada positif dan negatif dalam *economic sensenya* tetapi saya bertanya soalan yang khusus iaitu industri pengangkutan. Ini adalah satu industri yang kurang mempunyai daya saing dan daya kemajuan terutama sekali pengangkutan dalaman. Kadang-kadang apabila harga minyak antarabangsa naik, subsidi yang diberikan oleh pihak kerajaan kepada pihak pengangkutan tidak menunjukkan realiti sebenar harga minyak di pasaran iaitu kita membeli minyak di stesen minyak lebih murah daripada minyak yang diberi kepada pihak yang mendapat subsidi iaitu pihak industri pengangkutan.

Oleh kerana mekanisme yang dua dipakai, satu – *international pricing* dan satu lagi *national pricing*, jadi apakah mekanisme yang dibuat oleh pihak kementerian supaya pihak yang diberi subsidi ini sebenarnya mendapat subsidi dan mendapat lebih murah daripada harga *market* biasa. Terima kasih.

Dato' Seri Dr. Hilmi bin Yahaya: Tuan Yang di-Pertua, seperti yang saya sebutkan tadi, sektor pengangkutan memang akan terjejas kalau dibiarkan harga petroleum ini dinaikkan seperti yang berlaku di luar negara tetapi di Malaysia ini memang kerajaan bagi subsidi. Minyak diesel - ada disebut tadi 33 sen seliter yang diberi subsidi – petrol.

Selain daripada mengurangkan cukai jualan, kerajaan hari ini terpaksa juga menambah subsidi 1.04 sen seliter kerana *automatic pricing* itu telah sampai ke tahap siling. Kerajaan pada hari ini terpaksa memberi subsidi petrol juga sebanyak 1.04sen seliter. Memang dari segi harga minyak kerajaan bagi, selain daripada itu kerajaan juga memberi subsidi yang lain dalam bentuk pengurangan cukai dan sebagainya, harganya juga murah. Dengan cara ini secara langsung ataupun tidak pihak sektor pengangkutan mendapat subsidi yang banyak, Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya, Dungun.

Datuk Rosli bin Mat Hassan [Dungun]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Tahniah kepada kerajaan kerana dapat mengurus kedudukan industri minyak kita dengan baik dan menjadi kebanggaan rakyat. Apa yang diterangkan oleh Setiausaha Parlimen itu tadi sebenarnya ada kebenaran dan kemunasabahannya tetapi persoalannya ialah rakyat merasakan bahawa negara kita adalah sebuah negara yang menjadi pengeluar minyak malah kita mempunyai simpanan (*reserve*) yang agak banyak. Berkemungkinan *sustainability*nya antara 20 – 30 yang akan datang termasuk gas.

Baru-baru ini selepas pilihan raya, diumumkan naik minyak untuk petrol sebanyak 10 sen. Rakyat pun sebenarnya tidak faham masalah ekonomi yang diterangkan oleh Yang Berhormat Setiausaha Parlimen - pasaran antarabangsa, subsidi yang dikeluarkan oleh kerajaan. Bolehkah pada pandangan saya, sama ada kerajaan rugi atau tidak rugi, biasanya apabila harga itu naik dilihat bahawa rakyat menanggung beban daripada harga kenaikan ini? Bolehkah kerajaan dapat memaklumkan kepada Dewan dan rakyat bahawa jumlah subsidi yang sebenar ataupun harga sebenar di petrol kiosk atau sebagainya berapakah jumlah subsidi?

Kadang-kadang ini menjadi masalah kepada kita sebagai pemimpin masyarakat, Ahli Parlimen dan Wakil Rakyat kerana kadang-kadang pembangkang pun mengeksploitasikan perkara seperti ini. Rakyat pun tidak tahu berapa sebenarnya subsidi. Kita di Parlimen, Dewan Negara dan Dewan Rakyat mungkin tahu tetapi rakyat tidak tahu subsidi ini. Ataupun apakah langkah kerajaan supaya sekurang-kurangnya selepas rakyat memberi mandat yang begitu baik untuk menambah subsidi supaya harga minyak, ada kaedah kita dapat umumkan dan dapat menurunkan – cara mana, mungkin pakar-pakar ekonomi negara dapat menyelesaikan masalah ini kerana pada rakyat dia tidak kira ini ekonomi positif, negatif – dia tidak faham. Harga naik tidak bagus, harga turun bagus. Terima kasih.

Dato' Seri Dr. Hilmi bin Yahaya: Terima kasih Tuan Pengerusi. Sebenarnya harga petroleum - harga minyak di pam minyak tidak meningkat 10 sen. Saya bagi perangkaan ini:

Minyak gas tanpa plumbum – RON 97, Mac 2003 harganya RM1.35 seliter, pada 1 Mei 2004 harganya RM1.37 seliter. Harga gasolin dengan plumbum – RON 92, Mac 2003 - RM1.31 seliter, Mei 2004 - RM1.33 seliter. Maknanya naik sedikit sangatlah, naik 1 atau 2 sen sahaja. Bagi diesel, 2003 – RM0.76 seliter, Mei 2004 – RM0.78 seliter. Bagi gas memasak (LPG), 2003 – RM1.33 sekilogram, 2004 – RM1.35 sekilogram.

Jumlah subsidi sebenarnya untuk diesel 37 sen seliter, LPG 73.14 sen seliter dan untuk petrol yang mana ada *automatic pricing mechanism* di mana kerajaan akan kurangkan cukai jualan kepada syarikat-syarikat bermakna hendak jaga harganya tetapi sekarang ini cukai jualan pun sudah tidak boleh ambil dan kita pula kena subsidi lagi supaya harga ini dapat ditahankan di tahap yang sesuai untuk rakyat.

Tuan Pengerusi, sebenarnya *reserve* kita hanya tinggal 17 tahun sahaja bukan 30 tahun, bermakna kita kena mencari jalan untuk menjaga penjimatan minyak kita.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Jumlah subsidi kerajaan bagi setahun itu berapa? Jumlah semua sekali kalau bolehlah.

Dato' Seri Dr. Hilmi bin Yahaya: Tuan Pengerusi, jumlah semua sekali tidak termasuk – ini untuk LPG tahun 2003, subsidi untuk gas masak RM 691 juta, untuk diesel - RM1,346 juta untuk tahun 2003, petrol yang saya sebut tadi kita kurangkan cukai Jualan, jadi, jumlahnya saya tidak dapat di sini, bermakna subsidi adalah begitu tinggi Tuan Yang di-Pertua.

[Soalan No. 5 – Y.B. Datuk Bung Moktar bin Radin (Kinabatangan) tidak hadir]

6. Tuan Lim Hock Seng [Bagan] minta Perdana Menteri menyatakan apa remedi yang akan diambil untuk membetulkan kemusykilan proses pilihan raya seperti kehilangan nama dalam senarai pengundi, kesalahan nombor kad pengenalan, pusat pengundi jauh dari alamat pengundi, cara urusan mengira kertas undi dan lain-lain sehingga ada banyak rayuan perundangan mahkamah selepas pilihan raya umum.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz]: Tuan Yang di-Pertua, beberapa kelemahan yang berlaku dalam Pilihan Raya Umum yang lepas telah dikenal pasti dan SPR sekarang sedang meneliti dan mengkaji undang-undang, peraturan-peraturan serta proses pilihan raya untuk memperbaikinya terutama berhubung dengan urusan penyediaan Daftar Pemilih untuk digunakan dalam pilihan raya.

Berhubung dengan kehilangan nama dalam Daftar Pemilih, ia tidak berlaku sewenang-wenangnya tetapi kerana nama-nama berkenaan yang telah dipindahkan ke tempat lain selepas SPR menerima permohonan pertukaran alamat yang dibuat oleh pihak-pihak tertentu tanpa pengetahuan pemilih berkenaan. Perkara ini disyaki berlaku antara tahun 1999 hingga bulan Jun 2002 iaitu sebelum sistem pendaftaran pemilih sepanjang tahun dilaksanakan.

Melalui sistem baru, setiap borang permohonan pertukaran alamat perlu diserahkan sendiri oleh pemilih terlibat. Dengan cara ini, permohonan tanpa pengetahuan pemilih tidak akan berlaku.

Sebelum SPPSD ini iaitu Sistem Pendaftaran Pemilih Sepanjang Tahun, permohonan pertukaran alamat boleh dilakukan tanpa kehadiran pemilih terlibat. Walau bagaimanapun, di bawah sistem pendaftaran baru, setiap permohonan pertukaran alamat, pemilih adalah diwajibkan hadir.

SPR juga dari semasa ke semasa sentiasa mengeluarkan peringatan kepada pemilih-pemilih supaya membuat semakan Daftar Pemilih lebih awal melalui saluran semakan yang disediakan. Sekiranya didapati nama hilang, ia boleh mendaftarkan semula.

Mengenai dengan masalah-masalah lain yang dibangkitkan Yang Berhormat bagi Bagan, ia merupakan soal pentadbiran yang akan diperbaiki oleh SPR melalui

kajian yang dijalankan sekarang. Masalah-masalah pentadbiran yang berlaku di setengah-setengah tempat adalah perkara kecil dan tidak disengajakan dan ia sama sekali tidak menjejaskan urusan dan perjalanan pilihan raya tersebut dari sudut undang-undangnya.

Perkara ini boleh diperbaiki apabila SPR dapat mengenal pasti puncanya yang sebenar yang menggantikan dengan kaedah atau cara-cara pendekatan pelaksanaan yang sesuai dengan keadaan masa kini. Untuk makluman Yang Berhormat, pada keseluruhannya perjalanan Pilihan Raya Umum yang lepas adalah berjalan mengikut undang-undang dengan lancar dan berjaya.

Beberapa petisyen pilihan raya yang dibuat selepas pilihan raya bukanlah merupakan ukuran menentukan kelemahan pilihan raya. Ia adalah hak individu atau parti politik yang tidak berpuas hati dengan keputusan pilihan raya. Hak untuk memfailkan petisyen ini dibenarkan mengikut Seksyen 34 Akta Kesalahan Pilihan Raya 1954.

Tuan Lim Hock Seng: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya, Bagan.

Tuan Lim Hock Seng: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Memandangkan masih ada sejuta lebih rakyat yang berkecualan untuk mendaftar sendiri sebagai pengundi, sistem pendaftaran sepanjang tahun yang dijalankan sekarang pun belum pasti akan mengatasi masalah ini.

Saya meminta Yang Berhormat Menteri sama ada kerajaan berminat atau berhasrat untuk menjalankan satu pendaftaran *compulsory*, dengan izin, seperti kad pintar JPN di mana masih ada beratus ribu belum dikutip tetapi selepas diumumkan satu tarikh di mana mereka yang tidak mengambil Kad Pintar itu akan didenda RM100 maka dalam dua atau tiga bulan sahaja semua Kad Pintar sudah selesai diambil. Sekiranya tidak menjalankan satu langkah yang drastik maka pendaftaran pemilih sejuta lebih ini tidak boleh diatasi. Apakah pandangan Yang Berhormat Menteri?

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Dalam soal pendaftaran ini, kita kena ingat juga iaitu sebenarnya apabila kita bercakap tentang pilihan raya, ini demokrasi. Tetapi kalau kita mensyaratkan secara wajib untuk mereka yang layak mendaftar mengundi diwajibkan, ini bermakna bahawa kita sudah memaksa mereka. Itu tidak demokratik. Soal mereka mahu mendaftar ataupun tidak, itu terpulang kepada mereka. Sebenarnya kalau mereka tidak mengendahkan untuk mendaftar sebagai

pengundi sebenarnya dia membuat pilihan bahawa dia tidak berminat untuk mengundi sesiapa. *That is his right*. Sebab itu saya rasa bahawa kita tidak akan memaksa atau mewajibkan mana-mana warganegara kita yang telah cukup umur untuk mendaftar, kita tidak akan mewajibkan. Ia kena diberikan kebebasan untuk membuat pilihan sama ada mahu mendaftar ataupun tidak. Kita hanya menyediakan kemudahan untuk mereka mendaftar.

Saya rasa tidak lebih daripada apa yang kita boleh buat sekarang ini iaitu mendaftar sepanjang tahun. Saya rasa lebih daripada itu tidak boleh apa yang kita buat lagi melainkan Yang Berhormat hendak mencadangkan kalau sekarang ini ada 365 hari, kita cadangkan satu tahun ada 400 hari, mungkin itu lebih lama. Tetapi tidak tahulah, terpulanglah. Tetapi dari segi pihak kita, kita hanya menyediakan kemudahan. *Compulsory Registration* jawapannya tidak.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Kelana Jaya.

Tuan Loh Seng Kok: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Di dalam jawapan awal yang diberikan oleh pihak Menteri, saya ingin minta penjelasan tentang pemindahan pengundi yang tidak memohon itu. Bolehkah Yang Berhormat Menteri memberi lebih banyak maklumat berkenaan dengan dari manakah pengundi-pengundi yang dipindahkan itu berlaku, di negeri mana yang lebih serius?

Tentang pendaftaran pengundi itu, apakah cadangan bahawa adanya minta bantuan daripada Jabatan Pendaftaran Negara supaya tidak perlu adanya pendaftaran pengundi yang dipaksa. Maksudnya tiap-tiap rakyat apabila sampai umur 21 tahun automatik menjadi pengundi dan sama ada dia mahu mengundi atau tidak itu terpulang kepada mereka. Inilah diberikan hak secara automatik kepada rakyat yang mencapai umur 21 tahun. Terima kasih.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Tuan Yang di-Pertua, yang pertamanya saya tidak mempunyai maklumat berkenaan dengan negeri manakah yang paling serius. Tetapi daripada apa yang dimaklumkan terlebih awal iaitu perkara ini berlaku di seluruh Malaysia sebenarnya, perpindahan nama di mana pengundi sendiri tidak tahu bahawa dia telah pun ditukarkan alamat. Sebab itu sekarang kita sudah ambil tindakan bahawa pertukaran alamat dihadiri sendiri oleh orang yang membuat permohonan itu. Ini insya-Allah, tidak akan berlaku lagi pertukaran tanpa pengetahuan.

Berkenaan dengan pendaftaran secara automatik, ini agak tidak boleh kita laksanakan sebab masalah alamat. Kalau kita buat secara automatik dan kita daftarkan dia, di mana? Mengikut alamat dalam kad pengenalan dia? Tetapi kita kena tahu itu bahawa kadang-kadang dia sudah pindah. Dia pun tidak tahu, dia pindah dan dia tidak memaklumkan kepada pihak pendaftaran. Sebab itu bagi pihak kita, kita merasakan bahawa warganegara kita berikan kesedaran kepada mereka bahawa mereka mempunyai hak untuk mengundi maka datanglah mendaftar.

Sebab itu kita tetap dengan pendirian bahawa pendaftaran hendaklah dibuat sendiri oleh mereka yang sedar bahawa mereka ada tanggungjawab untuk mendaftar kerana untuk membuat secara automatik, dia akan mendatangkan masalah pentadbiran tentang di mana orang itu hendak mengundi kerana tidak semestinya di mana alamat, kadang-kadang alamat kita itu ialah alamat tempat kita dilahirkan.

Katalah di Hulu Selangor, tetapi setelah umur 21 tahun mungkin kita bekerja di Ipoh. Kalau buat secara automatik, maka dia akan disuruh mengundi di Hulu Selangor mungkin dia tidak mahu kerana dia sudah bekerja di Ipoh atau ke manakah. Sebab itu masih lagi perlu warga itu mendaftar sendiri dan tidak boleh dibuat secara automatik.

Tuan Lim Kit Siang: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Okey, satu soalan.

Tuan Lim Kit Siang: Semasa pilihan raya besar Mac tahun ini, Suruhanjaya Pilihan Raya ada berkali-kali khasnya Pengerusi dan Setiausahanya ada berkali-kali membuat jaminan bahawa *election* kali ini sempurna dan licin sekali dalam sejarah Malaysia tetapi apa yang berlaku sebaliknya yang terburuk, dengan izin, *most chaotic and disgraceful*.

Apa yang sudah berlaku dan memandangkan bahawa semua *petisyen* pilihan raya akan diselesaikan dalam satu dua bulan ini, bolehkah kerajaan memberi jaminan bahawa usul saya untuk *impeach* Pengerusi Suruhanjaya Pilihan Raya dan ahli-ahli oleh kerana kecuaiannya mereka dan tidak bertanggungjawab mereka mengendalikan *election* itu, akan diberi masa untuk satu perbahasan dalam mesyuarat bajet yang bermula September di mana saya akan mengemukakan semula usul itu oleh kerana diketepikan sebab *subjudice* yang mungkin saya tidak bersetuju tetapi bolehkah satu jaminan dibuat supaya Parlimen boleh menangani dengan serius dalam isu ini.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Manusia ini kita boleh cadang, Tuhan yang menentukan. Yang Berhormat bagi Ipoh Timur pun bagi jaminan, sudah

tidak bertanding hendak mengundurkan diri, hari ini ada lagi. Itu dia sendiri boleh buat.

[Dewan riuh]

Tuan Lim Kit Siang: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat, Ipoh Timur

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Itu hendak mengundur diri banyak kali dah.

Tuan Lim Kit Siang: Bohong!

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat Ipoh Timur *[Dewan semakin riuh]* *[Beberapa Ahli Pembangkang menjerit-jerit]*

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Apa bohong? Keluar surat khabar banyak kali. Apa ingat butakah? Ingat kita tak boleh baca surat khabarkah? Berapa kali hendak mengundur diri? Tarik dirilah! Tak mahu bertanding lagilah! Tetapi masih ada lagi! Itu dia bagi jaminan. Dia sendiri boleh buat keputusan. Dia bagi jaminan tak hendak bertanding lagi tetapi masih ada lagi pada hari ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ipoh Timur, sila duduk.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Inikan pulak hendak kita bagi jaminan macam kata Pengerusi Pilihan Raya hendak bagi jaminan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya, sila duduk Yang Berhormat.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Mana boleh! Hendak menjaga apa yang berlaku semasa pilihan raya. Ini bagi jaminan, penipu besar. Penipu besar ini! Berapa kali hendak mengundurkan diri.

Tuan Lim Kit Siang: *[Masih berdiri dan bercakap tanpa pembesar suara]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat Ipoh Timur!

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Ini saya punya *floor*. *This is my floor*. Duduk. Duduk. Saya punya *floor*, duduk!

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat Ipoh Timur.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Siapa kata hendak undur diri, buat kenyataan dalam surat khabar mahu undur diri, apa ingat kita tak baca surat khabar itukah?

[Dewan semakin gamat dengan jerit pekik beberapa Ahli Pembangkang]

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Tuan Yang di-Pertua, saya hendak dengar jawapan Menteri.

Seorang Ahli: *Action Number One!*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat. Yang Berhormat. Cukup. Ipoh Timur sila duduk.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Dia bagi jaminan yang dia boleh buat. Itu pun dia tak tunaikan.

Tuan Lim Kit Siang: *[Masih berdiri dan bercakap tanpa pembesar suara]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ipoh Timur. Ipoh Timur sila duduk.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Dia sendiri beri jaminan yang mana kita sendiri tidak boleh menentukan. Tuan Pengerusi, pilihan raya bagi jaminan. Macam mana dia hendak tentukan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya. Ya. Teruskan.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Okey, tetapi pilihan raya ini berlaku banyak tempat, banyak pusat pengiraan undi, macam mana kita hendak bagi tahu?

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya. Ya. Rantau Panjang duduk. Rantau Panjang.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Ini saya punya *floor*, ya!

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya. Menteri menjawab.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Tak bagi jalan duduk! Faham sedikit peraturan dalam Dewan Rakyat, kalau saya berdiri duduk! Tak boleh berdiri.

Tuan Lim Kit Siang: *[Masih berdiri]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat, cukup. Cukup. Ipoh Timur.

[Dewan gamat dengan jerit pekik beberapa Ahli Pembangkang]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Cukup Ipoh Timur. Ipoh Timur sila duduk. Ipoh Timur sila duduk. Hah, itulah tanya sangat, Menteri jawab.

7. Tuan Huan Cheng Guan [Batu Kawan] minta Menteri Tenaga, Air dan Komunikasi menyatakan adakah kementerian mempunyai apa-apa rancangan untuk membina pejabat pos di Parlimen Batu Kawan.

Timbalan Menteri Tenaga, Air dan Komunikasi [Dato' Shaziman bin Abu Mansor]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih Ahli-ahli Yang Berhormat. Pada masa ini telah terdapat tiga buah pejabat pos di kawasan Batu Kawan dan sebuah pejabat pos mini berhampiran kawasan Batu Kwan.

Pejabat Pos yang ada ialah Simpang Empat, Pejabat Pos Perai, Pejabat Pos Taman Chai dan sebuah Pejabat Pos Mini Alma. Dengan demikian, Pos Malaysia Bhd. tidak bercadang untuk membina lagi pejabat pos di kawasan ini.

Tuan Huan Cheng Guan [Batu Kawan]: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Pejabat pos yang tadi Yang Berhormat Timbalan Menteri sebutkan Pejabat Pos Alma memang dia terletak hampir dengan kawasan saya, bukan dalam Parlimen saya. Walau bagaimanapun, saya pohon pihak kementerian agar mewujudkan lebih pejabat pos mini di kawasan Parlimen saya khasnya di kawasan luar bandar.

Soalan yang kedua saya ialah berhubung dengan kes seorang posmen yang membuang surat dan saya ingin tahu apakah tindakan yang telah diambil oleh kementerian terhadap kes ini dan juga apakah langkah-langkah pencegahan yang akan diambil oleh kementerian bagi memastikan perkara sebegini tidak akan berulang lagi. Terima kasih.

Dato' Shaziman bin Abu Mansor: Terima kasih Yang Berhormat. Sebagaimana saya katakan tadi Pejabat Pos Alma terletak di kawasan berhampiran dengan Batu Kawan. Walau bagaimanapun, kementerian meminta Pos Malaysia mengkaji keperluan sama ada diperlukan membina sebuah lagi Pejabat Pos Mini di kawasan Yang Berhormat sekiranya ia memenuhi kriteria iaitu terletak lapan hingga sembilan kilometer daripada Pejabat Pos yang sedia ada dan juga anggaran transaksi harian adalah sekitar 300 satu hari.

Berhubung dengan satu kes yang dilaporkan seorang kakitangan Pos Malaysia ataupun posmen membuang surat, Pos Malaysia Berhad telah membuat satu laporan polis berhubung dengan isu ini dan masa yang sama posmen ini ataupun kakitangan Pos ini telah digantung perkhidmatannya sehingga menunggu siasatan selesai. Pejabat Pos Malaysia Berhad juga mengambil langkah-langkah yang perlu supaya perkara ini tidak berulang kembali. Antaranya Pejabat Pos Malaysia Berhad telah menubuhkan satu *task force* yang diketuai oleh Pengurus Serahan itu iaitu Ketua Pos di satu-satu kawasan untuk memantau sistem Serahan Surat agar dapat disampaikan kepada orang ramai kerana memang menjadi hasrat setiap orang yang menghantar surat, suratnya dalam keadaan yang selamat ke tangan orang yang hendak dituju.

Di antara satu perkara lagi yang dilakukan oleh Pejabat Pos adalah mereka memastikan setiap posmen yang hendak keluar itu ditimbang surat-surat yang hendak dibawa keluar dan apabila kembali ditimbang semula surat-surat yang tidak berjaya disampaikan kerana ada di kalangan surat-surat ini tidak dapat disampaikan adalah disebabkan seperti tuan rumah telah berpindah ataupun kalau *AR Register* perlukan tandatangan daripada penerima, ini surat-surat yang ditimbang semula untuk memastikan bahawa setiap surat yang keluar itu sama ada sampai kepada tangan pengguna ataupun kembali semula ke Pejabat Pos dengan selamat. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup Yang Berhormat. Ini Parlimen Batu Kawan Pejabat Pos.

8. **Tuan Bernard S. Maraat @ Ben [Pensiangan]** minta Menteri Kerja Raya menyatakan apakah perancangan Kementerian dalam usaha membina jalan-jalan raya di Jalan Raya Sepulot ke Kalabakan, Tawau, jalan raya Nabawan-Pensiangan dan Pensiangan-Tomani/Tenom (4) Sook ke kawasan Sinuah/Gunong Terus Madi.

Setiausaha Parlimen Kementerian Kerja Raya [Dato' Yong Khoon Seng]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, bagi projek pembinaan Jalan Kalabakan ke Sepulot, kelulusan rundingan harga telah pun diperolehi dari Kementerian Kewangan. Walau bagaimanapun, pengeluaran surat setuju terima atau *letter of acceptance*, dengan izin, telah ditangguhkan di atas arahan kerajaan negeri. Perkara ini sedang dalam perhatian Unit Perancang Ekonomi.

Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat juga, Jalan Sook-Sinuah merupakan jalan negeri yang bertaraf batu kerikil atau *gravel road*, dengan izin,

di bawah bidang kuasa kerajaan negeri. Jalan-jalan lain yang disebut oleh Yang Berhormat ialah Jalan Nabawan-Pensiangan dan Jalan Pesiangan ke Tomani/Tenom merupakan jalan-jalan balak dan buat masa ini belum ada justifikasi untuk menaiktarafkan semua jalan-jalan tersebut. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Yang Berhormat adalah dinasihat untuk merujuk kepada kerajaan negeri untuk mendapat maklumat lanjut mengenai perancangan masa hadapan bagi jalan-jalan yang tadi saya sebutkan. Sekian.

Datuk Abdul Ghapur bin Salleh [Kalabakan]: Tuan Speaker, Jalan Kalabakan ke Sepulot memang kita sudah tahu, diketahui umum di Sabah bahawa Jalan Kalabakan ke Sepulot ini tidak boleh lagi ditangguh kerana ia ini satu jalan utama untuk memberi laluan semua rakyat melalui Keningau. Jadi, peruntukan dibiayai oleh Kerajaan Persekutuan dalam Rancangan Malaysia Kelapan.

Jadi, saya rasa peliklah kerana peruntukan Kerajaan Persekutuan sekarang kerajaan negeri minta tangguh. Jadi, saya ada berbincang dengan Timbalan Menteri Kerja Raya dan saya minta supaya jalan ini diutamakan, kerana jalan ini perlu untuk rakyat jelata. Jadi, kita minta kalau boleh jalan ini dipulihkan semula, maksud saya dipertimbangkan semula kerana peruntukan yang diberi dalam Rancangan Malaysia Kelapan sudah diketahui umum, seluruh rakyat Sabah tahu bahawa satu hari ini mereka ini boleh keliling Sabah dengan adanya jalan ini. Terima kasih.

Dato' Yong Khoon Seng: Tuan Yang di-Pertua, saya tahu Timbalan Menteri telah pun melawat kawasan disana baru-baru ini dan isu ini akan dibawa kepada perhatian kementerian. Kita akan bincanglah. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ahli-ahli Yang Berhormat, masa Soal-Jawab telah habis.

[Masa untuk Pertanyaan-pertanyaan bagi Jawab Lisan telah cukup]

**USUL MENANGGUHKAN MESYUARAT DI BAWAH
PERATURAN MESYUARAT 18(1)**

Karenah Birokrasi Tabung Kebajikan Kesihatan Kebangsaan

11.07 pagi

Tuan Salahuddin bin Ayub [Kubang Kerian]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya mohon mencadangkan bahawa Mesyuarat ini hendaklah ditangguhkan bagi membolehkan Dewan yang mulia ini merundingkan isu kematian sakit kronik Adik Nur Atiqah Najwa Mohd. Shariff kerana karenah birokrasi Tabung Kebajikan Kesihatan Kebangsaan.

Tuan Yang di-Pertua, isu ini adalah adalah perkara tertentu kerana seorang pesakit kronik yang mengidap penyakit bengkak hati, adik Nur Atiqah Najwa Mohd. Shariff telah meninggal dunia pada 14 Julai 2004, telah berlaku pelbagai karenah birokrasi melibatkan pihak Hospital, Tabung Kebajikan Kesihatan Kebangsaan dan Kementerian Kesihatan.

Perkara ini juga perlu disegerakan kerana kes ini melibatkan nyawa pesakit-pesakit kronik yang sepatutnya mendapat rawatan segera apabila dikesan mengidap sesuatu penyakit. Akibat karenah birokrasi manusia, beberapa pesakit kronik khususnya kanak-kanak seperti adik Sofia Khairul Nisak, adik Mohamad Nabil Hakim Muslim dan lain-lain telah meninggal dunia sebelum sempat menerima rawatan. Jika perkara ini dibiarkan lebih ramai pesakit kronik akan menjadi mangsa.

Isu ini adalah melibatkan kepentingan orang ramai kerana terdapat banyak kes yang melibatkan kegagalan TKKK dalam menyalurkan bantuan segera kepada pesakit kronik yang telah disahkan oleh doktor kerajaan. TKKK juga sepatutnya berperanan untuk menyelamatkan nyawa orang ramai, tetapi kerana karenah birokrasinya telah memangsakan rakyat yang sakit. Orang ramai sepatutnya mendapat perlindungan kesihatan daripada kerajaan selaras dengan sumbangan mereka untuk membangunkan negara.

Berdasarkan kepada hujah-hujah di atas saya merasakan Usul ini amat penting untuk dibahaskan dalam Dewan yang mulia ini. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Baik. Ahli-ahli Yang Berhormat, saya telah menerima satu pemberitahu Usul di bawah Peraturan

Mesyuarat 18(1) daripada Ahli Yang Berhormat kawasan Kubang Kerian pada 19 Julai 2004. Teks Usul itu adalah seperti yang dibacakan oleh Yang Berhormat itu sebentar tadi. Bagi membolehkan perkara ini ditimbang oleh Majlis Mesyuarat hari ini saya sebagai Yang di-Pertua hendaklah berpuas hati bahawa perkara yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat itu memenuhi tiga syarat.

Syarat yang pertama ialah bahawa perkara itu tertentu. Syarat yang kedua adalah bagi kepentingan orang ramai dan syarat yang ketiga ialah ia berkehendak disegerakan.

Saya telah meneliti perkara ini dan saya dapati bahawa ia tertentu; perkara ini adalah perkara yang tertentu, bagi kepentingan orang ramai; ia adalah bagi kepentingan orang ramai, berkehendak disegerakan; perkara ini juga perlu disegerakan. *[Tepuk]*

Oleh yang demikian, saya membenarkan Usul ini dibahaskan. Mengikut Peraturan Mesyuarat 18(3)(b) Usul ini hendaklah ditempohkan sehingga jam 4.30 petang ini dan hendaklah ditangguhkan pada jam 5.30 petang. Saya akan membenarkan pihak pencadang membahaskan selama 30 minit dan selepas itu pihak kerajaan menjawab selama 30 minit.

USUL

MERENTIKAN KUAT KUASA PERATURAN MESYUARAT DI BAWAH PERATURAN MESYUARAT 90

Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan [Dato' Seri Dr. Hilmi bin Yahaya]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan;

“Bahawa mengikut Peraturan Mesyuarat 90 yang telah dipersetujui oleh Tuan Yang di-Pertua, Majlis ini bersetuju merentikan kuat kuasa Peraturan Mesyuarat 67(7) dan perbahasan Rang Undang-undang Perbekalan Tambahan (2003) 2004 dan Usul Anggaran Perbelanjaan Pembangunan Tambahan Kedua, 2003 hendaklah diteruskan sehingga selesai diputuskan pada hari ini.”

Setiausaha Parlimen Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan [Dr S. Subramaniam]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis untuk diputuskan.

Usul dikemukakan bagi diputuskan, dan disetujui.

Usul disetujui.

RANG UNDANG-UNDANG

RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN TAMBAHAN (2003) 2004

DAN

USUL

ANGGARAN PEMBANGUNAN (TAMB.)(BIL. 2) 2003

Jawatankuasa

Aturan Urusan Mesyuarat dibacakan bagi menyambung semula perbahasan yang ditangguh atas masalah, "Bahawa Rang Undang-undang Perbekalan Tambahan (2003) 2004 dan Anggaran Pembangunan (Tambahan)(Bil.2) 2003 dalam Jawatankuasa sebuah-buah Majlis." **[19 Julai 2004]**

Majlis bersidang dalam Jawatankuasa.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Dr. Yusof bin Yacob) **mempengerusikan Jawatankuasa**]

Maksud B.44 [Jadual] -

Maksud P.44 [Anggaran Pembangunan (Tamb.)(Bil.2) 2003] -

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Kepala Bekalan B.44 dan Kepala Pembangunan P.44 di bawah Kementerian Penerangan terbuka untuk dibahas. Mambong.

11.12 pagi

Dr. James Dawos Mamit [Mambong]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Pagi ini di bawah Kementerian Penerangan saya ingin menyentuh Butiran P 01700 iaitu Liputan Radio FM. Liputan Radio FM Siaran Etnik di Sarawak kini digabungkan. Kalau dahulu siaran ini tidak digabung sebelum FM. Oleh yang demikian, tempoh liputan sudah kurang kalau dibandingkan dengan dahulu. Saya ingin mohon kementerian untuk diasingkan lagi liputan Radio FM bagi setiap etnik di Sarawak seperti sebelum Radio FM dilaksanakan.

Saya juga ingin menyentuh Butiran P 04801 – Liputan TV Untuk Kawasan Terlindung. Di Sarawak di kawasan pedalaman terlalu banyak kawasan tidak boleh menerima liputan TV termasuk liputan TV RTM. Mereka hendak berlanggan dengan ASTRO tetapi tidak mampu membayar. Saya juga mohon kementerian untuk mempercepatkan liputan TV untuk kawasan terlindung lebih-lebih lagi untuk kawasan pedalaman di Sabah dan Sarawak. Sekian, terima kasih Tuan Pengerusi, saya mohon menyokong.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Pensiangan.

11.14 pagi

Tuan Bernard S. Maraat @ Ben [Pensiangan]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya juga ingin menyokong mengenai dengan tambahan sebanyak RM45,395,500 untuk tujuan Maksud B.44, Kementerian Penerangan dan juga di bawah Kertas Perintah 16A, Tahun 2004, butiran-butiran.

Saya ingin tahu sejauh manakah peranan RTM dalam memperluaskan kaedah, umpamanya di Vietnam kita telah membantu Sukan SEA Yang Ke 22 dengan jayanya. Adakah Kementerian Penerangan sedia juga membantu negara-negara yang sedang membangun. Umpamanya, negara-negara Myanmar, Kambodia dan pada 2006 ini satu lagi SEA Games yang akan berlangsung di Filipina.

Saya percaya, Tuan Pengerusi, di Dewan yang mulia ini Kementerian Penerangan khususnya Jabatan Penyiaran RTM mempunyai kepakaran dalam menangani isu-isu teknologi yang canggih dan mempunyai warga kerja yang mahir dan berpengalaman dan profesional.

Saya percaya dari segi aspek perkembangan seumpama ini bukan sahaja akan memberi pendekatan yang baru kepada dunia penyiaran khususnya di peringkat ASEAN tetapi saya percaya juga akan menaikkan martabat bangsa dan negara kita khususnya negara Malaysia di persada antarabangsa khusus dalam dunia penyiaran. Soalan saya, sama ada RTM bersedia dalam semua aspek yang ini.

Saya juga hendak menambah dalam projek-projek umpamanya Butiran 05600 dan Butiran 05800 – Asrama Baru IPTAR dan Bangunan Dewan Seminar IPTAR. Saya percaya sudah sampai masanya untuk RTM bergerak lebih cergas lagi, lebih dinamik lagi khususnya Institusi Penyiaran Tun Abdul Razak ini adalah institusi yang terunggul, yang pertama ditubuhkan di negara kita dan sudah 40 tahun lebih kita

berkumandang di udara dan kita mempunyai pusat latihan, saya rasa yang pertama, yang terancang dan mempunyai *facilities* serta infrastruktur yang terbaik di negara kita.

Saya rasa apakah perancangan IPTAR ataupun Kementerian Penerangan untuk membuka Institusi Penyiaran Tun Abdul Razak ini supaya dibuka bukan sahaja kepada warga kerja dalam Jabatan Penyiaran di Kementerian Penerangan, tetapi juga membuka kursus-kursus ataupun *workshop* serta bengkel-bengkel, dibuka kepada khalayak ramai ataupun orang ramai yang berminat dalam soal penyiaran ini. Saya percaya hanya RTM sahaja yang mempunyai kepakaran dalam dunia penyiaran yang mana sudah beberapa tahun telah berkecimpung dalam arena tersebut.

Saya juga ingin tahu sama ada Institusi Penyiaran Tun Abdul Razak ini akan mempunyai hala tuju yang agak dinamik bahawa Institut Penyiaran Tun Abdul Razak perlulah dibuka kepada *public* dan sebagainya. Demikian rupa, kita di Dewan yang mulia ini ingin juga tahu daripada Kementerian Penerangan sama ada strategi-strategi yang tertentu, yang akan dikemukakan ataupun akan dilancarkan oleh Institusi Penyiaran Tun Abdul Razak khususnya skim-skim servis yang berada di IPTAR tersebut. Saya percaya sekarang ini perlu kita tukar skim-skim di sana sama juga dengan skim-skim pensyarah-pensyarah ataupun institusi pengajian tinggi yang terdapat di negara kita ini. Sebab kerana apa? Kita berkehendakkan supaya semua pensyarah ataupun tutor yang ada di institusi tersebut tidak dipindah-pindahkan agar ia ada mempunyai pengkhususannya yang tersendiri.

Selain dari itu, saya juga ingin menyentuh mengenai dengan alat-alat studio radio baru yang peruntukan tambahan sebanyak RM3,701,940 ini. Saya difahamkan bahawa beberapa projek yang ada di RTM ini semuanya terlewat ataupun terlambat, saya percaya disebabkan oleh beberapa faktor. Faktor-faktor ini disebabkan kontraktor-kontraktor sama ada tidak begitu arif ataupun tidak begitu bertanggungjawab bahawa kebanyakan projek-projek yang dikendalikan oleh RTM ini ada yang terlambat. Dan ini akan merugikan bukan sahaja kepada RTM – Kementerian Penerangan, tetapi saya percaya ia juga akan merugikan kepada kerajaan kita iaitu bila mereka mengambil masa dalam menyiapkan rancangan-rancangan tersebut.

Mengenai dengan radio baru ini, saya rasa bukan sahaja di Kuala Lumpur yang perlu kita tekankan untuk ditambahbaikkkan dari segi studio-studio, tetapi saya percaya

RTM mempunyai satu perancangan yang jitu bahawa studio-studio yang terdapat di seluruh negara kita ini perlu dipertingkatkan lagi dan perlu diubah. Ini menunjukkan bahawa bila kita mempunyai mesin-mesin ataupun peralatan-peralatan audio dan juga video ini, perlu kita tekankan bahawa warga kerja kita ini harus diberi penekanan mengenai dengan latihan dan kemahiran mereka supaya semua peralatan yang kita beli ini bukan sahaja dapat digunakan dengan sepenuhnya, tetapi dapat dinikmati bukan sahaja daripada warga Malaysia ini tetapi warga kerja juga.

Selain dari itu, saya juga ingin menambah sedikit lagi mengenai *pocket filling* ini - liputan TV yang mana saudara saya daripada Mambong memperkatakan bukan sahaja di Sarawak tetapi di Semenanjung Malaysia ini, banyak juga tempat-tempat yang mempunyai *pocket filling* ataupun kawasan-kawasan yang terlindung. Sudah sampai masanya saya rasa Kementerian Penerangan ataupun warga kerja RTM ini khususnya Bahagian Kejuruteraan untuk membuat penyelidikan-penyelidikan tertentu di mana-mana tempat yang masih lagi tidak mendapat siaran-siaran radio dan siaran-siaran televisyen. Saya rasa yang ini perlu kita tekankan kepada RTM pada masa kini.

Selain dari itu, saya percaya juga sekarang ini RTM juga telah membuat satu perancangan yang terkini, yang terbaharu Tuan Pengerusi supaya mereka ini lebih berdaya maju dan berdaya saing dalam arena atau persada penyiaran ini. Sekarang ini kita juga mempunyai beberapa TV *station* umpamanya MITV akan mengeluarkan lebih kurang 50 atau 100 *channel* dan sekarang ini Astro juga mempunyai 50 *channel* tambahan mereka dan ini bermakna persaingan-persaingan di peringkat penyiaran ini begitu sangat kompetitif. Oleh yang demikian, kita memerlukan supaya RTM ini terus maju dari segi daya pemikiran mereka, daya kreativiti mereka supaya mereka lebih kompetitif dan sebagainya.

Selain dari itu, untuk menambah dari segi pengalaman dan kemahiran pegawai-pegawai kita atau warga kerja daripada RTM, mereka perlu didedahkan kepada teknologi-teknologi terkini dan juga diberi latihan-latihan bukan sahaja di peringkat kebangsaan tetapi juga di peringkat antarabangsa. Saya difahamkan Athens yang akan dimulakan pada bulan depan dan beberapa orang pegawai yang akan dihantar ke Athens – *Olympic Games* ini. Saya mintalah supaya pegawai-pegawai tersebut bukan sahaja berada di Athens sebagai pekerja, tetapi supaya dapat melihat kecanggihan teknologi-teknologi yang terdapat di beberapa buah negara.

[Tuan Yang di-Pertua **mempengerusikan Jawatankuasa**]

Tuan Haji Idris bin Haji Haron: *[Bangun]*

Tuan Bernard S. Maraat @ Ben: Oleh yang demikian, saya minta kepada...ya? Oh, sila.

Tuan Pengerusi: Sila.

Tuan Haji Idris bin Haji Haron: Terima kasih Tuan Pengerusi. Terima kasih Yang Berhormat bagi Pensiangan. Saya tertarik dengan hujah Yang Berhormat berkenaan dengan kualiti persembahan RTM yang ada pada hari ini. Setuju atau tidak Yang Berhormat kalau saya katakan, hari ini kalau kita lihat berlaku persaingan yang begitu hebat di antara siaran TV kerajaan dan siaran TV swasta ini dan kita juga melihat bancian-bancian yang dilakukan lazimnya angka-angka yang ditunjukkan kepada kita bahawa siaran TV kerajaan ini *lagging* daripada siaran TV swasta ini ataupun siaran TV dibayar ini.

Bagaimana kalau saya katakan kepada Yang Berhormat, nampak gaya Yang Berhormat begitu *familiar* dengan kementerian ini, supaya TV1 dan TV2 itu kita satukan dan ia akan menjadi satu siaran TV yang padu, yang dapat menepati hasrat penubuhan siaran TV kerajaan ini dan boleh bersama-sama bersaing dengan pihak swasta di dalam mempersembahkan siarannya kepada penonton-penonton dan rakyat sekalian. Apa pandangan Yang Berhormat? Terima kasih.

Tuan Bernard S. Maraat @ Ben: Terima kasih Yang Berhormat saudara yang jiran terdekat sekali. Sebenarnya RTM ini mempunyai *arsenal* - kelengkapan yang termoden, yang tercanggih kalau dibandingkan dengan TV3 atau TV7 dan organisasi-organisasi yang lain. Tetapi hanya saya percaya ini terpulang kepada *the end user*. Maksud saya itu, warga kerja di RTM itu harus menambah dari segi pengalaman dan pengetahuan mereka. Bukan sahaja dari segi pengalaman dan pengetahuan mereka tetapi berani untuk meneroka ke alam yang lebih agresif. Sebab kenapa? Kalau kita lihat di TV3, mereka tidak mempunyai kelengkapan atau *arsenals* seumpama yang berada di RTM, tetapi macam mana mereka boleh dapat menerajui dan mendapat tempat yang pertama bila kita lihat dari segi pendapatan *revenue* daripada TV3 dan juga daripada TV7 dan sebagainya.

Saya rasa pandangan yang dicadangkan oleh Yang Berhormat bagi Tangga Batu mengenai dengan dimansuhkan menjadi satu saluran, itu bukan objektif sebenar

RTM. Sebenarnya, TV1 ini yang dikhususkan kepada bahasa Malaysia tetapi selalunya bila orang katakan TV1 ini, hanya orang Melayu sahaja. Sebenarnya tanggapan tersebut tidak benar. TV1 itu untuk semua rakyat Malaysia tidak mengira bangsa dan agama dan TV2 itu pun seumpama itu juga.

Jadi kalau kita hanya mempunyai satu saluran sahaja, saya percaya kita tidak dapat memuatkan perisiannya dengan banyak termasuklah umpamanya kita mempunyai lebih kurang 24 kementerian yang perlu kita masukkan maklumatnya, matlamatnya dan sebagainya. Saya percaya saluran dua adalah saluran yang lebih berdaya saing dan dapat memberi saingan kepada TV-TV atau stesen-stesen TV yang lain.

Saya juga ingin bertanya kepada Kementerian Penerangan, bila kita menjadi tuan rumah kepada Sukan Komanwel pada tahun 1998, sama ada International Broadcast Center (IBC) ini masih dapat dipergunakan sepenuhnya ataupun tidak. Saya difahamkan kebanyakan daripada bilik-bilik yang terdapat di IBC tersebut telah diubahsuai dan menjadikan ia ruang pejabat kepada warga kerja di RTM.

Saya rasa ruang-ruang yang ada di IBC ini boleh diguna pakai atau boleh disewa kepada banyak pengamal penyiaran ini selain daripada kita hanya membiarkan ia sebagai bukan kata 'gajah putih' tetapi perlu ada satu pendekatan, satu *approach* yang baru supaya IBC ini dapat digunakan sepenuhnya.

Bukan sahaja itu, kementerian juga harus memikirkan mengenai dengan penggunaan peralatan canggih yang terdapat di Institusi Penyiaran Tun Abdul Razak. Saya percaya yang ini perlu kita tekankan bahawa kebanyakan institusi pengajian tinggi kerajaan yang tidak mempunyai peralatan-peralatan seumpama ini, bolehlah mengguna pakai peralatan-peralatan yang ada di Institusi Penyiaran Tun Abdul Razak. Pengkhususan...

Tuan Pengerusi: Minta gulung Yang Berhormat.

Tuan Bernard S. Maraat @ Ben: Oleh yang demikian,... saya gulung Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi: Ya, ya.

Tuan Bernard S. Maraat @ Ben: Oleh yang demikian, kita mengharapkan supaya tambahan-tambahan peruntukan bukan sahaja pada kali ini, tetapi juga di masa akan datang harus dirancang dengan begitu rapi dan begitu jitu, supaya masyarakat kita dapat menonton rancangan-rancangan TV ataupun radio ini dengan

lebih baik dan lebih bermatlamat. RTM itu - "Radio dan TV" dan "M itu Manusia". Ketiga-tiga itu adalah sinonim kepada manusia dan masyarakat. Terima kasih.

Beberapa Ahli: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi: Ya, Bagan. Selepas itu Yang Berhormat kementerian menjawab. Yang Berhormat, saya minta maaf oleh sebab hari ini hari yang *last* dan selepas daripada itu kita ada pula Peraturan Mesyuarat 18(1) dan kita ada lagi dua rang undang-undang. Jadi saya haraplah boleh kita percepatkan mesyuarat kita sedikit. Ya, Bagan.

11.28 pagi.

Tuan Lim Hock Seng [Bagan]: Tuan Pengerusi, P.44 – Kementerian Penerangan Butiran (Projek) 02000 - Penggantian Alat Pemancar TV. Saya tertarik dengan ucapan-ucapan dari wakil-wakil Sabah, Sarawak mereka mengadu bahawa kawasan-kawasan terlindung di kawasan yang mereka wakili itu tidak mendapat *reception* yang baik. Akan tetapi di bandar, saya ambil kesempatan ini untuk membangkitkan satu masalah iaitu di bandar juga terdapat kawasan-kawasan terlindung.

Ada satu tempat di Seberang Jaya, pada masa dahulu pemancar TV baik TV1, TV2, TV3 atau NTV7 *reception*nya adalah cerah dan baik, tetapi selepas sebuah sekolah empat tingkat dibina di kawasan itu, maka penduduk-penduduk di persekitaran telah mengadu bahawa kaca TV mereka sudah jadi kabur. Apabila memanggil *technicians* dari kedai radio untuk diperbaiki, mereka kata bangunan sekolah empat tingkat itu telah menghalang pemancar dari Gunung Jerai di Kedah. Jadi saya meminta kerajaan sama ada ada sebarang alat pemancar dibina di Bukit Bendera di sebelah Pulau Pinang iaitu satu bukit yang amat tinggi. Sekiranya tidak, mengapa tidak kerana Pulau Pinang ini satu tempat yang luas dengan 'dams population' dengan izin, maka mereka berhak untuk mendapat pemancaran yang memuaskan. Jadi dengan ini sahaja, saya ucap terima kasih.

Timbalan Menteri Penerangan [Dato' Donald Lim Siang Chai]: Tuan Pengerusi, saya mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil dan perbincangan di peringkat Jawatankuasa untuk Kementerian Penerangan. Ahli Yang Berhormat Mambong, Yang Berhormat Pensiangan membangkitkan perkara liputan siaran radio dan TV yang kurang baik terutama sekali di kawasan pedalaman di Sabah dan Sarawak. Untuk makluman Yang Berhormat,

Kementerian Penerangan melalui Rancangan Malaysia Pertama hingga sekarang RMK-8 kita telah melaksanakan projek untuk meningkatkan mutu siaran dengan memperbaharui alatan pemancaran TV dan radio.

Di bawah Rancangan Malaysia Kelapan kementerian telah menyediakan peruntukan sebanyak RM5.1 juta untuk mengatasi masalah tidak menerima siaran TV dan radio FM, RTM di sebahagian besar kawasan pedalaman di negeri Sabah dan juga untuk negeri Sarawak, belanja pun lebih kurang RM5 juta.

Kementerian melalui RTM juga sentiasa memantau mutu siaran dari masa ke semasa di tiap-tiap kawasan supaya yang terbaik untuk rakyat Malaysia. Yang Berhormat Pensiangan ada bangkitkan perkara mengenai sukan SEA ke-22 di Vietnam iaitu tarikh dari 5 hingga 13 Disember 2003.

Penglibatan RTM di sukan SEA ke-22 di Vietnam adalah dalam bentuk bantuan top-up dengan izin, peralatan teknikal di stadium utama dan lain-lain stadium. Pemberian bantuan peralatan dan perkakas telah mendapatkan persetujuan di peringkat pemimpin tertinggi kedua-dua negara iaitu Yang Amat Berhormat Perdana Menteri Malaysia ketika itu Tun Dr. Mahathir Mohamad dan rakan sejawat beliau Perdana Menteri Vietnam Encik Phang Wing Kai. Selepas kelulusan daripada Kabinet Perbendaharaan, Malaysia telah memperuntukkan sebanyak RM7.1 juta.

Kerajaan Vietnam memberi permohonan bantuan ini memandangkan pengalaman Malaysia khasnya RTM yang begitu jaya menjadi tuan rumah sukan bertaraf antarabangsa, ini termasuk sukan SEA ke-21 di Kuala Lumpur dan SUKOM tahun 1998. Memang Yang Berhormat Pensiangan adalah pengarah pada masa itu yang bertanggungjawab untuk semua program ini, saya ucapkan tahniahlah, masa ini Yang Berhormat sudah jadi Ahli Parlimen. Saya harap Yang Berhormat boleh memberi bantuan kepada Kementerian Penerangan.

Tuan Pengerusi, dari perjanjian di antara Malaysia dan Vietnam, RTM telah dapat beberapa faedah seperti berikut;

- i) satu meningkat imej RTM di peringkat antarabangsa dalam bidang khidmat dan aktiviti penyiaran;
- ii) Vietnam TV memberikan pengecualian bayaran ruang kerja di IBC ataupun pusat penyiaran antarabangsa dan lain-lain fasiliti yang diperlukan;

- iii) Malaysia tidak perlu membayar bayaran untuk hak siaran dan RTM telah mencapai tujuannya dalam memo antaranya:
- meningkatkan mutu liputan yang dibuat oleh VTV sebagai hos penyiar SEA ke-22,
 - meningkatkan kemahiran kakitangan VTV telah mengendalikan siaran langsung acara besar ke seluruh dunia,
 - pendedahan kakitangan VTV kepada peralatan yang canggih dan terkini seperti yang disediakan dalam pakej bantuan khas.

Dari segi kerjasama dengan negara-negara lain antaranya Malaysia telah ada perjanjian negara seperti Brunei, Indonesia dan Singapura untuk melibatkan pertukaran rancangan dan berita.

Yang Berhormat Pensiangan ada bangkit perkara dengan persaingan RTM khususnya TV1 dan TV2 dengan saluran swasta.

Untuk makluman Yang Berhormat, memang RTM ada hasrat untuk mengkorporatkan supaya kita boleh bergerak dengan lebih cepat sebagai sebuah badan korporat penyiaran yang maju dan berupaya bersaing dengan lebih kompetitif di dalam industri penyiaran. RTM sedang membuat berbagai persediaan ke arah berdaya saing sebelum melangkah ke alam pengkorporatan, apa yang paling penting ialah peranan RTM sebagai media kerajaan tidak akan berubah walaupun ia akan dikorporatkan..

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat ada yang bangun, Yang Berhormat.

Timbalan Menteri Penerangan [Datuk Donald Lim Siang Chai]: Tunggu, tunggu. Kementerian Penerangan amat prihatin dengan berbagai keperluan rakyat dan tidak melaksanakan pengkorporatan RTM secara tergesa-gesa masa yang singkat ini.

Tuan Pengerusi: Ketereh.

Tuan Haji Md. Alwi bin Che Ahmad [Ketereh]: Terima kasih Tuan Pengerusi, terima kasih Timbalan Menteri, bercakap mengenai persaingan Yang Berhormat sebut tadi, pertamanya saya hendak ucap banyak terima kasih kepada RTM kerana saya banyak dapat *coverage*, Alhamdulillah rakyat suka. Tetapi apa yang saya perhatikan kenapakah apabila dibandingkan antara RTM dengan TV swasta dilihat

dalam banyak segi terutama dalam penyampaian berita dan rancangan-rancangan, bila kita tengok RTM dia semacam *monotonous*, tidak menarik dengan izin, kalau baca berita pun macam kaku, pembaca sudah sama cantik dan sama canggi, pemakaian pun sekarang RTM pun sudah canggi tetapi dalam segi pembacaan, dalam segi pemberitaan RTM setakat ini masih belum dapat mengeluarkan watak seperti Karam Singh Walia yang merupakan idola ramai orang atau Wan Zaleha Radzi atau beberapa pembaca-pembaca berita yang lain. RTM masih dengan gaya lama, kaku dan tidak menarik.

Persoalan yang saya ingin timbulkan di sini apakah mesti dikorporatkan baru kita boleh jadi canggi, baru kita boleh berlawan dengan swasta. Kenapa sebagai sebuah badan yang mewakili kerajaan yang mendapat peruntukan yang tidak terhad, yang boleh membaiki keadaan pada bila-bila masa tetapi mesti ada budaya korporat baru boleh bertanding dengan swasta. Apakah kerajaan tidak boleh pastikan kerajaan pun sebenarnya lebih baik daripada swasta.

Datuk Donald Lim Siang Chai: Terima kasih Yang Berhormat dari Ketereh, yang membangkitkan beberapa perkara dan pandangan Yang Berhormat memang kementerian akan ambil tindakan sewajarnya. Untuk makluman Yang Berhormat RTM telah melakukan usaha-usaha melalui menteri yang kita ada – baru, untuk membuat pendekatan baru dari segi imej dan pengisian program.

Format baru TV1 dan TV2 akan dilancarkan pada bulan Ogos depan. So, oleh itu Yang Berhormat tunggulah, kita akan meningkatkan imej RTM supaya dengan ini boleh melambangkan suasana yang ada di negara kita.

Dr. James Dawos Mamit: *[Bangun]*

Dato' Ir. Donald Lim Siang Chai: Yang Berhormat bagi Bagan ada membangkitkan perkara di Seberang Prai yang tidak dapat siaran yang baik. Perkara ini kita akan siasat, kita akan melibatkan situasi itu, oleh itu Yang Berhormat sila tunggulah ya.

Seorang Ahli: *[Menyampuk]*

Dato' Ir. Donald Lim Siang Chai: Bertanya? Itu spesifik saya pun tidak boleh hendak menjawab sekarang. Memang perkara-perkara yang lain yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Pensiangan dia memang adalah..

Dr. James Dawos Mamit: Tuan Pengerusi, penjelasan.

Tuan Liow Tiong Lai: *[Bangun]*

Tuan Lim Hock Seng: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi: Ya, penjelasan Yang Berhormat, hendak beri jalankah?

Dato' Ir. Donald Lim Siang Chai: Bentong.

Dr. James Dawos Mamit: Yang Berhormat

Tuan Pengerusi: Ya, sila.

Tuan Liow Tiong Lai: Terima kasih. Saya memang amat berminat dalam rancangan TV1, TV2 dan juga termasuk Radio5 dan radio-radio yang diawasi oleh RTM ini. Seperti mana yang dikatakan oleh Yang Berhormat bagi Ketereh tadi memang rancangan-rancangan RTM sebelum pemberita itu hendak bercakap apa, kita sudah tahu apa yang dia hendak cakapkan, kerana semuanya *stereotype*. Kita berharap perkara ini dapat diubah dan saya hendak dapat tahu daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri, saya difahamkan di RTM kita mempunyai alat-alat yang canggih baru kita luluskan, kita hendak meluluskan RM47 juta penggantian alat-alat studio radio, semuanya canggih-canggih dan adakah program ataupun alat penyiaran yang canggih ini boleh kita sewakan kepada syarikat-syarikat swasta yang ingin meminjam ataupun menyewa alat-alat ini di RTM. Apa pandangan dan penjelasan Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Dato' Ir. Donald Lim Siang Chai: Terima kasih Yang Berhormat bagi Bentong. Perkara seperti yang disebutkan oleh Yang Berhormat memang kita boleh bincang sekiranya Yang Berhormat berminat terutama sekali Yang Berhormat bagi Pensiangan, beliau ada banyak pengalaman, sebab dia bekas Pengarah di bahagian antarabangsa yang menjaga teknikal, yang menjaga siaran internasional. Kalau Yang Berhormat berminat memang kita boleh berbincang, sebab kita tidak mahu peralatan yang baru, yang canggih itu disimpan sahaja, hanya digunakan setahun sekali. Kita memang mengalu-alukan sekiranya ada yang berminat. Sekian.

Tuan Lim Hock Seng: *[Bangun]*

Datuk Dr Wan Hashim bin Wan Teh: *[Bangun]*

Dr. James Dawos Mamit: Tuan Pengerusi..

Tuan Pengerusi: Ya.

Dr. James Dawos Mamit: Sini, sini Mambong..

Tuan Pengerusi: Ya, Mambong, sini pun ada tiga orang. Yang Berhormat saya rasa tidak payahlah kerana kita ada dua bil, yang satu 18(1), cukuplah, cukuplah.

Dr. James Dawos Mamit: Terima kasihlah..

Tuan Pengerusi: Satu lagi kementerian belum selesai. Cukuplah, Yang Berhormat.....

Dr. James Dawos Mamit: Tuan Pengerusi, kalau tidak boleh jawab di sini.....

Dato' Ir. Donald Lim Siang Chai: Apa yang saya tidak dapat menjawab pada masa ini, saya akan berbincang dengan Yang Berhormat .

Dr. James Dawos Mamit: Saya mohon jawapan secara bertulis.

Dato' Ir. Donald Lim Siang Chai: Saya akan tulis kepada Yang Berhormat. Dengan itu saya mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang mengambil bahagian. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa wang sejumlah RM45,395,500 untuk Maksud B.44 di bawah Kementerian Penerangan jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujui.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak RM45,395,500 untuk Maksud B.44 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi: Masalahnya ialah bahawa wang perbelanjaan sebanyak RM15,581,680 untuk Maksud P.44 yang disebutkan dalam Anggaran Pembangunan Tambahan Kedua bagi tahun 2003 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak RM15,581,680 untuk Maksud P.44 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan (Tamb.)(Bil.2) 2003.

Maksud B.45 [Jadual] -

Tuan Pengerusi: Kepala Bekalan B.45 di bawah Kementerian Sumber Manusia terbuka untuk dibahas. Ya, Yang Berhormat bagi Kepong.

11.45 pagi.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Tuan Pengerusi, secara ringkas sahaja B.45, nampaknya RM70 juta lagi diperlukan untuk melaksanakan Skim Latihan Graduan bagi meningkatkan kemahiran graduan menganggur dalam bidang teknologi maklumat dan komunikasi serta perakaunan.

Tuan Pengerusi, dari masa ke semasa saya pun ada mendengar jawapan daripada kementerian mengenai bilangan graduan yang menerima latihan seumpama ini. Tuan Pengerusi, yang penting sekali kita mesti menyiasat dengan teliti sebab apa

bilangan graduan yang tidak dapat bekerja. Tidak ada jawapan dahulunya mengenai jurusan yang mereka terlibat adalah tidak dapat digunakan di dalam dunia komersial dan sebagainya dan sehingga itu pihak Kementerian Pengajian Tinggi sudah pun menggalakkan mereka mengambil dua *majors* di dalam sesetengah jurusan, supaya tidak wujud masalah graduan menganggur dan sebagainya.

Di sinilah saya hendak pihak kementerian menerangkan kepada kita setakat mana pihak kementerian berjaya untuk menyelesaikan masalah graduan, pelajar-pelajar mengambil kursus yang tidak dapat digunakan di bidang komersial dan sebagainya. sebab kita tidak boleh sepanjang masa, sudah beberapa tahun kita berbuat semacam ini. Setiap kali kita ada menggalakkan orang untuk masuk ke universiti, kemudian kita ada latihan tambahan pula kerana mereka tidak dapat kerja. Ini memang akan menjadi satu masalah yang serius di negara ini kerana kita hendak meningkatkan bilangan graduan di negara kita.

Ini perlu kita buat kerana kita hendak menjadi negara yang maju pada tahun 2020 dan mungkin 40% ke-50% daripada rakyat Malaysia akan masuk ke IPTA atau IPTS. Tetapi kita tidak mahu menyaksikan ramai yang menganggur pula, seperti saya baru pergi ke Sri Lanka, saya nampak ada di situ orang yang mendapat ijazah ramai, tetapi tidak mendapat kerja. *[Ketawa]* Begitu juga di Kerala, India, di situ kita nampak pada satu ketika bilangan yang masuk ke universiti begitu ramai dan graduan pun ramai tetapi tidak ada kerja termasuk jurutera, akauntan, doktor dan juga peguam. Di sinilah, Tuan Pengerusi, saya menyeru supaya pihak Kementerian Sumber Manusia memberitahu kita bagaimana mereka dapat menyelesaikan masalah seperti yang saya sebutkan tadi.

Saya hendak mencadangkan supaya kita mengemaskinikan bahagian yang memantau pelajar-pelajar daripada universiti-universiti kita, bukan sahaja IPTA, bahkan IPTS kita hendak mengetahui juga, setakat mana graduan menganggur daripada IPTS. Selepas kita mengemaskinikan dan bila kita mendapat tahu lebih teliti bilangan yang menganggur dan langkah-langkah yang kita ambil untuk menyelesaikan masalah ini. Sekian terima kasih.

Tuan Pengerusi: Ya, Yang Berhormat bagi Ipoh Barat.

11.50 pagi.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya juga ingin mengambil bahagian dalam Maksud B.45 iaitu Skim Latihan Graduan dan

juga 01000. Tuan Pengerusi, di negara ini nampaknya adalah apabila graduan keluar daripada universiti dan *job market* yang sedia ada nampaknya adalah *mismatched*, dan perkara ini perlu diberi perhatian bukan sahaja Kementerian Sumber Manusia tetapi juga *Ministry of Higher Education*, dengan izin dan saya berpendapat bahawa *mismatched* ini bukan satu perkara yang baru tetapi telah berlaku beberapa tahun sebelum ini dan semestinya kedua-dua kementerian serta kementerian-kementerian yang lain harus tahu mengenai perkara ini. Kenapa selepas satu kejadian yang boleh dikatakan krisis, baru tindakan yang ingin diambil iaitu tindakan pun hanya *retraining* supaya mereka boleh disalurkan untuk mendapatkan kerja-kerja. Tetapi yang lebih mustahak dalam skim latihan ini, adakah kerajaan telah membina beberapa kolej yang tertentu.

Saya mahu menentukan satu perkara di mana pada tahun 1999 kerajaan telah memberi *undertaking* semasa di Parlimen oleh Timbalan Menteri Sumber Manusia bahawa satu kolej akan dibina di Bukit Mertajam semasa menggulung Wang Simpanan Masyarakat Selatan India di *Southern Labour Fund*, dengan izin dan saya difahamkan pada tahun itu juga, di mana pilihan raya berlaku, menteri berkenaan telah pergi dan *laid the foundation stone* tetapi sudah lebih kurang empat tahun, apa pun tidak terjadi kepada kolej yang ingin dibina oleh kerajaan.

Ini adalah satu di antara proses di mana akan menolong pihak-pihak mendapat balik kerja, untuk masuk ke tempat tersebut, tetapi tidak ada serius langsung walaupun *undertaking* telah diberi semasa pemansuhan akta tersebut. Kerajaan memberi satu *undertaking* yang jelas. Apa yang terjadi kepada kolej tersebut? Hanya sebagai satu pendirian yang tidak boleh dipercayai, *leak service* sahaja diberi memandangkan apa yang dibuat pada masa itu hingga sekarang, sudah lima tahun tidak ada kolej langsung di tanah yang diambil alih oleh kerajaan di mana *undertaking* telah diberi.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Lim Si Cheng) **mempengerusikan Jawatankuasa]**

Dalam keadaan yang sama juga, saya hendak tahu berapakah bilangan graduan-graduan yang telah diretraining supaya boleh *match* dengan *job center* dalam negara ini. Berapa banyakkah yang kita telah *success* dalam perkara ini? Adakah graduan *retraining* ini, kemahiran graduan *retraining* ini tidak akan habis selama-

lamanya? Adakah ini sebagai satu *stop gap* sahaja untuk sementara waktu bagi mengatasi masalah yang sedia ada. Saya berpendapat bahawa ini bukan satu perkara yang baru sahaja yang kita tahu, ia sudah lama wujud.

Jadi saya cadangkan, *there must be across the board, a round table* untuk berbincang dengan hal serta isu krisis yang telah ada bagi mengatasi masalah ini. Terima kasih.

Tuan Chong Chieng Jen: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, Bandar Kuching, selepas Bandar Kuching, menteri boleh jawab.

Cik Fong Po Kuan: Tidak nampak sini, Tuan Pengerusi tidak baiklah.

Tuan Chong Chieng Jen: Bukan *bookinglah..*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Batu Gajah, hendak cakapkah? Kalau Yang Berhormat bagi Batu Gajah hendak cakap, kena bangun.

Cik Fong Po Kuan: Ya Tuan Pengerusi. *[Ketawa]*

11.54 pagi.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ingin berbahas tentang Maksud B.45 berkenaan dengan peruntukan sejumlah RM70 million bagi melaksanakan Skim Latihan Graduan bagi meningkatkan kemahiran graduan menganggur dalam bidang teknologi maklumat dan komunikasi serta perakaunan.

Tuan Pengerusi, saya ingin memetik satu perkataan yang dicatatkan di dalam surat khabar iaitu perkataan, dengan izin, *Human Resource Minister, Datuk Dr. Fong Chan Onn: "Our local graduate are not able to fill up many positions because of what item as incompatibility. Mainly due to language command and lack of skills in terms of Information Communication Technology (ICT)".*

Tuan Pengerusi, kini kerajaan telah menggalakkan penggunaan bahasa Inggeris, *so I who urge this House to allow me to speak in English because what more a suitable place to start speaking in English,* dengan izin ...

Seorang Ahli: Dengan izin!

Tuan Chong Chieng Jen: Sudah, tadi sudah ada izin,

Tuan Lim Hock Seng: Sudah dua, tiga kali.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Setiap kali kena minta.

Tuan Chong Chieng Jen: *For more a better place to start speaking in English then this very House is government encouragement the use of English...*

Tuan Haji Md. Alwi bin Che Ahmad: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Ketereh.

Tuan Chong Chieng Jen: *then the government should start using English....*

Seorang Ahli: Nanti, nanti, nanti.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, tidak beri laluan?

Tuan Chong Chieng Jen: Okeylah.

Tuan Haji Md. Alwi bin Che Ahmad: Saya hendak minta penjelasan Yang Berhormat. Yang Berhormat sebenarnya hendak minta bercakap dalam bahasa Inggeris kerana seruan kerajaan untuk bercakap dalam bahasa Inggeris agar digunakan dengan lebih baik atau sebenarnya Yang Berhormat kurang fasih berbahasa Malaysia, yang mana satu sebenarnya?

Tuan Chong Chieng Jen: Kedua-dualah. *[Ketawa]* *But this is a place where we voice out the peoples voice,* dengan izin.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat boleh campur sedikit, tidak apa.

Tuan Chong Chieng Jen: Campur sedikit.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Kalau hendak pakai semua dalam bahasa Inggeris terpaksa kita buat pindaan terhadap Peraturan Mesyuarat.

Tuan Chong Chieng Jen: Tidak, tidak Tuan Pengerusi. Peraturan Mesyuarat 8, dengan izin, boleh guna *English*, ia tidak terhad kepada berapa perkataan *English* mesti digunakan tetapi dengan izin boleh menggunakan *English*. *[Tepuk]* Oleh itu saya minta, Tuan Pengerusi, *you will be setting an example, lead the government in a push to use English so why not start now!* Tuan Pengerusi, *in Sarawak....*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, perkara ini tidak penting Yang Berhormat, teruskan ucapan.

Tuan Chong Chieng Jen: Ya, *I'm continue. In Sarawak we start using bahasa Malaysia 10 years later. Now I mean generally speaking the use of English.*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Butiran mana satu?

Tuan Chong Chieng Jen: Butiran B.45.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Teruskan ucapan ya.

Tuan Chong Chieng Jen: Ya, itu ucapan saya *because the government...*

Dato' Haji Mat Yasir bin Haji Ikhsan: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, Sabak Bernam.

Dato' Haji Mat Yasir bin Haji Ikhsan: Tuan Pengerusi, Yang Berhormat bagi Bandar Kuching. Saya ucapkan terima kasih. Sebenarnya saya pun hendak bercakap juga berkaitan dengan isu ini daripada kita bercakap mengenai isu bahasa Inggeris. Saya harap Yang Berhormat boleh bercakap *straight to the point* supaya saya diberi peluang untuk bercakap mengenai ini.

Tuan Chong Chieng Jen: Yes, yes, boleh sabar sedikitkah? Dengan izin, *my argument is there, why we should start using English here because if we want to encourage people using English...*

Tuan Ismail Sabri bin Yaakob: Tuan Pengerusi..

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat...

Tuan Ismail Sabri bin Yaakob: Kita belum ada buat pindaan, peraturan untuk menggunakan bahasa Inggeris di dalam Parlimen.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat....

Tuan Chong Chieng Jen: Peraturan berapa? Peraturan berapa?

Tuan Ismail Sabri bin Yaakob: Kalau hendak cadangkan hendak menggunakan bahasa Inggeris, gunakan bahasa Malaysia, cadangkan dalam bahasa Inggeris.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, memang Yang Berhormat fahamlah, ini bahasa yang kita gunakan ...

Tuan Chong Chieng Jen: Bahasa rasmi, memang bahasa rasmi.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Juga untuk kita mengambil bahagian dalam perbahasan menggunakan Bahasa Kebangsaan..

Tuan Chong Chieng Jen: Ya, kita mesti menggalakkan, kita mesti menggalakkan..

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Akan tetapi, Yang Berhormat, saya memang benarkan tetapi tidak perlulah semua perbahasan ini dalam bahasa Inggeris.

Tuan Chong Chieng Jen: Ada sedikit juga dalam bahasa Malaysia lah.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, kalau campur, hendak tegaskan satu dua perkara dalam bahasa Inggeris, kebenaran daripada saya, memang saya benarkan. Teruskan ucapan.

Tuan Chong Chieng Jen: Okay, campur-campur sedikitlah. Okey, saya teruskan.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, sekarang bukan masa dan peluang untuk kita memainkan bahasa, jadi teruskan menyampaikan perbincangan Yang Berhormat.

Tuan Chong Chieng Jen: Kerana itu menteri untuk *Human Resource* berkata *the lack of provision in English is the one of the main cause why there are so many an unemployment of graduate. Wait, wait. Tunggu, tunggu. Ladies first.*

Beberapa Ahli: [Ketawa]

Cik Fong Po Kuan: Terima kasih Yang Berhormat bagi Bandar Kuching. Sebenarnya apakah Yang Berhormat Bandar Kuching sedar ada ramai ahli-ahli Yang Berhormat dalam Dewan ini dari Sabah dan Sarawak yang tidak dapat menyampaikan suara kawasannya sebab mereka tidak fasih, tidak lancar dalam bahasa Malaysia.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.....

Cik Fong Po Kuan: Apakah Yang Berhormat dari Bandar Kuching bersetuju dengan perkara ini?

Tuan Chong Chieng Jen: Setuju, kebanyakan tidak berani macam saya, berani berdiri tegak walaupun bahasa Malaysia saya tidak fasih.

Seorang Ahli: Tulislah lain kali.

Tuan Chong Chieng Jen: Tidak boleh baca dari teks.....

Tuan Haji Md. Alwi bin Che Ahmad: Terima kasih.

Tuan Chong Chieng Jen: peraturan juga.

Tuan Haji Md. Alwi bin Che Ahmad: Yang Berhormat kerana beri laluan. Yang Berhormat Tuan Pengerusi, negara ini sudah merdeka 47 tahun. Negara ini adalah negara yang asas bahasa rasminya adalah bahasa Malaysia. Yang Berhormat Ipoh Timur, Yang Berhormat Ipoh Barat, Yang Berhormat Batu Gajah semua belajar bahasa ini. Sebab nak masuk dalam Dewan, nak menyampaikan hasrat rakyat kena belajar. Yang dikatakan tidak profesion dengan izin bahasa Inggeris ini graduan menganggur bukan Ahli Parlimen. Kalau Ahli Parlimen sudah tidak izin dia kena jadi graduan menganggur bukan jadi Ahli Parlimen. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat.....

Tuan Chong Chieng Jen: Yang saya itu.....

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat dengar, dengar. Yang Berhormat isu ini tidak payah bangkit lagi. Apa pandangan dan cadangan yang baik. Sila keluarkan.

Tuan Chong Chieng Jen: Saya akan keluarkan. Sebab pengangguran itu bukan saya kata itu dari Dato'.....

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Lipis.

Tuan Chong Chieng Jen: Tunggu saya menjelaskan soalnya. Itu dari percakapan Dato' Dr. Fong Chan Onn yang berkata bahawa kerana *language command*.....

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat....

Tuan Chong Chieng Jen:*inefficiency in language*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Saya bersetuju tetapi Yang Berhormat Dato' Dr. Fong tidak minta Yang Berhormat berucap lama-lama di Dewan yang mulia ini.

Tuan Chong Chieng Jen: Saya hendak mencadangkan bahawa kita kerajaan mahu menggalakkan penggunaan bahasa Inggeris *we should start from ourselves. Lead by example*. Itulah dia....

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat...

Tuan Chong Chieng Jen: Kerana sebab lain ...

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat kalau hendak berikan satu contoh yang baik, bila speaker tegur Yang Berhormat duduk.

Beberapa Ahli: *[Ketawa]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat tidak bersedia untuk memberikan satu contoh yang baik. Teruskan ucapan Yang Berhormat.

Tuan Chong Chieng Jen: Ok teruskan.

Tuan Mohamad Shahrudin bin Osman: Mahukan penjelasan.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Terima kasih Tuan Pengerusi terima kasih Yang Berhormat dari Kuching.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Bandar Kuching bukan Kuching.

Tuan Mohamad Shahrudin bin Osman: *[Ketawa]* Saya bersetuju dengan Yang Berhormat kata kita kena pandai berbahasa Inggeris dan sebagainya. Yang Berhormat kata Yang Berhormat hendak tunjukkan contoh tapi saya lihat bahasa Inggeris tidak baik, bahasa Melayunya pun tidak baik. Jadi saya harap Yang Berhormat pergilah belajar lagi. Sekian terima kasih.

Tuan Chong Chieng Jen: *[Menyampuk]*

Tuan Mohamad Shahrudin bin Osman: Bahasa Kuching.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Santubong bangun.

Tuan Chong Chieng Jen: *Ladies first.*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Oklah Bukit Mertajam.

Puan Chong Eng: Tuan Pengerusi saya rasa penggunaan bahasa di dalam negara ini saya rasa Tuan Pengerusi dan mungkin di sini Bukit Mertajam, Tanjong kita boleh bertutur dalam tiga bahasa. Orang yang kata orang lain bahasa pun kurang baik Inggeris, kalau saya *[Bercakap dalam bahasa Mandarin]* cakap bahasa Mandarin dia tidak faham. *[Bercakap dalam bahasa Mandarin]*.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat...

Puan Chong Eng: Kalau saya cakap bahasa Hokkien dia pun tidak faham. Ini Ipoh Barat, Jerai pun dia tahu. Jadi saya rasa bahasa ini ialah untuk....

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, sekarang kita berada di Kementerian Sumber Manusia.

Puan Chong Eng: Ya, saya tahu.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: bukan bahasa.

Puan Chong Eng: Ini adalah satu faktornya graduan ini tidak dapat kerja kerana

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah Yang Berhormat

Puan Chong Eng: bahasanya tidak baik. Inggeris dia tidak baik.

Tuan Mohamad Shahrudin bin Osman: *[Ketawa]*

Puan Chong Eng: Tidak tahu Mandarin juga. Itulah faktor-faktornya yang menyebabkan mereka tidak boleh dapat kerja. Jadi saya rasa yang lebih baik kita hormatlah kepada semua orang bahawa walaupun bahasanya kurang baik sedikit tapi ingatlah beliau

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, soalan, soalan.

Puan Chong Eng: adalah dari sekolah aliran Mandarin. Jadi saya hendak tanya Yang Berhormat bagi Bandar Kuching sama ada dia setuju bahawa graduan yang boleh menguasai tiga bahasa, bahasa Mandarin, bahasa Inggeris, bahasa Melayu yang akan lebih senang mendapat kerja. Terima kasih

Tuan Chong Chieng Jen: Memang setujulah.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, masa cukup.

Beberapa Ahli: *[Ketawa]*

Tuan Chong Chieng Jen: Itu orang kacau.

Beberapa Ahli: *[Ketawa]*

Tuan Chong Chieng Jen: Belum *start* lagi. *[Ketawa]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup, cukuplah masa.

Tuan Chong Chieng Jen: Tuan Pengerusi cakap sudah cukup. Masa sudah cukup.

Seorang Ahli: Gulung, gulung.

Tuan Chong Chieng Jen: Saya gulung. Benarkan saya gulung.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Saya sudah buat keputusan, selepas Yang Berhormat Bandar Kuching Menteri jawab.

[Dewan riuh]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Kalau Yang Berhormat hendak berucap saya terpaksa beri Santubong dahululah. Cukuplah Yang Berhormat.

Tuan Chong Chieng Jen: *I will*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup, cukup.

Tuan Chong Chieng Jen: Gulung, gulung. Oleh sebab itu.....

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat....

[Dewan riuh]

Tuan Chong Chieng Jen: Tuan Pengerusi awak tengok itu orang kacau....

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat tidak ada orang kacau. Masa untuk Yang Berhormat sudah cukup.

Tuan Chong Chieng Jen: Gulung, gulung. Satu minit gulung.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak mengapa. Cukup, cukup. Santubong sila.

12.08 tgh.

Datuk Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar [Santubong]: Ok, ok. Diam, diam! *[Menegur dengan suara yang tinggi]* Saya minta maaf Tuan Pengerusi saya naik suara sedikit tadi. Terima kasih kepada Tuan Pengerusi memberi peluang untuk saya bercakap sedikit. Walaupun saya terdengar kerenah dan celoteh daripada Yang Berhormat bagi Bandar Kuching tadi tapi apa yang saya hendak nasihatkan ialah kalau hendak berhujah, berhujahlah. Berilah cadangan-cadangan yang bernas, berilah cadangan-cadangan ataupun teguran yang membina kepada kerajaan. Tidak perlu sebut persoalan Ahli-ahli daripada Sarawak yang tidak bercakap, tidak menegur ataupun tidak membawa sesuatu perkara ke Dewan ini.

Yang Berhormat, saya mempunyai rekod 14 tahun di Dewan ini. Sudah banyak cakap dah. Yang Berhormat cakap itu dah jadi 'tahi' dah. Tidak payah cakap macam itu. Lain kali biarlah bercakap baik sikit. Saya dengar you punya cakap tadi orang Sarawak tidak cakap, tidak *raise....issue* itu yang you cakap. Saya menghargai apa yang you sebut. Saya menghargai bahawa kalau orang bercakap banyak, pandai berbahasa dia boleh mendapat pekerjaan. Saya bersetuju tapi jangan tegur soalan peribadi yang Ahli Parlimen daripada Sarawak tidak bercakap. You baru datang kat sini.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat.

Datuk Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: *[Disampuk]* Ini saya punya *floor*, *I've been disturb just now* Yang Berhormat, dengan izin.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat ...

Datuk Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: I tidak bagi you peluang you duduk dulu.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Santubong.

Datuk Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: You duduk dulu. *I got 10 minutes you sit down.*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat duduklah.

Datuk Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: You duduk.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, teruskan ucapan.

Datuk Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Terima kasih Tuan Pengerusi. Jadi kalau siapa hendak bercakap tolong cakaplah. Bagilah saranan, bagilah pesanan ataupun berilah rancangan kepada kerajaan. Kita akan menerima sebagai kerajaan,

saya menerima. Saya menerima cadangan yang baik daripada Bukit Mertajam mengatakan kalau orang berbahasa Inggeris, bahasa Malaysia dia boleh berpeluang dengan lebih baik lagi untuk mendapat kerja. Saya setuju di zaman global, di zaman yang mana orang pekerja datang daripada India, daripada China, daripada England, daripada Jerman kalau banyak lagi bahasa yang kita boleh atasi dan kita pandai Insya-Allah kita dapat kerja yang lebih baik kerana peluang kita lebih besar.

Jadi, saya bersetuju ini, tetapi cara penghantaran mestilah baik juga. Yang Berhormat, sila.

Tuan Haji Idris bin Haji Haron: Terima kasih, Yang Berhormat bagi Santubong. Saya memang setuju dengan apa yang telah disarankan oleh Yang Berhormat bagi Santubong sebentar tadi. Yang sebenarnya bahasa itu melambangkan bangsa. *[Bercakap dalam Bahasa Jepun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, itu saya tidak faham.

Tuan Haji Idris bin Haji Haron: Tidak apa saya faham. *[Ketawa]* Nanti saya *explain* maksud itu kepada Ahli Dewan sekalian.

Puan Chong Eng: *[Menyampuk]*

Tuan Haji Idris bin Haji Haron: Tuan Pengerusi, apa yang saya ingin – ini pencelahan, ini pencelahan. *[Ditujukan kepada Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam]* Saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat bagi Santubong, sebenarnya apa yang kita perlu khususnya iaitu pengangguran kepada siswazah yang mencecah angka 60,000 orang ini ialah lebih kepada definisi pengangguran itu sendiri, graduan yang menganggur itu sendiri. Pertama sekali yang saya lihat bukan sebenarnya 60,000 orang ini tidak bekerja, Yang Berhormat bagi Santubong, mereka ada kerja, cuma kerja yang mereka lakukan itu tidak menepati pengkhususan mereka. Kalau ini kita kategorikan sebagai siswazah penganggur, saya rasa lebih daripada 60,000.

Sebagai contohnya saya sendiri, ...

Datuk Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: *[Bangun sambil memberi isyarat 10 minit]*

Tuan Haji Idris bin Haji Haron: Oh! 10 minit, sila-sila. Setuju atau tidak, Yang Berhormat bagi Santubong dengan apa yang saya cakapkan sebentar tadi.

Datuk Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Saya memang hendak sampai ke situ tetapi Yang Berhormat bagi Batu Tangga Eh! Tangga Batu, *[Ketawa]* dia

datang dahulu sebab dia naik tangga, saya jalan sungai. Jadi itulah terlambat sedikit saya. Memang Yang Berhormat, saya cukup bersetuju dengan apa Yang Berhormat sebut bahawa sebagaimana saya sebutkan tadi.

Pertamanya, pekerjaan bukan bermakna khusus kepada kita punya latihan di universiti atau di sekolah, politeknik dan sebagainya. Pekerjaan kita melihat, kalau di negara-negara yang maju, pemandu teksi kemungkinan dia berkelulusan jurutera, kemungkinan dia berkelulusan peguam dan bermacam-macam lagi. Bahkan pada tahun 1980 bancian yang telah dibuat oleh Kerajaan United Kingdom mengatakan, bahawa ramai orang yang mengamalkan jurutera dan mengamalkan *accounting* itu memasuki jabatan-jabatan yang tertentu untuk mengubahkan peralihan pekerjaan mereka.

Bukan maknanya kalau seorang itu dilatih sebagai peguam, dia jadi peguam sahaja. Maknanya menunjukkan kita punya akademik itu tidak fleksibel untuk mengatasi masa hadapan kita sendiri. Jadi, *flexibility* ini kena kita terima bahawa kalau kita mempunyai latihan sebagai peguam, kita boleh menjadi *secretary company*, kita boleh menjadi pengarah *company*, kita boleh memandu teksi, tetapi menjadi pemandu teksi yang bijak, sebagai peguam, boleh menjadi pemandu yang bijak, sebagai *mechanical engineers* ataupun jurutera. Ini bukan kita kata 'menganggur'.

Tuan Pengerusi, saya hendak menyebutkan, ini bidang yang saya minat, soalan pekerjaan, orang yang mendapat jurusan-jurusan yang tertentu ataupun kelulusan daripada universiti. Umpamanya, apabila negara Amerika, Clinton dahulu mengambil teraju Kerajaan Amerika, dia arahkan *Al-Gore* untuk melihat keseluruhannya macam mana keadaan-keadaan pekerjaan yang kita bincang ini, dibincangkan di Amerika kurang lebih 12 tahun yang lalu.

Apabila dia buat satu penyelidikan, diwujudkan satu agensi atau *training in placement*, dengan izin *training in placement* ini, dia kata, beri peruntukan USD2 bilion. Akhirnya, apabila 5 tahun selepas itu didapati rupanya program yang dibuat oleh *Al-Gore* itu tidak berjaya, yang mana *training* ini, dia hantar ke satu-satu tempat dan diberi pekerjaan yang tertentu kerana dia disiplinkan orang yang mempunyai fleksibiliti, latihan universiti untuk diaturnya begitu rupa supaya peguam, ada pekerjaan peguamnya, kalau jurutera, ada pekerjaan jurutera dan bermacam-macam lagi.

Tuan Lim Kit Siang: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Ipoh Timor.

Datuk Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Tunggu Yang Berhormat, akan beri peluang. Jadi, dalam *placement* ini, dia tidak berjaya. Dia tulis dalam satu buku, dikatakan, *White House wastage*, kalau Yang Berhormat baca buku ini, *you can find out*, dengan izin, apa yang dikatakan *White House wastage*, iaitu Clinton punya *government* buang sumber kewangan begitu banyak sekali untuk latih orang untuk itu. Okey, Yang Berhormat.

Tuan Lim Kit Siang: Isu yang dikemukakan oleh Yang Berhormat bagi Kuching ialah betapa pentingnya – yang naik marah Yang Berhormat bagi Santubong ialah betapa pentingnya bahasa Inggeris, khasnya dalam zaman globalisasi dan bukan sahaja untuk mengatasi masalah pengangguran, tetapi untuk mempertingkatkan daya saingan negara kita. Bukankah Yang Berhormat setuju perkara ini perlu ditangani dan Parlimen pun ada tanggungjawab memberi satu contoh mengenai teladan perkara ini. Adakah beliau setuju bahawa mungkin untuk sehari seminggu sekurang-kurangnya mesyuarat, kita mengadakan perbahasan sepenuhnya dalam bahasa Inggeris, untuk menunjuk ini bukan masalah lagi sebagai nasionalisme, patriotisme, kita semua cinta negara kita, tidak payah timbul sama ada kita cinta, tidak cinta tetapi kegunaan, utiliti bahasa kita.

Puan Chong Eng: Yang Berhormat bagus juga Inggeris.

Datuk Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Yang Berhormat, saya bersetuju satu dahulu. Yang satu bersetuju ialah bahasa Inggeris ini adalah bahasa yang diguna pakai sekarang. Saya tulis buku atas soalan bahasa, kegunaan bahasa Inggeris, Yang Berhormat, iaitu *Lingua Franca* untuk bukan sahaja sebagai komunikasi manusia, tetapi juga sebagai bahasa ilmu menerusi ICT ataupun ilmu teknologi, perhubungan dan ini.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, sila gulung.

Datuk Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Jadi, ini memang kita tidak nafikan, berapa bilion manusia di dunia ini yang telah menggunakan bahasa Inggeris bahkan di Eropah. Terima kasih, Tuan Pengerusi. Di Eropah yang dulunya, umpamanya orang Perancis, orang Jerman tidak menyukai bahasa Inggeris, tetapi sekarang telah belajar bahasa Inggeris oleh kerana digunakan bahasa Inggeris ini

sebagai satu bahasa *solidarity* ataupun gabungan di antara orang masyarakat Eropah. Diajar keseluruhannya.

Jadi, kita mengetahui kepentingan bahasa Inggeris ini, tetapi di dalam Dewan ini Yang Berhormat, sebelum Dewan ini bersetuju, sebelum kerajaan bersetuju, bahasa Malaysia adalah bahasa dalam Dewan ini. *[Tepuk]* Itu sahaja.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Baiklah, Yang Berhormat.

Puan Chong Eng: *[Menyampuk]*

Datuk Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Tuan Pengerusi?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Masa sudah cukup.

Datuk Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Masa cukup, itulah kawan ganggu.

Seorang Ahli: Cukuplah, cukuplah, cukuplah.

Datuk Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Tuan Pengerusi, jadi kalau kita hendak buat apa sahaja benda atau program, , sama ada hendak beri latihan, hendak *placement*, hendak apa benda, kita lihat dahulu pengalaman orang lain, berjaya atau tidak berjaya. Kalau kita hendak guna juga, kita lihat juga macam mana kejayaan ataupun kerugian ataupun kebuntuan masyarakat lain mengatasi masalah tertentu supaya kita jangan melalui jalan yang buntu, yang sama, sebagaimana negara lain telah buat. Terima kasih, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam.

12.18 tgh.

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: Terima kasih, Tuan Pengerusi kerana memberi peluang kepada saya untuk menyertai perbahasan. Tuan Pengerusi, saya ingin sentuh di mana sebanyak RM70 juta telah diberi ataupun telah digunakan untuk melaksanakan Skim Latihan Graduan bagi meningkatkan kemahiran graduan menganggur dalam bidang teknologi maklumat dan komunikasi serta perakaunan. Ini merupakan satu angka yang bukan kecil. Saya hendak tahu, sebelum ini sudah berapa banyak peruntukan telah diambil. Saya ingin tahu berapakah jumlah bilangannya sekarang ini siswazah yang menganggur, yang tidak dapat kerja.

Saya ingin mendapat maklumat mengenai siswazah-siswazah yang menganggur mengikut pecahan jantina, bangsa dan juga adakah kita mempunyai

pecahan mengikut universiti. Kerana saya rasa kita perlu tahu mengapa mereka tidak dapat kerja, ada kelemahan-kelemahan, mungkin dalam kursus, mungkin dalam program di dalam universiti. Jadi, adakah universiti ini *cool relation* dengan universiti yang mereka belajar. Itu yang pertama.

Saya juga ingin mendapat maklumat mengenai adakah mereka ada *cool relation* di antara siswazah yang menganggur dengan, sama ada mereka ada kelulusan STPM ataupun matrikulasi. Mungkin Matrikulasi lebih senang mendapat kerja sama ada mereka mendapat kerja dalam bidang swasta atau sektor swasta ataupun sektor awam. Saya rasa kita perlu tahu semua maklumat ini, barulah kita dapat menangani masalah ini.

Saya rasa Barisan Nasional ini merupakan satu kerajaan yang sangat prihatin kepada siswazah yang menganggur, tetapi saya harap keprihatinan ini pun dapat ditunjukkan kepada golongan yang kurang bernasib baik...

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: *[Menyampuk]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Jerai.

Puan Chong Eng: ...seperti orang-orang yang kurang berupaya. Nanti, nanti, tidak beri jalan sekarang. Orang-orang yang kurang berupaya seperti tukang urut orang buta. Orang buta yang menjadi tukang urut, *massage*, mereka menghadapi persaingan yang sangat kuat sekarang daripada wanita dari Thailand dan Indonesia dan dikatakan mereka tidak dapat kerja sekarang kerana persaingan seperti ini.

Saya rasa kita hendak beri perhatian kepada siswazah yang menganggur tetapi yang lebih penting ialah golongan yang kurang berupaya ini. Kepentingan mereka perlu dijaga terlebih dahulu. Mereka ingin berdikari dan tidak mahu menerima RM500 sebulan daripada kerajaan untuk dilatih semula. Jadi, mereka perlulah diberi sedikit perlindungan.

Penguatkuasaan terhadap pusat-pusat yang menjalankan kegiatan *massage* ini perlu dipertingkatkan supaya orang-orang buta ini di dalam...

Tuan Wilfred Madius Tangau: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Tuan bangun.

Puan Chong Eng: ...industri ini mendapat kerja. Ya, Yang Berhormat bagi Jerai dahulu ya.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Terima kasih Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam, banyak baik hati ini hari. *[Ketawa]* Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Soalan, soalan. *[Ketawa]*

Seorang Ahli: Dia cemburu, dia cemburu itu.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Tuan Pengerusi jangan cemburu.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, tarik balik!

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Ini berbudi bahasa. Bila dia berbudi, saya kena berbahasa. Saya bersetuju sedikit dengan pendapat Yang Berhormat, peluang pekerjaan adakah disebabkan oleh graduan-graduan kita ini yang berjaya dalam bidang pendidikan, mereka agak memilih untuk memegang sesuatu jawatan. Mereka tidak mahu bermula di peringkat yang di bawahan.

Saya biasa melihat seorang mata-mata atau polis biasa, dia memasuki pasukan polis ini dahulu di peringkat '*other ranks*' tetapi dia berkelulusan tinggi. Akhirnya dia akan naik pangkat sehingga menjadi pegawai tinggi. Jadi, boleh kita sarankan juga kepada kementerian supaya memperjelaskan bahawa rakyat kita jangan terlalu memilih kerja dan kita dapat lihat banyak dari luar negara kita bekerja di sini. Saya dapat lihat yang pam minyak di Petronas satu ketika dahulu dia berkelulusan Ph.D di Bangladesh, tetapi dia bekerja di pam minyak sini kerana dia hendak cari makan.

Jadi, adakah Yang Berhormat bersetuju...

Puan Chong Eng: Sudah, sudahlah ya.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Ya.

Puan Chong Eng: Setujulah, sudah setuju.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Terima kasih.

Puan Chong Eng: Duduklah, duduk ya, duduk, duduk.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Terima kasih. *First time* Yang Berhormat bersetuju dengan saya.

Puan Chong Eng: Sudah setuju, sudah setuju.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Terima kasih.

Puan Chong Eng: Terima kasih, sudah setuju. Tetapi saya rasa tentu kita tidak mahu siswazah kita pergi bekerja di pam minyak. Jadi, saya....

Tuan Wilfred Madius Tangau: *[Bangun]*

Puan Chong Eng: Yang Berhormat bagi Tuaran ya.

Tuan Wilfred Madius Tangau: Terima kasih dan tahniahlah Yang Berhormat prihatin dengan orang-orang buta ini. Saya pun ada baca dalam akhbar kelmarin. Saya juga bersetuju yang pihak kerajaan mengambil iktibar bagaimana orang-orang pendatang asing ini datang sini dan masih berada di sini. Cuma satu sahaja saya mahu tanya Yang Berhormat, Yang Berhormat ada minta urutkah daripada orang buta? Adakah Yang Berhormat? Yang Berhormat ada minta urut dengan orang buta? Terima kasih.

Puan Chong Eng: Saya tidak selalu atau jarang pergi berurut. *[Disampuk]* Ada, urut kaki refleksologi, ada. Tetapi di Bukit Mertajam tidak ada orang buta yang buat urut itu. Kalau ada, saya pun beri peluang kepada mereka.

Jadi, saya rasa dalam perkara siswazah menganggur ini, kerajaan terlalu sayang kepada golongan ini untuk melatih mereka melalui universiti, kerajaan sudah memberi biasiswa dan sebagainya. Kepada golongan yang tidak pergi ke universiti, ramai juga yang menganggur pada waktu sekarang, apa yang kerajaan buat? Adakah kerajaan juga ada skim latihan semula untuk mereka dengan membayar mereka RM500 sebulan?

Saya rasa bahawa janganlah kerajaan pilih kasih. Walaupun golongan ini situasinya kasihan juga, tetapi mestilah adil kepada semua. Dan saya ingin tahu bahawa latihan semula dalam bidang teknologi maklumat, komunikasi serta perakaunan ini, adakah ia juga sesuai kepada siswazah wanita yang menganggur.

Dato' Haji Mat Yasir bin Haji Ikhsan: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Sabak Bernam bangun.

Puan Chong Eng: Ya, sila.

Dato' Haji Mat Yasir bin Haji Ikhsan: Terima kasih Tuan Pengerusi dan terima kasih Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam. Kita membicarakan isu yang sangat penting dan kritikal. Saya hendak tanya satu soalan sahaja. Setuju tidak Yang Berhormat dengan kenyataan bahawa kita mempunyai begitu ramai siswazah atau graduan menganggur ini kerana ramai di antara mereka malas. Setuju atau tidak?

Puan Chong Eng: Ada segolongannya saya rasa. Saya rasa kalau mereka hendak cari kerja, mereka boleh dapat kerja. Tetapi kalau mereka hendak cari kerja setaraf dengan bidang yang mereka belajar itu....

Tuan M. Kula Segaran: Minta penjelasan.

Puan Chong Eng: ...mungkin tidak senang.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, masa sudah cukuplah. Masa cukuplah.

Puan Chong Eng: Saya hendak beritahu bahawa...

Tuan M. Kula Segaran: Penjelasan.

Puan Chong Eng: ...pada waktu sekarang di kolej latihan guru yang ingin mengambil lebih kurang 1,000 orang menjadi guru latihan dan saya difahamkan bahawa ada 60 orang memohon termasuk siswazah dari luar negeri. Jadi, sekarang bukan mereka pilih kerja, tetapi tidak tahu bagaimana peluang kerja telah berkurangan. Saya rasa ini ada kaitan dengan pelaburan yang berkurangan di dalam negara ini. Jadi, pekerjaan baru tidak dapat diwujudkan.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, masa sudah cukup.

Tuan M. Kula Segaran: Penjelasan, sedikit sahaja.

Puan Chong Eng: Sedikit sahajalah.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak dapat jawapan nanti.

Tuan M. Kula Segaran: Penjelasan, Tuan Pengerusi. Memandangkan perkara yang serius di antara graduan ini, saya rasa itu bukan hanya situasi di sana dengan graduan sahaja tetapi di merata-rata, ramai di antara rakyat Malaysia tidak masuk universiti dan sebagainya. Apakah strategi kerajaan untuk menolong mereka? Bukankah masa sudah sampai untuk kita adakan satu sistem seperti di negara-negara maju di mana, dengan izin, *unemployment benefit*, supaya semua, tidak kisah.....

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah Yang Berhormat.

Tuan M. Kula Segaran: asalkan kamu warganegara Malaysia, kamu mendapat *benefit* tertentu. Adakah Yang Berhormat setuju dengan saya dan supaya kerajaan tidak memilih kasih hanya kepada graduan, tetapi menolong semua orang?

Puan Chong Eng: Terima kasih. Saya memang setuju dan cadangan ini telah pun dikemukakan kepada kerajaan dari Kesatuan Pekerja untuk mengadakan *retrenchment benefit* dan juga..

Tuan Chong Chieng Jen: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat...

Puan Chong Eng: ...*unemployment benefit*.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, masa cukup.

Puan Chong Eng: Sekian. Sangat terima kasih, Tuan Pengerusi.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: *[Bangun]*

Tuan Haji Idris bin Haji Haron: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, mula-mula tidak bangun. Tadi saya sudah buat keputusan. Sedikitlah, dua minit, selepas itu Yang Berhormat Timbalan Menteri menjawab, dua minit.

Tuan Haji Idris bin Haji Haron: Yang Berhormat bagi Tangga Batu banyak kali bangun, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah, masa akan datang boleh berbahas.

12.29 tgh.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin [Jerai]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya bangkit untuk sama-sama membahaskan tentang isu pengangguran ini. Sebenarnya kita tidaklah boleh mengharap kesemuanya kepada kerajaan. Kerajaan sudah bagi pergi sekolah, kerajaan sudah itu, kerajaan sudah ini, sampai keluar.

Di Malaysia, Tuan Pengerusi, sebenarnya kalau kita kaji balik, rakyat Malaysia ini dalam kandungan ibu sampai dia mati, semua dapat subsidi. Ini kita sedar atau tidak sedar, kita minum gula bagi dalam kopi itu, kita bubuh gula, gula itu sudah subsidi. Kita *start* kereta, minyak itu sudah subsidi.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat....

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Ya.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: ...butiran mana satu?

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Jadi, ya?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Butiran?

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Butiran... *[Ketawa]* Butiran kes menganggur ini, tidak ada kerjalah.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Itu tidak kena.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: B.45, Tuan Pengerusi.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: B.44 – Kemahiran.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Kepala B.44 adalah Kementerian Penerangan, Yang Berhormat. Cukuplah Yang Berhormat. *[Ketawa]*

Seorang Ahli: Tidak ada apa-apa.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah, cukuplah. *[Ketawa]*

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Kepala B.45 Tuan Pengerusi - Kemahiran. Bukan apa, mata saya kelabu sedikit dari pagi tadi. Saya pi TV, dia suluh lampu tu. Jadi, kemahiran kita ada, kita sudah bagi, kerajaan sudah buat segala-galanya tetapi apakah rakyat lupa dalam Islam ada dikatakan bahawa sembilan daripada sepuluh pintu rezeki itu adalah melalui perniagaan. Tidak begitu Yang Berhormat? *[Bertanya kepada Ahli-ahli Dewan lain]*

Beberapa Ahli: Betul.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Jadi kalau semua hendak harap kepada kerajaan, kerajaan, kerajaan, tidak langsung mahu berusaha dan kerajaan telah mengadakan tabung-tabung untuk graduan dan graduan ini tidak mahu berniaga.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Tangga Batu.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Ai, Tangga Batu! Tak mengapa, dia baru balik daripada *commando training*, tengok rambut dia. *[Ketawa]*

Tuan Haji Idris bin Haji Haron: Terima kasih Tuan Pengerusi, terima kasih Yang Berhormat bagi Jerai. Saya hendak minta tolong sedikit Yang Berhormat bagi Jerai, kalau boleh berikan - saya ada perangkaan di sini, lebih kurang pada ketika ini kita ada 1.8 juta, *confirmed* yang memang benar-benar warga asing yang bekerja di negara kita dan bidang-bidang yang mereka ceburi bukan sahaja dalam bidang buruh am atau IMG tetapi mereka ini juga melakukan kerja-kerja kepakaran yang mana kerja-kerja ini sepatutnya boleh dilakukan oleh 60,000 penganggur-penganggur ataupun siswazah-siswazah yang menganggur ini. Apa komen Yang Berhormat bagi Jerai tentang berlakunya fenomena ini yang sedikit sebanyak mungkin menunjukkan sikap serta cara orang-orang muda kita ataupun penganggur-penganggur kita berfikir. Bolehkah Yang Berhormat bagi Jerai memberikan penjelasan?

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Itu pandangan yang cukup bijak dan bagus. Bagus, kalau saya jadi menteri, saya akan ambil ingatan untuk bertindak seterusnya. Walau bagaimanapun, kita kena lihat, tidak mengapalah,

pendatang yang datang itu mungkin membantu juga dari segi pertumbuhan ekonomi negara kita kerana di sektor-sektor tertentu orang kita tidak mampu melibatkan diri tetapi di sektor-sektor yang tertentu, sektor-sektor yang memerlukan kepakaran dan sebagainya, sudah ada orang kita. Yang ini pihak kementerian memestikan walaupun syarikat ataupun agensi-agensi kerajaan, mengambil anak-anak tempatan, jangan dianaktirikan anak kita ...

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, kita sekarang membincangkan masalah memberikan latihan kepada graduan kita.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Ini yang saya hendak bawa, Tuan Pengerusi tetapi kalau saya tidak pergi ke situ dulu macam mana saya hendak pergi ke

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Hanya ada dua minit, macam mana boleh bangkitkan banyak perkara? *[Ketawa]* Sudah sampai masa.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Okey sekarang saya pergi *straight to the point*, Tuan Pengerusi. Saya tidak bunga-bunga lagi.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Baik, baik. Bunga tidak payah.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Ya?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak payah bunga-bunga.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Bunga pun tak boleh? Tetapi kalau kita hidup tanpa bunga, Tuan Pengerusi, tidak berseri hidup kita.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, kalau tidak ada lain, boleh duduk. *[Ketawa]*

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Jadi, sekarang ini tidak mengapa. Saya bersetuju mencadangkan kepada kerajaan bahawa latihan-latihan ini diberi kepada graduan-graduan kita, kepada orang-orang yang memerlukan tetapi graduan-graduan ini juga diminta supaya apabila mereka mendapat latihan-latihan ini jangan hanya jadikan latihan ini sebagai sijil untuk bertemu duga, untuk tunjuk dia pergi kursus sana kursus sini tetapi dia memilih kerja. Tidak usahlah pilih kerja, macam kita sebagai Ahli Parlimen kita tidak pilih, orang memilih kita. *[Ketawa]* Ini maka kita jadi Ahli Parlimen. *[Disampuk][Ketawa]* Betul. Bila orang telah pilih kita, kita bekerja.

Jadi kita minta supaya pihak kementerian dan juga badan-badan, kalau hendak ambil orang bekerja, jangan berdasarkan kepada - kadang-kadang dia bawa sampai 10 sijil, panggil wakil rakyat sahkan sijil itu, kemudian dia minta kerja yang tidak terlibat

dalam latihan yang telah dia ambil. Jadi ini menyusahkan, menyebabkan peluang-peluang yang ada pada orang lain tidak dapat. Itu maka tadi saya cadangkan, memandangkan pertumbuhan ekonomi negara begitu baik sekarang walaupun kadang-kadang dia menaik menurun sedikit-sebanyak, yang berkelulusan ini dia kena ambil peluang ini untuk berniaga, dengan latihan yang diterima itu berniagalah, di sini rezekinya bukan makan gaji. Makan gaji hanya satu daripada sembilan, cukup sedikit. Jadi bagi yang berniaga ini banyak ruang untuk berniaga. Apa salahnya ...

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Pendang bangun.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Ya, ya, tidak mengapa. Tidak mengapa, berbeza parti sahaja tetapi jiran.

Dr. Mohd. Hayati bin Othman: Jiran, kembar. Kalau dia masuk kawasan saya, habislah saya. *[Ketawa]* Terima kasih Yang Berhormat bagi Jerai. Sebagaimana yang diumumkan oleh saya tidak ingat menteri mana baru-baru ini berhubung dengan pekerja-pekerja di restoran nasi kandar yang banyak terdapat di negeri Kedah sekarang ini. Terdapat lebih kurang 164,000 pekerja-pekerja yang diambil *direct* daripada India untuk bekerja di restoran tersebut.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, adakah mereka graduan? Tidak ada ya?

Dr. Mohd. Hayati bin Othman: Ha, itulah. Adakah ...*[Disampuk]* memang ada kaitan, adakah Yang Berhormat bersetuju jika kita latih graduan kita untuk menjadi pelayan nasi kandar sebab gaji yang diberi kepada pekerja restoran adalah sebanyak RM700 hingga RM800 sebulan, makan free, tidur free, berak pun free. *[Ketawa]*

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Yang ini satu kementerian kena ambil. Maknanya kita buat latihan kursus nasi kandar. Mamak-mamak yang mai ini, Tuan Pengerusi, memang depa yang mai bekerja ini pun ada graduan juga. Saya memang bersetuju. Kadang-kadang kita tengok kedai-kedai nasi kandar ini dibuka 24 jam, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, cukuplah.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Ya?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Masa pun sudah cukup, cukuplah. Bolehlah, simpan untuk masa akan datang.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Kalau cukup, Yang Berhormat bagi Pendang boleh belanja kita makan nasi kandar tengah hari ini. *[Ketawa]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup, cukup.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Jadi, cukup Tuan Pengerusi? Sedikit lagi tak boleh?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak bolehlah. Cukuplah.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Saya hendak gulung, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Berikan kerjasama kepada Tuan Pengerusi.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Terima kasih, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Datuk Haji Mohamed bin Haji Aziz: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Saya sudah membuat keputusan

Timbalan Menteri Sumber Manusia [Datuk Dr. Abdul Latiff bin Ahmad]: Tuan Pengerusi, izinkan saya

Datuk Haji Mohamed bin Haji Aziz: Tuan Pengerusi, tak boleh saya cakap sedikit sebelum Yang Berhormat Timbalan Menteri menjawab?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, saya minta maaf.

Datuk Haji Mohamed bin Haji Aziz: Sedikit sahaja, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak mengapalah. Sedikit-sedikit lama-lama jadi bukit jugalah, tidak perlulah. *[Ketawa]*

Datuk Haji Mohamed bin Haji Aziz: Yalah. Sedikit, Tuan Pengerusi, fasal ini ada ...

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak mengapalah. Yang Berhormat, ini bukan kedai kopi punyalah. *[Ketawa]* Cukuplah, ini Parlimen. Serius sedikit.

Datuk Haji Mohamed bin Haji Aziz: Saya pun tahu Tuan Pengerusi adalah Yang di-Pertua Parlimen, saya pun Ahli Parlimen

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak payah tawar.

Datuk Haji Mohamed bin Haji Aziz: ... hendak bercakap sedikit tentang masalah yang berkaitan dengan kepentingan rakyat.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Masa tidak ada. Cukuplah.

Datuk Haji Mohamed bin Haji Aziz: Apa masa, Tuan Pengerusi, kalau kepentingan rakyat kita perkatakan.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Timbalan Menteri, teruskan jawapan.

Datuk Haji Mohamed bin Haji Aziz: Sedikit pun tidak boleh, Tuan Pengerusi?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Nanti ada apa-apa yang baik boleh tanya Yang Berhormat Menteriilah.

Datuk Haji Mohamed bin Haji Aziz: Tuan Pengerusi, terima kasih. Saya belanja kopi pun Tuan Pengerusi tidak bagi saya, ya? *[Ketawa]*

12.37 tgh.

Timbalan Menteri Kesihatan [Datuk Dr. Abdul Latiff bin Ahmad]: Tuan Pengerusi, izinkan saya untuk menjawab beberapa persoalan yang dibangkitkan bagi pihak Kementerian Sumber Manusia. Boleh?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Sila Yang Berhormat.

Datuk Dr. Abdul Latiff bin Ahmad: Saya mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat bagi Kepong, Yang Berhormat bagi Bandar Kuching, Yang Berhormat bagi Santubong, Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam, Yang Berhormat bagi Jerai yang selalu dikacau oleh Yang Berhormat bagi Tangga Batu.

Maksud B.45 iaitu untuk menyediakan peruntukan sebanyak RM70 juta. Saya bersetuju dengan Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam bahawa peruntukan RM70 juta ini memang banyak. Ini menandakan bahawa kerajaan prihatin kepada golongan graduan kerana masalah ini timbul ekoran daripada suasana ekonomi yang tidak memberangsangkan pada tahun 1997 hingga 2000.

Mengikut maklumat yang saya dapati, graduan yang menganggur pada tahun 1997 sehingga Disember 2001 semuanya berjumlah hampir 330,000 graduan dari pelbagai universiti. 90 peratus daripada mereka berjaya mendapat pekerjaan dan 90 peratus daripada mereka memang mendapat kerja dalam bidang-bidang dan kursus-kursus yang mereka ambil. Cuma terdapat sekitar 33,000 graduan itu yang masih menganggur sewaktu skim latihan graduan peringkat pertama dilaksanakan iaitu pada tahun 2001.

Tadi Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam hendak tahu berapa juta yang kita peruntukkan. Kalau tidak silap saya sebanyak RM137 juta kita peruntukkan untuk graduan menganggur. Masa itu kita katakan Skim Latihan Graduan Peringkat Pertama, di mana kita menyediakan pelbagai kursus kemahiran. Pelajar, graduan universiti dia sudah ada *knowledge*, dia sudah ada pengetahuan sebab mengikut statistik, sebanyak 13 peratus daripada mereka yang menganggur seramai 33,000 ini adalah daripada kalangan kelas pertama. Yang berkelulusan *First-Class (Honours)* pun menganggur.

Jadi, tidak dinafikan bahawa mereka memang ada *knowledge* tetapi, mereka kurang *skill* kemahiran atau mereka kurang apa yang masyarakat di industri kata, mereka kurang EQ. Mereka tidak berapa pandai berkomunikasi sebab bercakap dengan berkomunikasi satu perkara yang berbeza. Yang Berhormat bagi Kalabakan pandai bercakap dan juga pandai berkomunikasi, sebagai contohlah. Tetapi, graduan ini, dia boleh bercakap tetapi dia tidak berapa pandai berkomunikasi.

Sebab itu, antara kursus-kursus SLG (Skim Latihan Graduan) yang kita adakan, adalah kursus bahasa Inggeris, kursus bahasa lain termasuk kursus bahasa Mandarin. Kita hendak galakkan mana-mana umpamanya anak bumiputera Melayu, yang boleh bercakap bahasa Mandarin macam Yang Berhormat bagi Jerai, sebagai contohlah. Mandarinkah atau Hokkien? *[Bertanya kepada Yang Berhormat bagi Jerai]*

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Minta penjelasan Yang Berhormat.

Cik Fong Po Kuan: Saya minta penjelasan Yang Berhormat.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Saya bertutur.....

Datuk Dr. Abdul Latif Ahmad: Saya bagi Jerai dahulu.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Saya bertutur dalam bahasa Hokkien. Tetapi Yang Berhormat, saya bersetuju dengan Yang Berhormat tadi, ada anak di kawasan saya seorang, anak murid darjah lima. Hari ini, telah dibawa ke Hong Kong untuk memasuki pertandingan sempoa. *[Bercakap dalam bahasa Hokkien]* dengan izin. *[Ketawa]* Jadi, ini menunjukkan kalau dari sekolah, saya suka ini kerana ini mengeratkan kita punya perpaduan. Kita boleh pelbagai bahasa, cukup bagus. Macam Cameron Highlands, tiap-tiap hari dia mengajar saya satu bahasa. Tanni, syabdu, amma, appa, atuk semua, dia ajar saya. *[Ketawa]*.

Tuan Devamany a/l Krishnasamy: *[Menunjukkan isyarat tangan bagus]*

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: So, satu hari, satu. Kalau dia terkejut ayoyo, itu biasa. *[Ketawa] [Dewan gamat seketika]*. Jadi, adakah pihak kementerian juga, boleh memperbanyakkan bahasa-bahasa ini untuk kita mengeratkan silaturahim? Cuma, janganlah bahasa Siam, kerana bahasa Siam di utara Kedah ada.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Sudah, cukuplah Yang Berhormat.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Ya. Terima kasih Tuan Pengerusi.

Datuk Dr. Abdul Latif Ahmad: Terima kasih Yang Berhormat bagi Jerai. Betullah itu Yang Berhormat Jerai cakap itu. Tetapi malangnya tidak berapa ramai anak bumiputera yang mengambil untuk mendalami bahasa Mandarin.

Cik Fong Po Kuan: *[Bangun]*

Datuk Dr. Abdul Latif Ahmad: Nanti dulu, saya habiskan dahulu.

Datuk Dr. Abdul Latif Ahmad: Saya hendak respons sedikit Yang Berhormat bagi Kepong tadi, adakah program ini perlu diteruskan? Program ini sebenarnya *one off* sahaja, bergantung kepada situasi dan suasana ekonomi dan juga bergantung kepada kekuatan kewangan negara. Ekoran daripada itu, Skim SLG pertama berjaya melatih semula graduan sebanyak 23,000 orang lebih, di mana 90% daripada mereka dapat kerja.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, Sri Gading.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Saya cuma hendak bertanya Tuan Pengerusi. Ini, Yang Berhormat Menteri Sumber Manusia sudah sampai. Apakah beliau akan menjawab, tidak tahu.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak apalah. Tidak apa Yang Berhormat. Ini, Timbalan Menteri pun berpengalaman.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Pasal ini Timbalan Menteri dahulu dia Kementerian Sumber Manusia, sekarang sudah Kementerian Kesihatan.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Dia memang, memang.....

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Pasal nanti, ini macam kita sudah menganggur.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Kita sudah dimaklumkan, yang dia lambat.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Ini menteri sudah jadi penganggur.
[Ketawa]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak apa Yang Berhormat.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Jadi, baik. [Ketawa]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Baiklah.

Datuk Dr. Abdul Latif Ahmad: Tuan Pengerusi, untuk SLG kedua ini, yang kita hendak luluskan di peringkat Jawatankuasa, RM70 juta ini, adalah sebahagian daripada peruntukan RM100 juta yang diumumkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Kewangan dalam ucapan Bajet pada 2003. Jadi, ini sebahagian daripada ini dan ekoran daripada respons yang bagus daripada SLG pertama, SLG kedua, kita adakan dengan mendalami sedikit terutama dalam bidang IT seperti saya nyatakan tadi, kebanyakan graduan kita tidak mempunyai kemahiran. Dia ada *knowledge* tetapi, tidak ada kemahiran. Ekoran daripada itu, kita perkenalkan kursus-kursus yang lebih mendalam dalam teknologi maklumat. Umpamanya.....

Cik Fong Po Kuan: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Batu Gajah.

Datuk Dr. Abdul Latif Ahmad: Nanti kejap. Umpamanya, kita adakan kursus *Microsoft System Engineer* (MCSE), kita adakan kursus Linux untuk *open system*, *open source*. Kita juga bekerjasama dengan Cisco, dengan memberi kursus pada graduan-graduan ini dalam bentuk *Cisco Certified Networking Analyze* dan juga *Networking Provided*.

Ekoran daripada itu, sebab kursus-kursus ini mahal Tuan Pengerusi. Dia punya yuran mahal. Sebab itu, RM70 juta seperti yang dikatakan oleh Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam sangat sedikit sebab tiap-tiap peserta kita bayar umpamanya MCSE, kita bayar dekat RM7 ribu untuk kursus selama lapan minggu seorang. Itu tidak masuk elaun dia atau CCNP dekat RM10. Kursus pendek sahaja, lapan minggu dan dia kena ambil periksa dan perlu lulus. Kemudian, empat bulan mereka dibenarkan bekerja untuk *training*.

Cik Fong Po Kuan: [Bangun]

Tuan Ismail Sabri bin Yaakob: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, Bera bangun.

Datuk Dr. Abdul Latif Ahmad: Saya bagi Bera dahulu.

Tuan Ismail Sabri bin Yaakob: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Soalan saya ialah, adakah skim latihan ini semata-mata untuk menyediakan ataupun memudahkan graduan-graduan menganggur ini mendapat pekerjaan di syarikat-syarikat lain dan sebagainya ataupun penyediaan mereka bagi memudahkan mereka untuk menceburkan diri di dalam bidang perniagaan dan sebagainya. Kalau untuk perniagaan misalnya, kalau ada rancangan untuk menyediakan mereka boleh menceburkan diri dalam bidang perniagaan dan sebagainya, adakah disediakan bantuan modal dan sebagainya? Adakah semata-mata latihan ataupun diikuti dengan bantuan modal dan sebagainya?

Datuk Dr. Abdul Latif Ahmad: Terima kasih Yang Berhormat bagi Bera. Pertama, soalan Yang Berhormat bagi Bera adalah untuk memastikan sama ada mereka ini diberi kursus untuk peniaga. Untuk graduan-graduan menganggur yang berminat untuk berniaga, Kementerian Pembangunan Usahawan sudah ada dananya. Sebahagian daripada dana ini memang disediakan oleh Kementerian Pembangunan Usahawan, khusus untuk graduan menganggur. Ia ada kursus dia dan ada dana dan kapital yang disediakan. Ini, di luar ruang lingkup SLG.

Adakah kita buat ini untuk mereka dapat kerja di sektor swasta? Memang betul. Salah satu daripada perkara yang ingin saya jelaskan di Dewan yang mulia ini, mereka yang ada mengikuti kursus-kursus SLG peringkat kedua ini, selepas mereka mengadakan *on job training* di syarikat-syarikat swasta, pertama sekali syarikat swasta dapat gambaran sebenar kerana graduan yang banyak menganggur ini wanita, seperti Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam hendak tanya *detail* itu, saya tidak dapat bagi. Tetapi, yang ramai menganggur adalah wanita dan kebanyakan wanita ini adalah bumiputera.

Tuan Haji Idris bin Haji Haron: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat Tangga Batu.

Datuk Dr. Abdul Latif Ahmad: Belum lagi. Biar Tangga Kayu dahulu. [Ketawa]. Banyak bumiputera. Malah, dalam satu kertas yang dibentangkan di Kabinet, 93% daripada graduan menganggur adalah orang Melayu dan bumiputera. Kebanyakan orang Melayu dan bumiputera ini perempuan dan dia pakai tudung. Saya Tuan Pengerusi, bukan hendak memperkecilkan orang pakai tudung. Saya suka juga orang pakai tudung. Isteri saya pakai tudung. Tetapi, gambaran di masyarakat

industri, dia menganggap bahawa orang pakai tudung ini, hendak bercakap dengan orang, buat kerja mungkin tidak berapa bagus daripada orang tidak pakai tudung.

Tetapi, bila mereka menjalani latihan sambil bekerja selama empat bulan, ia ibarat mengadakan temu duga selama empat bulan. Dia boleh lihat prestasi, tabiat, nilai-nilai yang ada pada anak-anak bumiputera ini yang dikatakan malaslah, tidak pandailah, tidak pandai bercakap. Sebenarnya, akhirnya selepas empat bulan mereka dapat tahu yang anak-anak, graduan bumiputera dan Melayu ini, sebenarnya boleh buat kerja. Malah, boleh buat kerja dengan lebih baik daripada yang tidak pakai tudung. Lantas, ekoran daripada itu, kebanyakan mereka dapat kerja di tempat yang sama mereka melakukan praktikal tersebut. Batu Gajah tadi.

Cik Fong Po Kuan: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Walaupun memberi laluan kepada saya, tetapi saya juga ingin menasihatkan agar kalau boleh, sekarang ini jawapan untuk Kementerian Sumber Manusia. Saya bukan memandang rendah keupayaan Timbalan Menteri Kesihatan tetapi, kita betulkanlah keadaan sekarang. Sekarang, Kementerian Sumber Manusia, saya harap, kalau boleh menteri boleh menjawab.

Ini tidak adil untuk Timbalan Menteri kita, dia dapat elaun gaji Timbalan Menteri, kena tanggung tanggungjawab dua kementerian pula. Jadi, saya haraplah. *[Tepuk]* Kita set satu contoh yang baik, menteri sudah hadir, menteri jarang hadir, saya pun pertama kali tengok Menteri Sumber Manusia. *[Tepuk]*. Kalau boleh, saya harap Menteri boleh jawab. *[Dewan gamat seketika]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, boleh, baik, baik.

Cik Fong Po Kuan: Soalan saya adalah, tadi Yang Berhormat Timbalan Menteri ada menyatakan berkenaan di mana ramai graduan kita kurang kemahiran, kurang EQ. Baru-baru ini kita boleh nampak di mana remaja kita dalam kes Darren, pelajar undang-undang ada pergaduhan, mereka selesaikan masalah dengan bergaduh. Program Latihan Khidmat Negara, kita tengok anak-anak muda kita. Itu, saya rasa memang benarlah remaja EQ sekarang. Jadi, saya hendak tahu, apakah kementerian mempunyai perbincangan atau rundingan dengan pihak Kementerian Pendidikan di dalam aspek ini?

Saya rasa, ianya sepanjang masa 12 tahun belajar di sekolah, yang unsur-unsur elemen ini sepatutnya telah ditanamkan, disemaikan ke atas remaja kita, bukan melalui dalam jangka masa lapan minggu untuk memperolehi kemahiran atau EQ ini.

Oleh itu, saya pohonlah penjelasan dalam aspek ini dan apakah rancangan susulan berikutan selepas *one off* program ini, selepas wang ini telah habis digunakan, *one off* program ini selesai, situasi kewangan kurang memuaskan. Apakah kementerian menurut rancangan susulan berikutan selepas program *one off* ini. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, saya hendak tanya sama ada Yang Berhormat hendak ambil alih jawapan?

Tuan Lim Kit Siang: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat.....

Tuan Lim Kit Siang: Minta maaf dahulu.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat.

Seorang Ahli: Wah! Ipoh Timur garanglah.

12.53 tgh.

Menteri Sumber Manusia [Datuk Wira Dr. Fong Chan]: Tuan Pengerusi, memanglah saya minta maaf sedikit kerana ada hal. Namun demikian, sebagai satu kerajaan berpasukan, memang kita ada Timbalan Menteri yang berkaliber untuk menjawab soalan tersebut.

Tuan Lim Kit Siang: Habis yang lain tidak boleh.....*[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak apa Yang Berhormat. Yang Berhormat, Yang Berhormat.....

Datuk Wira Dr. Fong Chan: Okey. Mengenai dengan soalan.....

Tuan Lim Kit Siang: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat

Datuk Wira Dr. Fong Chan: Mengenai dengan soalan yang dikemukakan tadi, memang dari segi menubuhkan EQ ini, dalam rancangan Program Melatih Semula untuk graduan-graduan, dalam program enam bulan, memang ada dua bulan *attachment*, di mana kita *attach*kan graduan-graduan tersebut kepada satu pihak majikan. Ini merupakan satu *long term interview* di mana dengan izin, *potency* graduan tersebut bolehlah dibayangkan. Bukan sahaja dalam tempoh setengah jam temu duga, tetapi dalam tempoh dua bulan, dengan itu *potency* graduan tersebut boleh

dibayangkan dengan EQ yang diperlukan oleh pihak majikan memang boleh dipupukkan.

Dengan itu, kita dapati bahawa lebih daripada 74% graduan itu dapat bekerja. Dari segi susulan ini, kita telah kemukakan keperluan pihak swasta kepada pihak universiti tertentu supaya mereka boleh serapkan keperluan tersebut dalam kurikulum universiti.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tangga Batu.

Tuan Haji Idris bin Haji Haron: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ucap tahniah kepada Menteri kerana menegakkan budaya Timur, memohon maaf terhadap kelewatan. Tetapi, cara Ipoh Timur tegur Menteri itu memang langsung tidak menunjukkan budaya Timur.

Beberapa Ahli: Ooh, biadap, biadap.

Tuan Haji Idris bin Haji Haron: Saya tidak hendak sebut biadaplah. Ehh, ke mana pula Ipoh Timur ini, dah hilang? Yang Berhormat Datuk Menteri, saya hendak tanya satu soalan.

Nampaknya kerajaan telah mengadakan pelbagai program di dalam menentukan yang siswazah-siswazah tadi, yang graduan tidak ada kerja ini, untuk mendapat kerja melalui Sistem Latihan Graduan dan sebagainya. Sekarang ini, ada atau tidak kerajaan mempunyai perangkaan, di mana selepas graduan-graduan ini menjalani latihan, yang mereka ini masih lagi menganggur, kerana latihan yang mereka ikuti tadi, tidak bertepatan pula dengan kerja yang mereka hendak perolehi selepas itu.

Ada atau tidak kerajaan menyediakan program lagi pula, Program Latihan Graduan selepas menjalani Latihan Graduan Menganggur tadi itu dan seterusnya, supaya hasilnya nanti kita dapat satu keadaan yang *zero rise* fenomena, kedudukan yang telah disifarkan graduan-graduan yang menganggur ini. Terima kasih Tuan Pengerusi.

Datuk Wira Dr. Fong Chan: Terima kasih. Tuan Pengerusi, dari segi kesannya, kita dapati bahawa lebih daripada 74% graduan telah dapat kerja dalam tempoh enam bulan. Apa yang lebih tepat ialah, dari segi kajian, gaji yang mereka dapat, telah didapati bahawa 2/3 graduan-graduan yang dapat kerja ini, dapat gaji juga, bersesuaian dengan kelayakan mereka. Ertinya, 2/3 graduan-graduan ini dapat gaji lebih daripada RM1,500 sebulan. Ertinya, mereka dapat kerja sesuai dengan

degree mereka, sesuai dengan kelayakan mereka. Apa yang diperlukan ialah sedikit ubahsuai dari segi bahasa, dari segi EQ dan dari segi kebolehan ICT yang membolehkan mereka bayangkan potensi mereka.

Puan Chong Eng: Penjelasan.

Datuk Wira Dr. Fong Chan: Ya?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Dia minta penjelasan.

Puan Chong Eng: Penjelasan.

Datuk Wira Dr. Fong Chan: Okey.

Puan Chong Eng: Tuan Pengerusi, rasanya Menteri ini belum *settle in* lagi. Saya hendak tanya, sekiranya kementerian mendapati bahawa Program Latihan Semula ini, agaknya berjaya dan siswazah yang menganggur setelah menjalankan latihan ini, dikatakan kursus kemahiran ini, boleh mendapat kerja. Jadi, bolehkah kita sekarang untuk menangani masalah atau *proactively*, adakah kementerian ini telah memberitahu ataupun bekerjasama dengan Kementerian Pendidikan Tinggi supaya kursus-kursus ini diadakan di universiti lagi. Jadi, kalau kita mengadakan kursus-kursus ini di universiti, jadi kita tidak perlu ...

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, bolehlah gulung.

Puan Chong Eng: mengeluarkan peruntukan yang begitu banyak untuk latihan semula. Adakah ini telah dijalankan? Terima kasih.

Datuk Wira Dr. Fong Chan: Seperti yang saya telah terangkan tadi, kementerian saya telah dihubungi dengan Kementerian Pendidikan Tinggi dan mereka akan serapkan keperluan siswazah di kurikulum universiti tempatan. Sekali lagi, saya ingin mengucapkan terima kasihlah kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah kemukakan soalan-soalan berkaitan dengan Kementerian Sumber Manusia. Kalau ada soalan-soalan yang belum dijawab, saya akan jawab secara bertulis. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Baik. Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa wang sejumlah.....

Puan Chong Eng: *[Menyampuk]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat....

Puan Chong Eng: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat sudah cakap, yang tidak dapat jawab, dia akan jawab. Yang Berhormat, ini terpulang kepada menteriilah. Cukuplah Yang Berhormat.

Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa wang sejumlah RM74,207,800 untuk Maksud B.45 di bawah Kementerian Sumber Manusia jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

Wang sebanyak RM74,207,800 untuk Maksud B.45 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Masa untuk kita berehat, jadi Dewan bersidang semula.

Majlis Mesyuarat bersidang semula.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Lim Si Cheng) ***mempengerusikan Mesyuarat***]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat, Dewan yang mulia ini ditangguhkan sekarang sehingga jam 2.30 petang.

Mesyuarat dtempohkan pada pukul 1.00 tengah hari.

Mesyuarat disambung semula pada 2.30 petang.

2.30 ptg.

Majlis bersidang dalam Jawatankuasa.

[Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng] ***mempengerusikan Jawatankuasa***]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat kita masih di dalam Rang Undang-undang Perbekalan Tambahan (2003) 2004.

Fasa 1 dan_2 diperintahkan jadi sebahagian daripada Rang Undang-undang.

Rang Undang-undang Perbekalan Tambahan 2003 dan Usul Anggaran Pembangunan Tambahan Kedua 2003 dimaklumkan kepada Majlis sekarang.

Majlis Mesyuarat bersidang semula.

[Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng] ***mempengerusikan Mesyuarat***]

Bacaan Kali Yang Ketiga

Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan [Dato' Seri Dr. Hilmi bin Yahaya]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon memaklumkan bahawa Rang Undang-undang Perbekalan Tambahan 2003 telah ditimbangkan dalam Jawatankuasa dan telah disetujui tanpa pindaan. Saya mohon mencadangkan iaitu Rang Undang-undang ini dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan sekarang.

Setiausaha Parlimen Kementerian Dalam Negeri [Datuk Wira Abu Seman Yusop]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa Rang Undang-Undang ini dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan sekarang.

Masalah dikemukakan bagi diputuskan, dan disetujui.

Rang Undang-undang dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan.

USUL

Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan [Dato' Seri Dr. Hilmi bin Yahaya]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon memaklumkan iaitu Jawatankuasa telah menimbang Usul yang diedarkan kepadanya dan bersetuju dengan Usul itu. Seterusnya saya mencadangkan supaya Usul yang berbunyi:

“Bahawa Dewan ini, mengikut subseksyen 4(3) Akta Kumpulan Wang Pembangunan 1966, membuat ketetapan bahawa jumlah wang tambahan sebanyak Ringgit Malaysia enam bilion satu ratus tiga puluh empat juta lima ratus sembilan puluh empat ribu lima ratus dua puluh **(RM6,134,594,520)** diperuntukkan daripada Kumpulan Wang Pembangunan bagi tahun kewangan 2003, bagi Maksud-maksud dan Butiran-butiran (Projek-projek) seperti yang dinyatakan dalam ruang pertama dan kedua penyata Anggaran Perbelanjaan Pembangunan Tambahan Kedua, 2003 yang dibentangkan sebagai Kertas Perintah 16 Tahun 2004 dan yang disenaraikan di sebelah Maksud-maksud dan Butiran-butiran (Projek-projek) dalam ruang kesebelas dan duabelas penyata tersebut, hendaklah disahkan.”

Setiausaha Parlimen Kementerian Keselamatan Dalam Negeri [Datuk Wira Abu Seman Yusop]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa Usul seperti mana yang dibacakan oleh Yang Berhormat Menteri Kewangan, hendaklah disetujui.

Usul dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Diputuskan,

“Bahawa Dewan ini, mengikut subseksyen 4(3) Akta Kumpulan Wang Pembangunan 1966, membuat ketetapan bahawa jumlah wang tambahan sebanyak Ringgit Malaysia enam bilion satu ratus tiga puluh empat juta lima ratus sembilan puluh empat ribu lima ratus dua puluh **(RM6,134,594,520)** diperuntukkan daripada Kumpulan Wang Pembangunan bagi tahun kewangan 2003, bagi Maksud-maksud dan Butiran-butiran (Projek-projek) seperti yang dinyatakan dalam ruang pertama dan kedua penyata Anggaran Perbelanjaan Pembangunan Tambahan Kedua, 2003 yang dibentangkan sebagai Kertas Perintah 16 Tahun 2004 dan yang disenaraikan di sebelah Maksud-maksud dan Butiran-butiran (Projek-projek) dalam ruang kesebelas dan kedua belas penyata tersebut, hendaklah disahkan.”

USUL

MENYERAHKAN RANG UNDANG-UNDANG KEPADA JAWATANKUASA PILIHAN DI BAWAH PERATURAN MESYUARAT 54(1)

Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Dato' Mohd. Radzi bin Sheikh Ahmad]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan:

“ Bahawa Majlis ini mengambil ketetapan bahawa:

- (a) Bagi maksud menimbangkan Rang Undang-undang Kanun Keseksaan (Pindaan) 2004 dan Rang Undang-Undang Kanun Tatacara Jenayah (Pindaan) 2004, maka menurut Peraturan Mesyuarat Dewan Rakyat 54(1) kedua-dua Rang Undang-Undang itu diserahkan kepada suatu Jawatankuasa Pilihan yang dinamakan Jawatankuasa Pilihan Khas untuk membuat syor-syor mengenainya:
- (b) Jawatankuasa Pilihan tersebut hendaklah terdiri daripada anggota-anggota yang berikut:-

- (1) Y.B. Dato' Mohd. Radzi bin Sheikh Ahmad
(Menteri di Jabatan Perdana Menteri) sebagai Pengerusi
- (2) Y.B. Datuk Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar (Santubong)
- (3) Y.B. Tuan Devamany a/l S. Krishnasamy (Cameron Highlands)
- (4) Y.B. Puan Tan Ah 'Heng' (Gelang Patah)
- (5) Y.B. Tuan Donald Peter Mojuntin....

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: *[Bangun] [Bercakap tanpa pembesar suara]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat Tan Ah Eng.

Dato' Mohd. Radzi bin Sheikh Ahmad: Tan Ah Heng.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Eng, Eng. E -N -G.

Dato' Mohd. Radzi bin Sheikh Ahmad: Tan Ah Eng?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yes.

Dato' Mohd. Radzi bin Sheikh Ahmad: Terima kasih.

- (5) Y.B. Tuan Donald Peter Mojuntin (Penampang)
- (6) Y.B. Tuan Che Min Che Ahmad (Pasir Puteh)
- (7) Y.B. Cik Teresa Kok Suh Sim (Seputeh)

- (c) Jawatankuasa Pilihan Khas tersebut hendaklah mengkaji Rang Undang-undang Kanun Keseksaan (Pindaan) 2004 dan Rang Undang-undang Kanun Tatacara Jenayah (Pindaan) 2004 pada keseluruhannya dan memberi pandangan serta membuat syor ke atas peruntukan-peruntukan yang terkandung di dalamnya;
- (d) Jawatankuasa Pilihan Khas tersebut hendaklah menyiapkan dan membentangkan laporan itu kepada Majlis pada Mesyuarat Kedua, Penggal Kedua, Parlimen Kesebelas yang akan datang atau lebih awal daripada itu:

Tuan Yang di-Pertua, mengikut Peraturan Mesyuarat 55(1) sesebuah Jawatankuasa Pilihan Khas yang telah diserahkan kepadanya sesuatu rang undang-undang sebelum bacaan kali yang kedua boleh membincangkan butir-butir rang undang-undang tersebut dan juga baik buruk dasar-dasarnya. Kerajaan berpendapat bahawa peluang hendaklah diberi kepada anggota-anggota Jawatankuasa Pilihan

Khas bukan sahaja untuk membahaskan butir-butir kedua-dua rang undang-undang itu bahkan juga buruk baik rang undang-undang itu.

Tuan Yang di-Pertua, sejak kebelakangan ini, kesalahan seksual khususnya kesalahan rogol mahram dan sumbang mahram semakin berleluasa. Orang ramai dan badan-badan kerajaan dan bukan kerajaan telah menyarankan agar tindakan yang lebih tegas diambil terhadap pesalah jenayah seksual dengan mengenakan hukuman yang lebih berat dan menangani isu ini.

Untuk membendung jenayah seksual ini, kerajaan telah mengambil tindakan meminda Akta Kanun Keseksaan. Pindaan kepada Kanun Keseksaan yang menyentuh kesalahan seksual telah diluluskan oleh Dewan yang mulia ini pada Mesyuarat Belanjawannya tahun lalu.

Pindaan Seksyen 376 Kanun Keseksaan telah menaikkan hukuman yang diperuntukkan bagi kesalahan yang dilakukan oleh seseorang terhadap mahramnya. Hukuman itu ialah hukuman penjara tidak kurang daripada 15 tahun dan tidak lebih daripada 30 tahun dan hukuman sebat tidak kurang daripada 10 sebatan.

Pindaan kepada Kanun Keseksaan itu juga telah memasukkan penalti lebih berat bagi jenayah rogol jika berlaku kematian mangsa rogol semasa jenayah rogol itu dilakukan atau cuba dilakukan. Walau bagaimanapun, tarikh kuat kuasa pindaan telah ditangguhkan bagi membolehkannya dikemukakan kepada Jawatankuasa Pilihan Khas bersama dengan Rang Undang-undang Kanun Tatacara Jenayah (Pindaan) 2004 yang juga menyentuh perkara yang berkaitan dengan jenayah seksual itu. Rang Undang-undang Kanun Tatacara Jenayah (Pindaan) 2004 telah pun dibaca kali yang pertama pada 15 Julai 2004.

Tuan Yang di-Pertua, untuk membolehkan suatu rang undang-undang bagi meminda Kanun Keseksaan diserahkan juga untuk pertimbangan Jawatankuasa Pilihan Khas, maka dicadangkan supaya dimasukkan suatu kesalahan seksual lagi ke dalam kanun tersebut. Kesalahan itu ialah kesalahan membuat hubungan seks dengan memasukkan sesuatu objek ke dalam faraj atau dubur seseorang.

Kesalahan ini terkandung dalam seksyen baru 377C(a) yang dicadangkan dalam Rang Undang-undang Kanun Keseksaan (Pindaan) 2004 yang telah dibaca kali pertama pada 15 Julai 2004. Hukuman yang dicadangkan bagi kesalahan itu ialah hukuman penjara yang boleh sampai 20 tahun dan hukuman sebat.

Kesalahan seksual perlu diberi pertimbangan yang berat. Usaha untuk membendung jenayah seksual perlu dilakukan oleh semua lapisan masyarakat. Orang awam perlu memberi kerjasama kepada pihak berkuasa supaya tindakan yang sewajarnya dapat diambil oleh pihak berkuasa. Sehubungan dengan itu, setiap orang yang sedar tentang berlakunya atau akan berlakunya sesuatu jenayah seksual dikehendaki supaya memberikan maklumat mengenai hal itu kepada Pegawai Polis atau Balai Polis yang berhampiran.

Fasal 4 Rang Undang-undang Kanun Tatacara Jenayah (Pindaan) 2004 mencadangkan agar Seksyen 13 Kanun Tatacara Jenayah dipinda untuk memasukkan kesalahan di bawah Seksyen 376, 377C dan 377E Kanun Keseksaan ke dalam senarai kesalahan yang berkenaan dengannya maklumat mesti diberikan.

Kesalahan itu ialah kesalahan rogol di bawah Seksyen 376. Melakukan hubungan seks di luar tabii tanpa izin di bawah Seksyen 377C dan menyebabkan kanak-kanak melakukan perbuatan sumbang yang menjijikkan Seksyen 377E.

Banyak perbuatan jenayah seksual khususnya sumbang mahram dan rogol mahram didapati dilakukan oleh pesalah lelaki yang berumur 50 tahun ke atas. Di bawah peruntukan undang-undang yang sedia ada, apabila seorang pesalah lelaki yang berusia 50 tahun ke atas, didapati bersalah oleh mahkamah, pesalah itu tidak boleh dikenakan hukuman sebat.

Oleh kerana mengikut Perenggan 289C Kanun Tatacara Jenayah, lelaki yang berusia 50 tahun ke atas tidak boleh dihukum sebat. Bagi memenangi kekurangan ini, dicadangkan supaya perenggan 289C ini dipinda untuk membolehkan pesalah lelaki yang berumur 50 tahun ke atas dihukum sebat. Jika dia disabitkan di bawah Seksyen 376, 377C atau 377E Kanun Keseksaan.

Di bawah peruntukan yang sedia ada, jika hukuman sebat tidak dapat dijalankan atas sebab perubatan, maka menurut Seksyen 291 Kanun Tatacara Jenayah, mahkamah boleh menjatuhkan hukuman penjara sebagai ganti hukuman sebat itu. Tempoh yang sedia ada tidak boleh melebihi 12 bulan.

Fasal 15 Rang Undang-undang Kanun Tatacara Jenayah (Pindaan) 2004 mencadangkan supaya tempoh itu dinaikkan menjadi 24 bulan.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Oleh kerana dalam ucapan beliau tadi, saya mahu tahu apa sebenarnya Yang Berhormat Menteri kemukakan ke Dewan yang mulia ini, ialah satu usul bahawa dua rang undang-undang ini dirujuk kepada

Jawatankuasa Pilihan Khas atau Yang Berhormat Menteri sekarang ada kemukakan tiga perkara.

Yang pertama, bukan sahaja satu usul untuk merujuk dua rang undang-undang kepada Jawatankuasa Pilihan Khas. Tetapi pun bacaan kali kedua Rang undang-undang Kanun Keseksaan (Pindaan) 2004 dan pun bacaan kali yang kedua untuk Rang Undang-undang Kanun Tatacara Jenayah (Pindaan) 2004. Oleh sebab apabila kita baca Peraturan Mesyuarat ialah tiga perkara di sini iaitu;

- (i) Bacaan Kali Yang Kedua Rang Undang-undang Kanun Keseksaan (Pindaan) 2004.
- (ii) Bacaan Kali Yang Kedua Rang Undang-undang Kanun Tatacara Jenayah (Pindaan) 2004; dan
- (iii) Usul di bawah nama Menteri di Jabatan Perdana Menteri untuk rujuk dua rang undang-undang ini kepada Select Committee.

Bererti bahawa tiga perkara, adakah ini tujuan Yang Berhormat Menteri. Kalau ini bukan tujuan Yang Berhormat Menteri, apa yang ketara dalam Aturan Urusan Mesyuarat perlu dipinda, diubah, oleh kerana kalau tidak, ini bererti kita sekarang sedang bincang kelulusan tiga perkara ini.

Dato' Mohd Radzi bin Sheikh Ahmad: Terima kasih Yang Berhormat. Untuk pengetahuan Yang Berhormat, saya membaca Usul, bukan membentangkan undang-undang buat Bacaan Kali Yang Kedua. Usul saya ini saya bentang untuk membawa dua undang-undang ke Jawatankuasa Pilihan Khas.

Tuan Lim Kit Siang: Bukan bincang untuk lulus Bacaan Kali Yang Kedua dua rang undang-undang ini?

Dato' Mohd Radzi bin Sheikh Ahmad: Ya. Bukan Bacaan Kali Yang Kedua.

Tuan Lim Kit Siang: Bahawa apa yang dalam Aturan Mesyuarat itu salah. Bahawa apa yang dalam Aturan Urusan Mesyuarat perkara yang kedua bahawa Rang Undang-undang Kanun Keseksaan (Pindaan) 2004 (Bacaan Kali Yang Kedua), Rang Undang-undang Kanun Tatacara Jenayah (Pindaan) 2004 (Bacaan Kali Yang Kedua), kedua-dua itu yang salah.

Dato' Mohd Radzi bin Sheikh Ahmad: Mungkin itu salah faham.

Tuan Lim Kit Siang: Tetapi itu kita perlu jelas perkara ini supaya kita tahu apa...

Dato' Mohd Radzi bin Sheikh Ahmad: Ya. Terima kasih Yang Berhormat.

Tuan Lim Kit Siang: apa peringkat kita dalam perbahasan ini.

Dato' Mohd Radzi bin Sheikh Ahmad: Peringkat kita saya sekarang membawa Usul untuk membentangkan permohonan kepada Dewan agar satu Jawatankuasa Pilihan Khas ditubuhkan mengkaji dua rang undang-undang itu, bukan buat Bacaan Kali Yang Kedua. Terima kasih.

Tuan Lim Kit Siang: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Dato' Mohd Radzi bin Sheikh Ahmad: Mungkin.

Tuan Lim Kit Siang: Mungkin sudah salah. Kalau tak salah kita perlu Bacaan Kali Yang Kedua.

Dato' Mohd Radzi bin Sheikh Ahmad: Okey.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, sebenarnya tadi Yang Berhormat Menteri telah merujuk kepada Peraturan Mesyuarat 54. Bererti diserahkan kepada satu Jawatankuasa...

Dato' Mohd Radzi bin Sheikh Ahmad: Sebelum.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: sebelum Bacaan Kali Yang Kedua.

Tuan Lim Kit Siang: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Dato' Mohd Radzi bin Sheikh Ahmad: Ya, Yang Berhormat. Boleh saya teruskan?

Saya berhenti tadi di tempat mana – supaya tempoh itu dinaikkan menjadi 20 bulan. Tindakan undang-undang berkaitan dengan kesalahan seksual tidak harus berakhir apabila seseorang pesalah itu dibebaskan dari penjara. Untuk memastikan dia tidak melakukan kesalahan yang serupa setelah dibebaskan, bekas pesalah jenayah seksual patut diletakkan di bawah pengawasan polis. Oleh itu, Seksyen 295 Kanun Tatacara Jenayah dicadangkan dipinda untuk menghendaki mahkamah supaya mengarahkan pesalah yang dihukum di bawah Seksyen 376, 377C atau 377E, Kanun Keseksan menjalani pengawasan polis selepas tempoh hukuman tamat.

Fasal 13, Rang Undang-undang Kanun Tatacara Jenayah (Pindaan) 2004 juga mencadangkan supaya seksyen baru 272E dimasukkan untuk membolehkan seseorang saksi dengan kebenaran mahkamah memberikan keterangan melalui rakaman video atau secara langsung melalui siaran video atau televisyen dalam mana-mana perbicaraan jika pemberian keterangan dengan cara itu suai manfaat demi kepentingan keadilan.

Tuan Yang di-Pertua, untuk membolehkan Malaysia menjadi suatu pihak kepada Konvensyen Antarabangsa Bagi Pembantaranan Pembiayaan Keganasan dan Konvensyen Antarabangsa Menentang Pengambilan Tebusan 1999, beberapa pindaan kepada Kanun Keseksaan telah diluluskan oleh Dewan yang mulia ini pada mesyuarat Belanjawan tahun lalu.

Untuk membolehkan Malaysia melaksanakan peruntukan baru dalam Kanun Keseksaan itu, Kanun Tatacara Jenayah juga perlu dipinda untuk memberikan kuasa-kuasa khas kepada pendakwa raya dan polis berhubung dengan kesalahan keganasan. Bagi maksud itu, Fasal 5 Rang Undang-undang Kanun Tatacara Jenayah (Pindaan) 2004 mencadangkan supaya dimasukkan bab baru 12A ke dalam Bahagian IV Kanun itu.

Bab baru itu mengandungi seksyen baru 106A hingga 106C. Seksyen baru 106A mentakrifkan ungkapan tertentu yang digunakan dalam Bab 12A. Seksyen baru 106B pula memperuntukkan kuasa polis untuk menangkap tanpa waran seseorang yang disyaki secara munasabah telah atau sedang melakukan kesalahan keganasan.

Dalam seksyen baru 106C pendakwa raya diberi kuasa untuk memintas komunikasi tertentu yang dipercayai mengandungi maklumat mengenai perlakuan kesalahan keganasan. Maklumat tersebut hendaklah diterima sebagai keterangan dalam perbicaraan ke atas sesuatu kesalahan keganasan.

Tuan Yang di-Pertua, kedua-dua konvensyen itu turut memperuntukkan obligasi bahawa negara-negara yang menjadi pihak kepadanya hendaklah mewujudkan bidang kuasa mengenai semua kesalahan perbuatan keganasan yang disenaraikan dalam konvensyen itu yang dilakukan di dalam dan luar negara. Oleh itu, dicadangkan supaya subseksyen 127(1) Kanun Tatacara Jenayah dipinda untuk meluaskan pemakaian seksyen tersebut kepada kesalahan luar wilayah di bawah Bab baru 6A Kanun Keseksaan.

Tuan Yang di-Pertua, kerajaan mengambil berat hak orang ramai yang membuat laporan polis tentang kesalahan boleh tangkap untuk mengetahui kedudukan siasatan tentang laporan tersebut dalam tempoh masa yang berpatutan. Beberapa pindaan kepada Kanun Tatacara Jenayah dicadangkan melalui Rang Undang-undang Kanun Tatacara Jenayah (Pindaan) 2004 ini bagi tujuan itu.

Suatu seksyen baru 107A dicadangkan diwujudkan yang menghendaki pegawai yang menjaga balai polis di mana sesuatu maklumat telah diberikan di bawah

Seksyen 107 Kanun Tatacara Jenayah memberikan laporan kedudukan siasatan yang dijalankan. Walau bagaimanapun, laporan hanya boleh diberikan sekiranya laporan polis tersebut adalah berkaitan dengan kesalahan boleh tangkap, tempoh empat minggu telah luput dari tarikh laporan dibuat dan pemberian laporan itu tidak akan menjejaskan penyiasatan atau pendakwaan kesalahan itu.

Seksyen baru 107A ini juga membenarkan pemberi maklumat membuat laporan kepada pendakwa raya sekiranya laporan kedudukan siasatan itu gagal dibekalkan kepadanya. Pendakwa raya diberi kuasa untuk mengarahkan pegawai yang menjaga daerah polis supaya mengemukakan kepadanya laporan kedudukan terperinci penyiasatan yang telah dijalankan berkaitan dengan laporan polis oleh pemberi maklumat itu. Pendakwa raya juga diberi kuasa untuk mengarahkan pegawai yang menjaga daerah polis untuk memberikan laporan kedudukan itu kepada pemberi maklumat. Kegagalan seseorang pegawai polis mematuhi arahan pendakwa raya merupakan suatu kesalahan.

Seksyen 110 Kanun Tatacara Jenayah juga dicadangkan dipinda untuk memastikan bahawa pegawai polis mengemukakan laporan tentang maklumat yang diterimanya mengenai sesuatu kelakuan kesalahan boleh tangkap kepada Pendakwa Raya.

Seksyen 120 Kanun Tatacara Jenayah pula dicadangkan dipinda untuk membolehkan Pendakwa Raya memantau kemajuan dan hala tuju siasatan bagi memastikan bahawa kes yang disiasat itu akan dapat didakwa dengan jayanya. Dengan pindaan yang dicadangkan ini, pegawai polis yang membuat siasatan diwajibkan mengemukakan laporan penyiasatannya bersama dengan kertas siasatan kepada Pendakwa Raya dalam tempoh satu minggu selepas tamat tempoh tiga bulan dari tarikh maklumat diberikan di bawah Seksyen 107 Kanun Tatacara Jenayah. Pendakwa Raya diberi kuasa untuk meminta laporan tentang penyiasatan itu pada bila-bila masa.

Tuan Yang di-Pertua, beberapa pindaan lain kepada Kanun Tatacara Jenayah juga dicadangkan untuk memperketatkan dan memperbaiki peruntukan Kanun Tatacara Jenayah yang sedia ada.

Pindaan takrif 'Pesalah Muda' di bawah subseksyen 2(1) Kanun Tatacara Jenayah dibuat untuk membezakan pesalah muda daripada kanak-kanak seperti yang telah ditakrifkan di bawah Akta Kanak-kanak 2001 kerana kesalahan oleh kanak-kanak

akan ditangani di bawah akta itu. Oleh sebab kanak-kanak ditakrifkan sebagai orang berumur di bawah 18 tahun, maka pesalah muda ditakrifkan semula supaya meliputi golongan orang yang berusia antara 18 hingga 20 tahun.

Sehubungan dengan pindaan itu, Fasal 16 rang undang-undang ini pula mencadangkan pindaan kepada perenggan 293(1)(b) Kanun Tatacara Jenayah untuk menggantikan sebutan mengenai Akta Mahkamah Juvana 1947 yang telah dimansuhkan dengan sebutan mengenai Akta Kanak-kanak 2001.

Selaras dengan itu juga maka Seksyen 294 Kanun Tatacara Jenayah dicadangkan diperluaskan pemakaiannya kepada semua pesalah pertama tidak kira sama ada dia telah disabitkan atas sesuatu kesalahan yang boleh dihukum dengan hukuman penjara atau dengan denda sahaja dan sama ada dia seorang pesalah muda atau dewasa.

Pindaan juga dicadangkan kepada subseksyen 10(1) Kanun Tatacara Jenayah untuk menghapuskan hak 7 batu dalam peruntukan yang menyatakan bahawa seseorang yang telah melakukan kesalahan di sesuatu tempat di mana-mana negeri yang berdekatan dengan sempadan mana-mana negeri yang lain, tidak semestinya akan dibicarakan di negeri yang disebut terdahulu itu. Pindaan ini dinyatakan dalam Fasal 3 Rang Undang-undang Kanun Tatacara Jenayah (Pindaan) 2004 ini.

Dalam Fasal 8 rang undang-undang ini, subseksyen 111(1) dicadangkan untuk dipinda bagi membenarkan seorang pegawai polis untuk memerintahkan mana-mana orang yang mengetahui hal keadaan sesuatu kes di bawah penyiasatannya hadir di hadapannya tidak kira sama ada orang itu berada di dalam atau di luar had daerah polis yang dalamnya siasatan itu dibuat.

Fasal 11 rang undang-undang ini pula mencadangkan pindaan kepada Seksyen 173 Kanun Tatacara Jenayah untuk memperuntukkan secara khusus tentang kewajipan mahkamah untuk menerangkan tiga pilihan pembelaan kepada orang tertuduh selepas dipanggil membela diri dalam suatu perbicaraan jenayah.

Selain itu, tempoh masa untuk memfailkan notis rayuan dan petisyen rayuan terhadap keputusan rayuan terhadap keputusan yang dibuat oleh Mahkamah Rendah di bawah Seksyen 307 Kanun Tatacara Jenayah dicadangkan dinaikkan daripada 10 hari kepada 14 hari untuk memberi masa yang cukup bagi rayuan sedemikian dibuat.

Tuan Yang di-Pertua, memandangkan bahawa kedua-dua rang undang-undang ini iaitu Kanun Keseksaan (Pindaan) 2004 dan Kanun Tatacara Jenayah (Pindaan)

2004 ini menyentuh kepentingan umum, kerajaan berpendapat bahawa kedua-dua rang undang-undang tersebut patut dikaji dengan teliti dan mendalam dan dengan mengambil kira pandangan dan cadangan orang ramai mengenainya.

Kerajaan juga berpendapat bahawa tanggungjawab untuk mencari jalan bagi menangani masalah jenayah khususnya jenayah seksual yang sedang berleluasa sekarang tidak seharusnya dibebankan kepada kerajaan semata-mata. Semua golongan masyarakat hendaklah tampil ke hadapan memberikan sumbangan dan kerjasama sesuai dengan kemampuan, kebolehan dan kepakaran mereka masing-masing. Dengan demikian, adalah wajar juga jika orang ramai diberi peluang untuk turut serta dalam perbahasan kedua-dua rang undang-undang tersebut dengan memberikan pandangan dan cadangan mereka mengenainya. Oleh itulah maka dicadangkan supaya kedua-dua rang undang-undang tersebut diserahkan kepada suatu Jawatankuasa Pilihan Khas Dewan Rakyat seperti yang disebut tadi.

Tuan Yang di-Pertua, menurut Peraturan-peraturan Mesyuarat Dewan Rakyat, Jawatankuasa Pilihan Khas yang ditugaskan untuk menimbang dan membuat syor-syor mengenai sesuatu rang undang-undang boleh mendapatkan pandangan, cadangan dan syor-syor daripada mana-mana pihak mengenai rang undang-undang yang dipertimbangkan.

Tuan Yang di-Pertua, sehubungan dengan perkara ini, saya mohon mengambil kesempatan di Dewan yang mulia ini untuk menyeru kepada orang ramai supaya mengambil bahagian yang aktif di dalam pertimbangan Rang Undang-undang Kanun Keseksaan (Pindaan) 2004 dan Rang Undang-undang Kanun Tatacara Jenayah (Pindaan) 2004 dengan memberikan pandangan, cadangan dan syor-syor mengenainya kepada Jawatankuasa Pilihan Khas yang akan dilantik itu.

Kerajaan berpendapat pandangan yang akan diberi itu boleh membantu kerajaan memperkemas peruntukan-peruntukan kepada kedua-dua rang undang-undang tersebut bagi membolehkannya menjadi alat yang berkesan dalam usaha membanteras kegiatan jenayah di negara kita dan dalam masa yang sama dapat memperbaiki kedua-dua perundangan tersebut.

Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan.

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Datuk M. Kayveas]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalah di hadapan Majlis ialah satu Usul yang dicadangkan oleh Yang Berhormat Menteri di Jabatan Perdana Menteri itu tadi terbuka untuk di bahas. Ipoh Timor.

3.08 ptg.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timor]: Tuan Yang di-Pertua, pertama, saya ucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat Menteri oleh kerana menjelaskan bahawa kita di peringkat untuk membahas Usul untuk merujuk kepada Rang Undang-undang Kanun Keseksaan (Pindaan) 2004 dan Rang Undang-undang Kanun Tatacara Jenayah (Pindaan) 2004 kepada Jawatankuasa Pilihan Khas dan bukan untuk bacaan kali yang kedua untuk kedua-dua rang undang-undang ini. Oleh sebab ini mustahak yang ternyata, pun ada diakui oleh Yang Berhormat Menteri tadi bahawa sama ada rang undang-undang diserahkan kepada Jawatankuasa Pilihan sebelum atau selepas, adalah implikasi yang besar.

Mengikut Peraturan Mesyuarat 55:

“55 (1) Sesebuah Jawatankuasa yang telah diserahkan kepadanya satu Rang Undang-undang sebelum bacaan kali yang kedua, boleh membincangkan butir-butir Rang Undang-undang tersebut dan juga baik buruk dasar-dasarnya.”

Tetapi kalau dirujuk selepas bacaan kali yang kedua (*second reading*) tidak boleh membahas dasar rang undang-undang tersebut, tetapi hanya butir-butirnya sahaja. Cadangan menubuhkan Jawatankuasa Terpilih Khas ialah satu antara dua Jawatankuasa Terpilih di mana kerajaan sudah buat komitmen untuk menubuhkan yang lain ialah Jawatankuasa Terpilih untuk perpaduan negara khususnya dan akan mula dengan satu kajian mengenai perkhidmatan negara tetapi sampai sekarang saya tidak tahu kenapa Jawatankuasa Terpilih ini, kita belum dapat apa-apa makluman sama ada ia akan diteruskan atau ada perubahan dasar-dasar dalam perkara ini. Tetapi saya rasa ini mustahak sama ada kita serius dalam *parliamentary reform* oleh kerana kedua-dua cadangan ini merupakan mesej pertama bahawa kerajaan selepas pilihan raya besar baru-baru ini rela mengadakan perubahan Parlimen lebih *consultative* dalam proses buat perundangan dan untuk dapat balasan respons daripada masyarakat madani dalam segala aspek dasar dan perundangan di Parlimen ini.

Di sini saya harap kita ada menghadapi bahawa kita boleh bukan sahaja komitmen lisan mengenai satu proses lebih *transparent* dan lebih *consultative* tetapi semangat *consultative* kita boleh lihat dalam segala peringkat. Dalam mesyuarat dahulu kita ada di sini parti pembangkang sungguhpun kita dalam pihak pembangkang kita dalam perkara untuk kepentingan orang ramai dan negara rela membuat kerjasama, sebab itu saya agak hairan dan terkejut apabila membaca kandungan usul ini.

Oleh kerana saya dapati bahawa kita sudah dapat satu persefahaman antara kerajaan dan pembangkang mengenai khasnya anggota-anggota Jawatankuasa Terpilih ini khasnya bagi pihak pembangkang dan kita ada buat cadangan atas undangan pihak kerajaan khasnya Yang Berhormat Menteri yang bertanggungjawab mengenai hal-ehwal Parlimen kita ada kemukakan tiga nama, di mana bagi pihak DAP kita ada cadangan Yang Berhormat dari Bukit Gelugur, Yang Berhormat Bukit Mertajam dan untuk parti PAS Yang Berhormat dari Rantau Panjang dan kita nampaknya satu persetujuan ada dibuat tetapi kita baca dalam usul kandungan usul ini berbeza, nampaknya sudah ditinggalkan anggota daripada PAS dan untuk DAP Yang Berhormat Seputeh. Bukan kita menentang pelantikan Yang Berhormat Seputeh sebagai Ahli dalam Jawatankuasa Terpilih, dia tentulah layak dan boleh buat sumbangan tetapi *spirit consultancy* di mana nampaknya kita sudah ada dapat satu persetujuan kenapa kita tidak *disconsult* ada *consultation* kalau kerajaan ada pendirian yang lain, ada cadangan yang lain.

Dan kalau inilah sikap bahawa tidak mahu mengatakan satu *consultancy* yang bermakna, bagaimana kita boleh dapat kepercayaan dan keyakinan orang ramai terhadap Jawatankuasa Terpilih Khas ini. Kita tidak mahu apa yang berlaku kepada *Police Royal Commission* yang berlaku di mana tidak boleh dinafikan bahawa *Police Royal Commission* tidak dapat keyakinan orang ramai dan sebab itu tidak dapat respons yang baik daripada orang ramai.

Kita mahu kita berjaya dalam *Seclect Committee* untuk kedua-dua Bil ini. Saya harap perkara ini diberi perhatian yang berat oleh Yang Berhormat Menteri dan kerajaan.

Kedua mengenai skop, skop Jawatankuasa Terpilih, bukan sahaja dalam apa yang dinyatakan oleh Yang Berhormat Menteri dalam pindaan yang dicadangkan untuk kedua-dua rang undang-undang ini ialah Rang undang-undang untuk Tatacara

Jenayah dan Kanun Keseksaan ialah jenayah seks. Sekali pun ada peruntukkan mengenai *terrorisme* dan lain-lain peruntukan.

Dalam masa di mana negara kita tadi Yang Berhormat Menteri kata bahawa masalah jenayah satu masalah besar dan perlu sokongan kerjasama segala lapisan rakyat dan tidak boleh tugas ini dipikul oleh kerajaan atau pihak polis sahaja, ya betul. Masalah jenayah ini sudah menjadi satu agenda pertama di negara kita .

Baru-baru ini tengok apa yang berlaku, rekod jenayah yang semakin merosot, yang terserlah oleh tiga kes pembunuhan berasingan pada hari Sabtu dan yang melibatkan Ahli Majlis perbandaran Seremban, seorang Ahli EXCO Pemuda Nasional Mah Ann Ann.

Seorang pelanggan stesen minyak Lim Wong Choong di Setapak, Ong Cheng Hock 27 tahun dari Pasar Borong Selayang dan 2,000 klinik 24 jam di Lembah Klang telah menjadi sudah tutup oleh kerana takut kedatangan penjenayah-penjenayah dan semua perkara ini tentu akan menjadi penghalang kepada pembangunan pelaburan dan ekonomi sekiranya tidak ditangani dengan segera.

Dan peningkatan yang tidak berhenti-henti dari segi kadar jenayah dan kekhuatiran mengenai gejala jenayah sepanjang satu dekad ini yang telah menghancurkan kehilangan jiwa rakyat Malaysia kerana mereka telah hilang hak asasi dari segi keselamatan peribadi dan komuniti sama lada di jalan raya, tempat-tempat awam atau rumah sendiri. Sebenarnya belum lagi ditangani dengan serius oleh kerajaan, Kabinet dan Parlimen ini. Apa yang ada di hadapan kita tidak cukup dan saya berasa khuatir ialah, baru-baru ini nampaknya bila kita baca dalam surat khabar dengan ucapan di mana polis dan pihak kerajaan menegaskan bahawa tugas ini bukanlah tugas polis sahaja, bukan tugas kerajaan sahaja. Itu kita setuju mengenai *uphold law and order* itu tanggungjawab kita semua, tetapi tanggungjawab-tanggungjawab utama ialah perlu dipikul oleh pihak polis oleh pihak kerajaan. Nampaknya kita lihat satu kecenderungan satu trend di mana mahu *pass the bulk*, kita tidak boleh membenarkan kerajaan atau pihak polis *pass the bulk* yang kita bahawa inilah bukan sahaja tanggungjawab polis.

Orang ramai pun tidak kerjasama sebab itu kadar jenayah begitu serius, tidak boleh. Kita tidak mahu tidak boleh membenarkan apa kemungkinan di mana pihak polis kita, ini bukan tanggungjawab kita sahaja. Sebab itu oleh kerana bukan tanggungjawab tunggal yang kita itulah *consequent* kadar jenayah lebih serius. Dan

saya ingin menyatakan apa yang kita mahu mengenai Jawatankuasa Terpilih ini ialah skop ini, lebih luas daripada apa yang ada dalam kedua-dua rang undang-undang ini mengenai *entire problem* masalah yang sepenuhnya mengenai *law and order*, mengenai jenayah di negara kita.

Itulah baru bererti bukan sahaja *sex crime* yang ada disebut tetapi masalah sepenuhnya mengenai kadar *law and order* yang *break down* di mana sudah ada kerajaan asing yang ada nasihatkan warga negara mereka apabila melawat Malaysia berjaga-jaga oleh kerana jenayah yang begitu menusuk semacam kerajaan negeri China, ada buat itu *travel advisory*, sebab itu saya harap bahawa oleh kerana ini sebenarnya bukan satu perbahasan mengenai apa yang dicadangkan dalam kedua-dua rang undang-undang ini, saya tidak hendak untuk *preempt* debit atau *preempt* kerja Jawatankuasa Terpilih Khas.

Saya harap bahawa kita ada satu sikap yang sebenarnya boleh membayangkan konsultasi yang sebenarnya dan saya harap bahawa Yang Berhormat Menteri boleh timbang untuk memperluaskan skop *Select Committee* ini untuk menangani isu *crime* jenayah pada keseluruhannya. Sekian terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam.

3.20 ptg.

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin memberi sedikit pandangan tentang skop kerja *Select Committee* ini. Terlebih dahulu saya mengalu-alukan pindaan kepada kedua-dua Rang Undang-undang ini. Saya rasa ini amat perlu dan telah lama diseru oleh Pertubuhan Wanita Bukan Kerajaan. Yang saya hendak katakan di sini ialah bahawa bukan sebarang orang atau awam yang boleh faham tentang pindaan ini. Ini satu isu yang sangat khusus, hanya mereka yang terlibat dalam kerja-kerja setiap hari dan bekerja dengan mangsa jenis jenayah ini. Mereka faham apakah keperluan, apakah masalah yang telah dihadapi oleh mangsa-mangsa ini.

Jadi, yang saya pohon ialah supaya *Select Committee* ini kalau boleh juga melantik orang yang sangat pakar dalam isu ini seperti pemimpin-pemimpin dari NGO, seperti mereka dari awam, mereka dari *Women's Center for Change* Pulau Pinang dari *Women's Aids Organizations* dan juga ada satu *Joint-Action Committee*

Against Crime, Violence Against Women. Mereka ini telah bekerja sejak tahun 1985 mengenai undang-undang meminta pindaan undang-undang seperti ini. Merekalah yang pakar, mereka yang benar-benar tahu tentang masalah di dalam undang-undang ini. Jadi, saya berpendapat adalah penting mereka diundang atau dilantik di dalam jawatankuasa ini supaya mengadakan satu *consultation* yang bermakna.

Saya rasa jawatankuasa tidak perlu pergi ke setiap tempat untuk berjumpa orang awam, kerana orang awam mereka ada pengetahuan tentang isu ini. Kalau dia bekerja seperti *Royal Commission of Police* untuk pergi ke setiap bandar saya rasa kerjanya adalah berlainan sedikit kerana *Royal Commission of Police* mereka menerima aduan tentang pihak polis. Aduan ini di mana-mana ada tetapi dalam perkara ini adalah tidak sama. Saya rasa kalau kita boleh menjemput wakil dari NCWO, wakil dari *Women's Lawyer Association*, wakil dari *Women's Center for Change*, wakil dari *All-Women's Action*, wakil dari *Women's Aids Organization*, wakil dari *Women's Development Collective*. Saya rasa kalau kita mempunyai wakil-wakil dari *organization* yang saya sebutkan itu pun sudah cukup kerana merekalah yang pakar dalam isu ini.

Sekian terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Tumpat.

3.24 ptg.

Datuk Kamaruddin bin Jaffar [Tumpat]: Tuan Yang di-Pertua, saya juga ingin mengambil bahagian dalam perbahasan Usul yang dibawa oleh Yang Berhormat Menteri untuk membawa dua rang undang-undang berkaitan dengan Kanun Keseksaan dan Kanun Tatacara Jenayah ini ke perbahasan di peringkat Jawatankuasa Pilihan Khas.

Seperti juga Ahli-ahli Yang Berhormat sebelum ini, saya turut menyokong suatu amalan yang memang ada dalam Peraturan Mesyuarat tetapi hendak dihidupkan semula dalam tradisi Parlimen kita yang mulia ini iaitu dalam perkara-perkara yang penting, yang melibatkan kekuatan asas sosial dan tradisi tamadun negara kita ini. Perkara-perkara ini perlu diberi peluang yang sebanyak-banyaknya kepada wakil-wakil rakyat kita untuk mengambil masa yang agak panjang untuk membincangkannya di pelbagai peringkat dengan merujuk kepada pelbagai pihak,

agar akhirnya apa yang kita akan dapat capai daripada perbincangan-perbincangan itu ialah suatu natijah yang amat baik supaya undang-undang negara kita akan membawa negara dan masyarakat kita ke tahap yang jauh lebih tinggi daripada apa yang sudah kita capai hari ini.

Saya mendengar pembentangan Yang Berhormat tadi dan saya ingin menambah satu dua perkara lagi iaitu bahawa dalam perbincangan di peringkat Jawatankuasa Pilihan Khas nanti saya harap ianya akan melihat kepada semua aspek, punca kepada masalah-masalah jenayah sebagaimana Yang Berhormat Menteri sebutkan tadi. Kita berharap Jawatankuasa Pilihan ini tidak akan mengehendkan perbincangan mereka ataupun mengehendkan orang-orang yang mereka arahkan untuk memberi penjelasan kepada mereka hanya kepada bidang-bidang yang tertentu sahaja.

Salah satu bidang yang penting yang saya harap Jawatankuasa Pilihan Khas ini akan mengambil berat ialah bahawa punca jenayah yang begitu berleluasa khususnya dalam jenayah seks, ada kaitannya dengan begitu berleluasa juga amalan dan kebenaran yang dibenarkan dari semua segi kepada pembiakan media-media yang ada unsur-unsur positifnya tetapi ada juga banyak unsur-unsur negatifnya. Media dalam negara kita dalam bentuk radio atau televisyen khususnya dan juga media cetak banyak berkembang dan malangnya yang kita lihat khususnya sebagai contoh yang mudah melalui peti televisyen kita begitu banyak siaran-siaran yang mengambil masa yang begitu besar dalam satu-satu hari yang mana siaran program-program ini banyak hanya menumpukan kepada unsur-unsur hiburan murahan sahaja untuk memikat penonton-penonton di kalangan masyarakat yang gemarkan hiburan-hiburan yang berbentuk murahan, sempit dan sebagainya.

Jadi, inilah antara perkara yang saya fikir banyak membuka ruang untuk amalan-amalan yang tidak sihat yang tidak kurang kesannya pengaruh daripada pergolakan dalam dunia media yang kita lihat berlaku akhir-akhir ini. Saya pernah melihat dan berada di dalam negara-negara asing dalam kawasan Timur ataupun di dunia Barat dan saya tidak dapat mencari dan mengalami persamaan begitu banyaknya program-program hiburan dalam televisyen kita berbanding dengan negara-negara lain.

Saya dapati memang ada di satu-satu hari, di satu-satu bahagian hari itu program hiburan sama ada berbentuk nyanyian ataupun pesta-pesta dan sebagainya,

tetapi kalau kita benar-benar objektif dalam penilaian kita, kalau kita duduk misalnya satu minggu, dua minggu di negara Barat sama ada Australia, Europe atau Amerika, kandungan dan bahagian yang mengandungi unsur-unsur hiburan seperti ini biasanya berlaku hanya di waktu hari minggu dan biasanya hanya dalam jam-jam, masa-masa tertentu dalam hari-hari cuti atau minggu. Tetapi dalam negara kita boleh dikatakan pada bila-bila masa sahaja pilihlah mana-mana saluran sekalipun kebanyakannya mengandungi unsur-unsur hiburan, murahan untuk memikat penonton-penonton.

Jelaslah fenomena ini berlaku kerana televisyen kita terutamanya dikuasai oleh peniaga-peniaga. Kita tahu bahawa dunia pengiklanan mempunyai nilai ringgitnya yang amat besar dalam dunia media dan kita tahu bahawa syarikat-syarikat media amat gemar kepada saluran-saluran televisyen, kerana penerapannya, penembusannya adalah amat-amat berkesan berbanding dengan media cetak ataupun media radio, ataupun yang lainnya.

Oleh sebab itu saya harap Jawatankuasa Pilihan Khas ini tidak hanya mengehadkan tumpuannya untuk mengetahui tentang fenomena jenayah seks ini kepada perkara-perkara yang terhad sahaja, tetapi membuka kepada segala kemungkinan untuk mencari punca sebenarnya mengapa jenayah amat berleluasa sekarang ini.

Keduanya seperti Ahli Yang Berhormat sebelum ini, saya juga mencadangkan supaya semua pihak dan pakar-pakar dilibatkan dalam pekerjaan Jawatankuasa Pilihan Khas ini, jangan sesiapa atau mana-mana kumpulan sekalipun dihalang untuk memberikan pandangan mereka, komen mereka, ulasan mereka, cadangan mereka kepada Jawatankuasa Pilihan Khas ini supaya segala maklumat yang terbaik dapat kita perolehi.

Ketiganya Tuan Yang di-Pertua, saya ingin sebagaimana Yang Berhormat Ketua Pembangkang mengambil kesempatan ini untuk mencadangkan supaya Ahli-ahli Jawatankuasa Pilihan Khas ini ditambah sekurang-kurangnya seorang lagi untuk melibatkan wakil rakyat dari parti PAS untuk menjadi anggota jawatankuasa ini. Saya pohon *ruling* daripada Tuan Yang di-Pertua di bawah Perkara 30(1) ataupun 30(2) yang membolehkan dalam usul seperti ini, dimasukkan pindaan kepada cadangan usul tersebut. Jadi menggunakan Perkara 30(1) dan Perkara 30(2), saya ingin untuk mencadangkan supaya Yang Berhormat bagi Rantau Panjang, Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron dijadikan nama yang kelapan kepada senarai nama dalam

Jawatankuasa Pilihan Khas ini untuk membolehkan kami juga memberi sumbangan secara langsung kepada perjalanan Jawatankuasa Pilihan Khas ini.

Jadi saya mohon *ruling* daripada Tuan Yang di-Pertua menggunakan Perkara 30(1) dan Perkara 30(2), yang saya tafsirkan membolehkan kita membawa cadangan untuk meminda sesuatu usul yang dibawa ke Dewan ini. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Jerai.

3.23 ptg.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin [Jerai]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Menteri yang telah membentangkan rang undang-undang ini kepada Jawatankuasa Pilihan. Saya mengalu-alukan supaya Jawatankuasa Pilihan ini dipersetujui kerana pada hari ini kita dapat lihat jenayah ini bukan sahaja dilakukan oleh orang-orang yang berumur, tetapi telah menular ke peringkat sekolah. Kanak-kanak sekolah pun sudah mula tahu cara hendak melibatkan diri dalam jenayah termasuklah jenayah yang sampai ke tahap membunuh, jenayah seks dan sebagainya. Jadi walaupun Jawatankuasa Pilihan Khas ini akan dibentuk, saya kira Yang Berhormat Menteri yang bertanggungjawab boleh juga turun berjumpa dengan NGO's-NGO's di peringkat negeri-negeri untuk mendapat maklumat-maklumat, bagaimanakah caranya untuk kita mengatasi dan mempertahankan supaya jenayah ini tidak berlaku.

Negara kita semakin maju, semakin berjaya dalam bidang ekonomi. Pelancong semakin banyak datang ke Malaysia untuk melihat Malaysia sebuah negara yang aman dan tenteram, tetapi di akhir-akhir ini kita sendiri berasa bimbang dengan peningkatan jenayah yang tidak sepatutnya dan mungkin juga pihak keselamatan, pihak polis tidak dapat mengawal dengan keadaan yang berlaku di merata-rata tempat dalam keadaan yang cukup tidak menentu. Jadi *prevention* lebih penting. Maknanya dari sudut perlakuan jenayah dan sebagainya harus juga kita terapkan di peringkat persekolahan. Seperti yang kita lihat hari ini, saya ingat ini orang Yang Berhormat bagi Cameron Highlands, anak murid sekolah, semua ada di sini dan mereka ini sebenarnya adalah bakal masyarakat Malaysia kita yang akan mengisi pentadbiran, pekerjaan dan sebagainya. Mereka ini adalah kanak-kanak yang masih di bangku sekolah dan perlu kita didik mereka dari segi menjaga nama baik negara, keselamatan negara, menjadi rakyat yang bertanggungjawab, rakyat yang bertanggungjawab mempertahankan jenayah.

Ini kadang-kadang, bila jenayah berlaku, bukan kita pi tolong hendak perbetul, hendak pi sabar atau hendak pi tahan, kita boleh berdiri tengok biar jenayah itu berlaku hadapan kita. Bermakna kita tidak ada sikap tanggungjawab. Kadang-kadang kita duduk dalam kawasan perumahan, rumah jiran kita dimasuki oleh pencuri ataupun orang-orang yang mencurigai berada dalam kawasan itu. Kita ambil sikap, tidak usah ambil campur, susah, nanti hendak kena naik turun balai polis, kerja banyak, hendak masuk dalam kandang, jadi saksi, susah. Jadi kalau semua rakyat kita bersikap sedemikian rupa, hendak menyerah macam saya kata tadi, segala-galanya kepada kerajaan, kerja kerajaan, keselamatan kerajaan, ketenteraman kerajaan, rakyat hendak buat apa? Takkan makan tidur sahaja kerjanya?

Jadi rakyat macam Bukit Mertajam bagus, cakap banyak, apa semua, di Bukit Mertajam pun kena jagalah *crime rate* bagi turun. Yang Berhormat tidak kerjalah macam itu. Yang Berhormat kena terang, *crime* ini tidak bagus. Saya juga bersetuju, kadang-kadang TV ini...

Puan Chong Eng: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Bukit Mertajam bangun.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Cakap sedikit pun sudah marahkah? Okay, okay.

Puan Chong Eng: Cakap sedikit boleh, tetapi kalau cakap sedikit itu salah sedikit pun tidak boleh. Hendak minta penjelasan, adakah Yang Berhormat bagi Jerai tahu di Kuala Muda juga kadar jenayah sangat tinggi. Selepas polis mengambil tindakan untuk menambah rondaan polis, kadar jenayah itu telah turun. Jadi kalau sesuatu kawasan itu seperti di kawasan Senai, kalau kadar jenayah itu *nil*, bukan Timbalan Yang di-Pertua tidak kerja, polis kurang berkesan. Setujukah?

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Saya, kawasan Jerai Yang Berhormat. Kawasan Jerai *crime rate very low*.

Seorang Ahli: Dengan izin!

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Dengan izin, *very low*.

Puan Chong Eng: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: *No problem*, habis sangat pun dia curi ayam, itu biarlah, sedikit punya kerja kan? Kita begini, polis dibentuk oleh kerajaan menjaga keamanan negara kita ini, tetapi takkan polis ini hendak jaga tiap-

tiap buah rumah. Informasi-informasi kerana datang daripada rakyat yang bertanggungjawab supaya polis dapat bertindak. Kalau polis hendak jaga kita semua, kita pun kena kasihan kat depa, kadang-kadang kita tidur lena, tambah yang badan besar-besar ini mengeruh. *[Membuat bunyi dengkur]* *[Ketawa]* Bukan sahabat saya dari Arau - tidak, dia tidak mengeruh. Tetapi kita tidur aman, yang polis ini dok *patrol* rata menjaga keselamatan kita. Tetapi kalau rakyat bertanggungjawab, ha, yang ini kita kata bertanggungjawab, maka akan meringankan bebanan polis. Jadi polis akan bertindak dengan informasi-informasi yang kita dapat. Hari ini pun polis bertindak dengan informasi-informasi yang mereka dapat, maka depa dapat menangkap pelaku-pelaku jenayah ini.

Kita kena terangkan ini kepada pelajar-pelajar, kerana mereka ini adalah anak-anak dan kita kena ajar kalau boleh daripada tadika Tuan Yang di-Pertua. "Cek jangan buas cek no", orang Kedah kata. "Cek jangan dok katok kawan no". Kita ajar daripada kecil-kecil. Ini kalau dia pi katok kawan, kita biarkan, kadang-kadang balik mai rumah pula, awat dia katok hang, mai katok, jom kita pi. Bapa dengan mak pergi hendak kacau budak itu pula. Jadi kita menambahkan lagi marah, kita ajar pula budak itu suruh pi lawan balik. Sepatutnya kita kata jangan, tidak boleh cek, dalam Islam pun kata jangan bergaduh, atuk dia macam itu. Budak-budak ini daripada kecil kena ajar, sudah mai tua-tua kita ajar, tidak berupaya Tuan Yang di-Pertua. Dari kecil-kecil kita kena ajar. Ini macam dok ada kat hadapan ni, belajar elok-elok, tengok macam mana Ahli Parlimen buat kerja, bersyarah untuk hangpa bukan untuk orang lain *[Ketawa]* hendak jaga depa bagi selamat. Balik habaq Barisan Nasional buat kerja bagus, Bukit Mertajam dok bangkang.

Tuan Yang di-Pertua, saya mengharapkan kepada jawatankuasa ini cukup elok yang sudah ada, jangan tambah-tambah, tidak kiralah, terlampau banyak pun tidak boleh buat kerja juga, dok bagi pandangan, kerja tidak buat, jadi kita juga kena turun macam saya kata tadi, jumpa segala NGO's, ketua Persatuan Ibu Bapa, persatuan itu dan ini, macam DERA dan sebagainya, Persatuan Ibu yang dok ada ini, ambil pandangan depa supaya depa boleh memberi input kepada jawatankuasa ini dan jawatankuasa ini boleh memberi pandangan untuk kita mengadakan satu undang-undang dalam negara kita ini.

Tuan Yang di-Pertua, *crime rate* hari ini, saya pun berasa bimbang.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tetapi kawasan Yang Berhormat tidak adalah.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Cukup bagus. Kawasan saya polis cukup bagus, kerana kawasan saya rakyatnya saya ajar bagi jadi elok. Saya habaq kat rakyat saya hang pa tidak ada duit habaq. Kita pakat cari ekonomi tengah baik, hang pa jangan pi samun hak orang tak bagus. Tetapi tidak ada fasal semua masalah kawasan saya ini dok pi hantar orang buang daerah mai letak dalam kawasan saya, yang ini masalah saya. Dahlah kawasan elok pi ambil hak yang buang daerah mai buh tang tu, puak tu bukan kaki baik. Jadi bila dia mai dok tang tu, dia buat perangai dalam kawasan itu. Jadi masalahlah. Jadi saya cadangkan hak yang buang daerah ini buang satu tempat biar depa berkawan sama-sama depa.

Seorang Ahli: Pulau, pulau.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Buh di pulau macam kita buat, pulau Manakah, kalau tidak boleh buh di pulau buhlah diatas gunung manakah yang orang tak pi. Biar depa duk tang tu. Ini kalau mai dalam kawasan Jerai kawasan yang aman tenteram dan....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Mungkin Yang Berhormat pandai tunjuk ajar.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Yang itu tak payah tunjuk ajarlah. Yang itu sudah jadi buluh. Yang boleh ajar ini rebung. Bila dah jadi buluh....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Kemaman bangun.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Ya, Kemaman. Mana kita punya ROI tak mai hari ini.

Tuan Ahmad Shabery Cheek: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua terima kasih Yang Berhormat bagi Jerai. Saya sebenarnya sentiasa seronoklah bila Yang Berhormat bagi Jerai bercakap ini ramai yang hilang mengantuk sedikit itu. Jadi kalau kita dengar ucapan yang disebutkan oleh Yang Berhormat bagi Jerai dan juga disebutkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat yang lain sebelum ini tentang jenayah ini adalah satu isu yang besar dan ianya bukan melibatkan tentang soal jenis jenayah, apakah bentuk hukuman yang perlu dikenakan, berapa banyak, berapa lama penjara boleh dijamin atau tidak dan sebagainya. Ia melibatkan satu isu yang holistik isu yang besar.

Tadi disebutkan berkaitan dengan soal media mungkin soal ekonomi, mungkin soal pendatang, mungkin antara bandar dengan tidak bandar mungkin kata kalau bandar tempat DAPkah apa, jadi Ahli Parlimennya tinggi sikit dia punya jenayah kalau dibandingkan dengan Jerai dan kampung-kampung yang UMNO dan sebagainya, misalnya.

Jadi saya bimbang nanti kalau kemungkinan bila ada Jawatankuasa Pilihan yang dibuat ini daripada membincangkan secara spesifik tentang soal kalau tengok dari segi rang undang-undang yang dibacakan sebelum ini, ia melibatkan spesifik tentang kesalahan, tentang hukuman dan sebagainya.

Takut nanti Jawatankuasa Pilihan yang dibuat ini akan melarut membincangkan semua benda dalam seluruh isu yang akan dibincangkan, yang akan mengambil masa yang lama, melibatkan semua orang akhirnya soal yang sebenarnya yang berkaitan dengan soal kelulusan rang undang-undang ini tidak dapat diselesaikan. Apakah kemungkinan itu berlaku dan apa nasihat Yang Berhormat bagi Jerai kepada jawatankuasa yang dibentuk.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Terima kasih Yang Berhormat bagi Kemaman. Saya berpendapat bahawa tidak mengapalah kalau mereka dapat input yang banyak. Lagipun saya tengok Pengerusinya Yang Berhormat Dato' Menteri kita, dia pun seorang peguam. Bukan peguam baru, peguam lama samalah dengan Yang Berhormat bagi Bukit Gelugor, veteran, orang yang lamalah, pengalaman. Cuma bila depa naik angin saja depa pelik sedikit tapi sudah ok.

Jadi dengan pengalaman yang ada ini, dengan Ahli Parlimen yang duk ada ini, Ahli Parlimen semua duk ada ni, depa terlupa nama saya, tapi tidak mengapalah, yang itu tidak menjadi masalah. Tetapi dengan depa ini ada, dengan Ahli Parlimen ada dengan dipengerusikan oleh Yang Berhormat Dato' Menteri kita yang berpengalaman dalam politik dan dalam undang-undang apa semua ini, saya kira mereka ini tidak akan tersasar daripada asas penubuhannya. Cuma hari ini kita hendak nasihati supaya kena tengok dari pelbagai sudut di mana punca penyakit *crime* ini.

Kita tengok Tuan Yang di-Pertua, budak-budak ini dia tengok gusti di rumah, duk hempuk naik, hempuk, pukul dalam gusti TV3 duk tunjuk gusti, dia keluar sat lagi dia pi gusti kawan dia. Kadang-kadang dia pi gomo adik dia. Abang pi gomo adik nak buat gusti, masuk wadlah. Jadi yang ini terbawa-bawa oleh budak-budak. Sebab itu kadang-kadang macam *cowboy* duk tembak-tembak itu semua kadang-kadang yang

ada kita duk baca dalam akhbar tau-tau dia pi ambil pistol pak mak tang manakah dia pi tembak pulak. Fasal yang ini.....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Lipis bangun.

Tuan Mohamad Shahrum bin Osman: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat bagi Jerai kerana beri peluang. Jadi kita mengalu-alukan penubuhan Jawatankuasa Pilihan ini dan saya bersetuju dengan pandangan Yang Berhormat bagi Jerai tadi supaya segala aspek dirujuk dalam mengkaji akta ini. Jadi yang pertamanya, dalam komunikasi kita ada satu teori yang kita panggil sebagai *cultivation theory*.

Jadi berdasarkan kepada teori ini jika seseorang *viewer*, dengan izin, penonton TV didedahkan berkali-kali dan menonton TV dalam masa yang lama, dia akan terpengaruh dengan apa yang berlaku dalam TV ataupun realiti yang berlaku dalam TV dan penonton ini akan merasakan apa yang berlaku di luar sama dengan yang berlaku dalam TV. Jadi itulah kadang-kadang di luar kita tidaklah segas dalam TV rasa saya kerana dalam televisyen kalau kita lihat hampir setiap hari adegan-adegan ganas ini berlaku. Bagaimanapun mungkin pengaruh daripada TV ini telah berlaku di luar.

Jadi berdasarkan kepada teori ini dia *cultivate* penonton-penonton mungkin untuk menurut cara yang sama apa yang berlaku dalam TV. Lagi satu kalau kita lihat dalam.....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat hendak minta penjelasan atau hendak berbincang.

Tuan Mohamad Shahrum bin Osman: Ya, ya minta penjelasan. Jadi bersetuju atau tidak Yang Berhormat bagi Jerai bahawa kita kena melihat dalam semua aspek dan kita juga kena melihat *convention*, apa yang dilakukan oleh polis dan profesionalisme ini mestilah selari. Kalau polis sekarang mereka menjalankan sesuatu dalam bentuk *convention* apabila ada laporan mereka menyiasat. Bila menyiasat kalau ada kes di bawa ke mahkamah, sedangkan *lawyer* pula mereka profesional, mereka ada pengkhususan.

Jadi kalau yang jenayah mereka akan mengkhusus dalam bidang jenayah sahaja. Jadi itu sebabnya kadang-kadang ada kes yang ditendang keluar. Kalau kita lihat kes yang baru-baru ini pun kes *profile*, kes yang *glamour* polis pun tidak lepas, *investigator* tidak lepas, pihak pendakwa tidak lepas. Jadi kita sarankan di sini

supaya pihak *investigation*, polis mesti ada *knowledge* yang betul-betul dan pihak polis mesti buat pengkhususan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, soalan.

Tuan Mohamad Shahrudin bin Osman: Jadi setuju tidak dengan saya supaya penekanan diberi kepada polis supaya mereka membuat pengkhususan dalam kerja mereka.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Terima kasih Yang Berhormat bagi Lipis. Memang saya bersetuju benarlah dengan pandangan daripada Lipis. Jadi bermaknanya *crime* ini sekarang ini zaman moden, jadi dia berlaku *crime* macam-macam, *white colarnya* macam dia. Jadi pihak polis pun kena mempertingkatkan taktik-taktik, cara-cara untuk menyiasat kerana hak penyangak-penyangak ini pun dia ada taktik-taktik dia, cara-cara dia hendak mengelakkan daripada tangkapan polis, mengelak daripada tindakan undang-undang dan sebagainya, yang ini cara. Kadang-kadang ia memerlukan pencuri untuk tangkap pencuri balik, dalam bahasa Inggeris kata *it takes a thief to catch a thief*, dengan izin. Jadi cara memang macam itu, jadi polis pun dia kena, kita bagilah peruntukan lebih, hantar depa pi kursus, pergi ke negara-negara yang banyak *crimes* yang....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, teks ucapan banyak lagi.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: [Ketawa] Tiga helai sahaja lagi, Tuan Yang di-Pertua, saya *prepare* tiga helai sahaja. Sudah hendak habis Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Sabak Bernam bangun.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Boleh, boleh, sebelum September boleh.

Dato' Haji Mat Yasir bin Haji Ikhsan: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat bagi Jerai, kombinasi antara semangat Hang Tuah dengan Hang Jebat. Saya hendak tanya daripada Yang Berhormat bagi Jerai, setuju atau tidak, ini kalau Yang Berhormat boleh terangkan, ini kena terangkan, kalau tidak nanti kena beri saya lebih masa untuk menjelaskan. Bahawa aspek jenayah ini sebenarnya, bagi saya ada lima aspek, pihak yang harus dipertanggungjawabkan.

Yang pertama ialah penjenayah itu sendiri ataupun individu. Maksud saya individu ini, sebenarnya yang bakal penjenayah ini kita tahu sebenarnya. Mungkin kalau kita di kampung misalnya, orang jahat hendak jahat ini kita tahu, itu satu.

Yang kedua, ibu bapa – peranan ibu bapa itu penting, yang boleh menjadikan dia penjenayah ataupun orang baik.

Yang ketiganya ialah sekolah – yang membiarkan mungkin pelajar itu ponteng tanpa ada sebarang tindakan.

Yang keempatnya ialah komuniti dan pemimpin komuniti.

Dan yang kelimanya tadi sudah disebut oleh Yang Berhormat bagi Rantau Panjang kalau saya tidak silap...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Sudahlah, Yang Berhormat.

Dato' Haji Mat Yasir bin Haji Ikhsan: ...maksudnya oleh media. Setuju atau tidak kelima-lima faktor ini memainkan peranan yang penting dan harus diberikan perhatian dan tindakan. Terima kasih.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Saya setuju, cuma saya hendak ubah, hak nombor satu itu ke nombor dua, iaitu ibu bapa dahulu, lepas itu baru kepada individu. Fasal yang melahirkan anak di dunia ini kerja emak bapa, baru anak itu ada di dunia. Kalau emak dan bapa tidak gusti anak tidak ada. Sudah jadi anak, dibesarkan di rumah...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, bolehkah kita balik kepada tajuk, cadangan tubuhkan Jawatankuasa.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Yang Berhormat, ini satu persoalan yang kalau saya tidak jawab, Yang Berhormat hendak bercakap lagi panjang, jadi terpaksa saya memendekkan lagi masa ini. Tidak jawab, Yang Berhormat pun....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ini terkeluar daripada tajuklah.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Dia kena keluar sedikit, Yang Berhormat. Kadang-kadang kita bawa motokar pun, kita *rest* sekejap, kita pergi ke *bay*, lepas itu kita masuk balik. Ini hendak masuk balik, Yang Berhormat, jangan susah hati. Saya hormat, Tuan Yang di-Pertua. Jadi, memang yang pertamanya ibu bapa.- jadi, dalam Jawatankuasa ini kena beritahu kepada masyarakat, kepada PIBG,

terangkan kepada ibu bapa tanggungjawab mereka sebagai ibu dan bapa, jangan hanya setakat melahirkan anak itu, tidak mendidik anak itu menjadi anak yang baik;

Yang kedua, bila anak itu juga, jangan kita biar dia jadi manusia yang sampah masyarakat, bertanggungjawab. Jangan lahir anak itu, serah kepada kerajaan. Sudahlah beranak pun di hospital kerajaan. Yang itu, ini kerajaan, sudah anak di rumah pun hendak suruh kerajaan jaga. Saya berasa kecewa, Tuan Yang di-Pertua, kadang-kadang bila anak itu yang terlibat dengan dadah, pun marah kerajaan. Yang hisap dadah bukannya kerajaan, anak dia yang hisap dadah. Oh! Ini kerajaan tidak betul, kerajaan itu ini.

Saya juga bersetuju tadi pandangan tempat-tempat hiburan ini. Kalau kita pergi tengok tempat-tempat hiburan, saya tidak turun, saya takut, takut ditangkap saya bawa masuk. Saya lalu kadang-kadang sampai pukul tiga pagi, masih pegang gelas di tangan lagi, '*the Happy Hours*'. '*Happy Hours*' apa sampai beberapa jam. Saya lalu situ, hendak turun tidak berani, takut dia *kidnap* saya, masuk dalam itu. [Ketawa] Saya bukan berapa mahu sangat tempat macam itu.

Jadi, yang ini semua pun masalah sosial kita, penguatkuasaan kena bagus. Jaga, kalau kita kata permit pukul 12.00, pukul 12.00 tutup. Tidak kira dia *tourist*, tidak *tourist* kalau tidak betul ambil dia. Panggil tauke kedai itu, gantung lesen dia, yang kedua gantung, yang ketiga tutup. Barulah aman. Ini sampai saya difahamkan doktor 24 jam pun tidak berani buka, Tuan Yang di-Pertua. Jadi, kalau kita sakit tengah malam, wakil rakyat datang dari kampung, sakit perut atau apa tengah malam, klinik 24 jam tutup. Kalau tidak bawa minyak hendak urut perut macam mana tengah-tengah malam.

Klinik sudah tutup, sebab doktor kata, tidak berani buka kerana *crime* tinggi, dia takut depa mai samun klinik doktor.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tutup 24 jam?

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Hah?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tutup 24 ...

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Tidak, tidak, dia buka 24 jam, sekarang dia tutup. [Ketawa] Amboi! Tuan Yang di-Pertua pun *terror*, sebab itulah layak jadi Tuan Yang di-Pertua. [Ketawa] Maknanya, klinik yang beroperasi 24 jam,

sekarang ini tidak beroperasi 24 jam, Tuan Yang di-Pertua, kerana takut. Jadi, ini merugikan masyarakat. Kalau anak kita sakit tengah-tengah malam, hendak pergi mana kalau hospital jauh.

Jadi, yang ini harus juga kita ambil kira. Jadi, masalah sosial, masalah keluarga, masalah yang disebutkan tadi di sekolah dan sebagainya, kita pun tidak bolehlah harap semua kepada guru. Guru hendak jaga ramai budak-budak, dia pun ada anak bininya hendak jaga. Macam mana? Jadi, yang ini semua kena ada pakatan.

Keseluruhannya kita ambil bahawa rakyat Malaysia ini harus diberi satu tanggungjawab mereka untuk membantu kerajaan dan cara membantu kerajaan ialah dengan menyedarkan rakyat di semua peringkat untuk memastikan bahawa rakyat-rakyat ini bertanggungjawab, kalau kawan kita bermasalah, kita bertanggungjawab menolongnya tanpa mengira bangsa atau kaum, kerana kita hendak jaga nama baik Malaysia.

Kita hendak kalau orang datang ke Malaysia ini, dia datang ke sebuah negara yang aman. Dia boleh berjalan di *Twin Tower* dengan tidak bimbang yang dia akan diragut atau *dikidnap* atau sebagainya. Hah! Ini yang penting. Kadang-kadang negara maju, tetapi di Amerika Syarikat saya difahamkan, saya sudah pergi sekali, pukul enam sudah tidak berani keluar. Enam petang sudah berani keluar....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, kita balik kepada usullah.

Dato' Paduka Haji Badruddin bin Amiruldin: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Jadi, saya bersetujulah hak yang dipilih ini, yang ketujuh-tujuh ini termasuk daripada Yang Berhormat bagi Seputeh – tengok Yang Berhormat bagi Seputeh kita hendak bahas fasal dia, dia tidak ada dalam Dewan. Macam mana? Jadi, Seputeh sudah ada sini, jadi Jawatankuasa ini ambillah pandangan daripada orang yang berpengalaman, daripada guru-guru, daripada keseluruhan rakyat yang bertanggungjawab tentang pembelaan negara kita ini, Tuan Yang di-Pertua.

Insya-Allah, dengan Jawatankuasa ini yang ada, saya percaya penuh, Yang Berhormat Menteri pun ada, saya percaya penuh kita boleh cuba membendung masalah *crime* ini, masalah jenayah di negara kita ini. Tuan Yang di-Pertua, kalau tidak apa ertinya kaya kalau negara huru-hara, apa ertinya kemewahan kalau rakyat

hidup ketakutan, apa ertinya wakil rakyat kalau kita tidak boleh berfungsi kepada rakyat, [*Disampuk*] apa ertinya undang-undang kalau undang-undang itu tidak dapat dijalankan dengan seadil-adilnya.

Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Tangga Batu. Selepas Yang Berhormat bagi Tangga Batu, Yang Berhormat bagi Muar, Yang Berhormat Menteri boleh jawab.

3.57 ptg.

Tuan Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih kepada Yang Berhormat Menteri kerana telah pun membawa usul mengkaji Rang undang-undang Kanun Keseksaan 2004 dan juga Rang undang-undang Kanun Tatacara Jenayah.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin mengucapkan tahniah dan syabas kepada kerajaan kerana akhirnya telah pun berjaya mengusulkan satu jawatankuasa pilihan yang terdiri daripada pelbagai latar belakang, walaupun pada peringkat awalnya saya merasakan Ahli-ahli Parlimen kerajaan sahaja pun sudah cukup untuk menganggotai *Select Committee* ini, tetapi nampaknya kerajaan kita mempunyai sikap terbuka dan rasional sehingga melantik seorang lagi wakil pembangkang.

Tahniah dan syabas dan saya yakin juga keterbukaan yang telah ditunjukkan oleh kerajaan ini akan menjadi suatu bahan kepada kita untuk tunjukkan kepada rakyat sebenarnya kerajaan yang ada pada hari ini benar-benar membela nasib rakyat. Tahniah dan syabas dan saya juga percaya bahawa Yang Berhormat Menteri selaku Pengerusi Jawatankuasa Pilihan ini dengan berlatarbelakangkan perundangan, mempunyai pengalaman yang luas dalam bidang undang-undang akan melihat kes ini satu persatu dengan menyeluruh di mana kita tidak membuat satu keputusan yang *judgmental* bergantung kepada desakan-desakan pihak-pihak yang tertentu.

Sebagai contoh, kita dapat lihat kalau kita hendak letakkan media-media hari ini sebagai suatu faktor utama kepada berkembangnya masalah sosial di negara kita, ia mungkin menjadi satu alasan yang kurang berasas kerana pada pendapat saya segala-galanya terletak di tangan kita. Kalau kita katakan TV itu menjadi faktor, siaran-siaran televisyen, siaran-siaran media itu menjadi faktor menyumbang kepada

meningkatnya kadar jenayah di negara kita, sedar atau tidak sebenarnya, *switch* itu berada di tangan kita, *remote control* itu ada dekat kita.

Kalau siaran itu membawa kepada perkembangan jenayah di negara yang boleh menyebabkan anak-anak kita ataupun lapisan masyarakat kita terikut-ikut, maka kita tutup, tekan sahaja, *off button*, tutup TV, suruh mereka ke arah membaca, menambah ilmu dan lain-lain dan sebagainya.

Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya apa yang ingin saya bangkitkan di sini ialah supaya pihak Jawatankuasa memberikan perhatian kepada faktor-faktor secara menyeluruh. Yang pertamanya kita perlu melihat faktor manusia kerana manusialah yang merupakan faktor penyumbang utama kepada pembangunan jenayah, bukan sahaja di negara kita, bahkan di seluruh dunia;

Kemudian kita perlu lihat kepada faktor kaedah ataupun metodologi, apakah kaedah kita untuk menangani jenayah ini ataupun apakah kaedah yang digunakan untuk melakukan jenayah-jenayah sehingga menyebabkan meningkatnya kadar jenayah di negara kita.

Yang ketiga, faktor yang perlu kita lihat adalah faktor mesin, apakah sumbangan mesin ataupun perkara-perkara yang melibatkan sistem perundangan atau sistem hukuman yang dikenakan kepada penjenayah ataupun mungkin juga penjenayah-penjenayah ini, mereka yang menyumbang kepada jenayah ini menggunakan sistem yang melebihi kehebatan sistem yang ada untuk mencegah jenayah di negara kita.

Akhir sekali kita perlu lihat faktor persekitaran dan faktor persekitaran inilah yang akhirnya akan kita dapat lihat bagaimana ia boleh mencegah jenayah ini daripada berlaku di negara kita.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, memang tidak dinafikan kadar bilangan polis per penduduk, kadar bilangan penguat kuasa per penduduk di negara kita ini jauh lebih rendah daripada yang disarankan oleh pihak Interpol. Umpamanya, satu polis untuk 200 penduduk di peringkat Interpol, tetapi di negara kita di bandar besar kita mempunyai satu polis untuk 2,000 ke 2,500 orang. Dan kita lihat keupayaan polis kita ini terpaksa ditingkatkan kepada lebih 10 kali daripada kadar yang dicadangkan oleh polis Interpol.

Saya juga yakin yang polis kita ini manusia, mempunyai keluarga, mempunyai anak-anak yang perlu diberikan perhatian dan polis juga adalah bukan merupakan

penentu utama kepada kurang ataupun meningkatnya kadar jenayah di negara kita. Apa yang perlu *Select Committee* lakukan ataupun Jawatankuasa Pilihan ini lakukan adalah pertama sekali, melihat secara menyeluruh dari setiap sudut berasaskan kepada maklumat-maklumat yang diberikan oleh ahli-ahli jawatankuasa.

Cadangan Ahli Yang Berhormat sebentar tadi untuk melantik pakar-pakar sebagai sebahagian daripada jawatankuasa juga mungkin tidak perlu kita lakukan, kerana berdasarkan kepada *term of reference*, dengan izin, ataupun terma-terma rujukan yang telah dibacakan oleh Yang Berhormat Menteri tadi, saya dapati begitu jelas dan begitu menepati sasaran. Mungkin kepakaran ini boleh kita import, kita panggil selaku pemerhati dan penyumbang, selaku pengkaji dan penyelidik untuk menyebabkan jawatankuasa ini tidak terikat kepada undian jika diperlukan ataupun tidak terikat kepada keputusan-keputusan yang mungkin akan menjurus kepada kepakaran-kepakaran tertentu. Jadi, nasihat dan saranan saya kepada pihak jawatankuasa supaya cuma memanggil pakar-pakar ini dalam bentuk maklumat-maklumat yang lebih terperinci.

Tuan Yang di-Pertua, saya juga nampak di sini jika pihak Ahli Yang Berhormat bagi Tumpat tadi mencadangkan seorang lagi wakil pembangkang untuk menyertai *committee* ini juga bukan keperluan. Pertama sekali kalau tambah sudah jadi lapan orang, kalau perlu pengundian nanti, Pengerusi hendak belah mana, kita pun tidak tahu. Jadi, saya nampak barisan Jawatankuasa Pilihan yang telah ditetapkan oleh Yang Berhormat Menteri ini cukup segala-galanya dan kita ada Yang Berhormat Tuan Che Min bin Che Ahmad, mungkin dapat memainkan peranan di dalam bidang-bidang yang menjurus kepada kerohanian dan keagamaan.

Seperkara lagi, Tuan Yang di-Pertua, perlu saya nasihatkan kepada *committee* ini untuk melihat peranan dan tanggungjawab mahkamah yang berbagai-bagai bidang, umpamanya Mahkamah Sivil, Mahkamah Syariah dan Mahkamah Keluarga di mana satu kes yang pernah saya bawa dan ditolak oleh Menteri untuk dijawab adalah apabila berlaku pengakuan bersumpah yang telah melakukan kesalahan seks dan sebagainya, tetapi tidak diambil tindakan oleh Mahkamah Syariah dan Mahkamah Keluarga.

Ini perlu diberikan penekanan yang serius kerana kesan dan natijahnya itu kepada masyarakat. Seolah-olah apa yang diakui oleh pesalah, mengatakan sumpah dan mengatakan telah melakukan hubungan seks, memasukkan sesuatu ke dalam

faraj seperti yang disebutkan oleh Yang Berhormat Menteri tadi tidak diambil tindakan, tidak ada *follow through* atau *follow up* daripada mana-mana Mahkamah Syariah atau Mahkamah Keluarga.

Ini perlu dilihat secara terperinci supaya *Select Committee* ini dapat menjalankan tugas dan peranannya serta tanggungjawabnya menepati untuk mencegah jenayah-jenayah ini daripada berlaku di peringkat akar umbi.

Saya pohon menyokong usul yang dibawa oleh Yang Berhormat Menteri tadi. Sekian, terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Muar. Selepas Yang Berhormat, Menteri menjawab.

4.05 ptg.

Tuan Razali bin Ibrahim [Muar]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya mohon merujuk kepada usul yang dibawa oleh Menteri mengikut Peraturan Mesyuarat 54(1) yang menyentuh pindaan Rang Undang-undang Kanun Keseksaan (Pindaan) 2004 dan Rang Undang-undang Kanun Tatacara Jenayah (Pindaan) 2004 dan saya mengalu-alukan tindakan kerajaan untuk membawa perkara ini kepada satu Jawatankuasa Pilihan, yang mana kita tahu sebelum dibawa kepada bacaan kali kedua, keseriusan kerajaan dalam menitikberatkan hal ehwal jenayah sehingga dibawa ke peringkat Jawatankuasa Pilihan terlebih dahulu dan saya mengharapkan agar Jawatankuasa Pilihan dapat menjalankan dengan baik dan saya yakin syor-syor yang akan dikemukakan ke Dewan ini adalah untuk mengurangkan kadar jenayah di negara kita.

Tuan Yang di-Pertua, dalam kita memperkatakan satu-satu rang undang-undang, tadi disebut oleh Yang Berhormat Menteri, perkara yang mungkin disentuh dari segi umur, sebatan, seks dengan objek, penguatkuasaan yang mana perlu kita sesuaikan dengan perubahan masa dan persekitaran. Cuma yang lebih penting yang saya ingin cadangkan kepada Jawatankuasa Pilihan untuk melihat bahawa undang-undang dibentuk untuk mengawal selia, memberi kuasa dan menghukum.

Saya bersetuju dengan Yang Berhormat sebelum saya mengatakan ada banyak pengaruh persekitaran yang meningkatkan jenayah di negara kita. Cuma apabila kita memperkatakan tentang Kanun Tatacara Jenayah dan Kanun Keseksaan, ia lebih merupakan satu undang-undang tertinggi yang dapat memberi kesedaran

kepada rakyat supaya menghormati undang-undang dan mengurangkan kadar jenayah.

Tanggungjawab sosial perlu dijalankan secara berterusan dan perlu melibatkan semua peringkat. Cuma Jawatankuasa Pilihan, saya ingin mencadangkan untuk melihat sama ada syor-syor pindaan kepada undang-undang dapat mengurangkan kadar jenayah, kerana kalau kita lihat masyarakat mungkin tidak melihat undang-undang yang ada sebagai satu perkara yang boleh mengurangkan kadar jenayah.

Hormat dan takut kepada undang-undang sedia ada mungkin tidak wujud kerana kalau kita bercerita tentang jenayah, kita perlu melihat ada banyak akta lain yang terlibat, sebagai contoh, Akta Dadah Berbahaya, Akta Polis dan sebagainya yang boleh mengukuhkan lagi perlakuan jenayah dikurangkan.

Cuma dalam perkara ini saya mencadangkan sekali lagi, Tuan Yang di-Pertua, untuk melihat sebaik-baiknya apakah juga cadangan dan pandangan yang diperolehi dalam mengeluarkan syor dapat menyedarkan rakyat bahawa hukuman penguatkuasaan yang bakal dikenakan kepada pelaku boleh mengurangkan kadar jenayah. Dan saya mengharapkan agar segala syor ini dapat juga memberi kuasa penuh kepada penguatkuasaan untuk menjalankan kuasa tangkapan ataupun penghindaran bagi kita mencapai matlamat yang sama, iaitu mengurangkan kadar jenayah di negara kita kerana kalau tidak, akta yang kita akan bentuk atau pinda ini tidak dapat menyumbang kerana rakyat tidak melihat pindaan-pindaan yang dilakukan menunjukkan keseriusan kerajaan mengurangkan kadar jenayah.

Sekian, saya mohon menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri.

4.09 ptg.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Dato' Mohd. Radzi bin Sheikh Ahmad]: Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya ingin mengucapkan ribuan terima kasih kepada semua Ahli Yang Berhormat yang telah bangun berucap dan keseluruhannya menyokong usul ini.

Sebagai penjelasan kepada Ahli Yang Berhormat bagi Ipoh Timor, saya ingin menegaskan di sini bahawa usul ini dibawa sebelum bacaan kali yang kedua mengikut Peraturan Mesyuarat 54(1) dan 55(1), Peraturan Mesyuarat Dewan Rakyat.

Yang Berhormat bagi Ipoh Timor juga mempersoalkan, kenapakah cadangan mereka agar tiga calon yang dikemukakan tidak dipilih menyertai Jawatankuasa Pilihan yang dicadangkan.

Saya ingin menegaskan di sini bahawa selepas kita menimbang nama-nama yang dikemukakan itu, kita berpendapat bahawa Ahli Yang Berhormat bagi Seputeh amat sesuai untuk menduduki sebagai Ahli Jawatankuasa kerana beliau didapati mempunyai masa yang lebih lapang lagi memandangkan bahawa jawatankuasa ini akan bekerja boleh dikatakan sepenuh masa dalam bulan Ogos ini dan jika tidak selesai kerja kami, kami akan sambungkan sepanjang bulan puasa ini.

Saya ingin menerangkan di sini sedikit sebanyak tentang tujuan kerajaan membawa Usul ini. Sebenarnya rang undang-undang yang dibawa ke dalam Dewan ini boleh dibentangkan tanpa melalui jawatankuasa iaitu rang undang-undang ini boleh dibentangkan seperti rang undang-undang biasa, di mana ia akan dibahas dan diluluskan dalam Dewan yang mulia ini. Tetapi pihak kerajaan berpendapat bahawa sudah sampailah masanya, memandangkan bahawa masalah jenayah yang berleluasa dan pelbagai lagi masalah yang ditimbulkan oleh rakyat berkaitan dengan Peraturan Undang-undang Jenayah maka sampailah masanya satu jawatankuasa ditubuhkan, di mana selepas mendapat persetujuan Dewan yang mulia ini, jawatankuasa ini akan menjelajah ke seluruh negara, khususnya ke bandar-bandar besar seperti Johor Bahru, Pulau Pinang, Ipoh, Kuching, Kota Kinabalu, Kuala Lumpur juga sudah semestinya dan juga di Pantai Timur seperti Terengganu dan Kota Bharu.

Tujuan jawatankuasa ini ialah untuk bertemu dengan orang awam, orang ramai untuk mendengar pandangan dan pendapat mereka berkenaan dengan rang undang-undang yang dicadangkan ini. Dengan itu, kami akan mendapat pandangan bukan sahaja daripada pihak NGO dan pakar-pakar yang berkaitan dengan masalah undang-undang tetapi juga bertemu dengan orang ramai. Saya berharap di sini bahawa Ahli-ahli Yang Berhormat kemudiannya akan balik ke kawasan masing-masing, akan menggalakkan orang-orang di dalam kawasan Yang Berhormat sendiri untuk bukan sahaja datang bertemu kami bahkan boleh menulis melalui memorandum, surat-surat, cadangan-cadangan yang mereka fikir perlu dan harus dimasukkan ke dalam rang undang-undang ini.

Saya selaku Pengerusi, berjanji kepada Yang Berhormat bagi Tumpat bahawa kita tidak akan mengehadkan orang-orang yang berkenaan sahaja untuk bertemu

dengan jawatankuasa ini. Saya minta maaf kerana cadangan tambahan yang dibawa oleh Yang Berhormat bagi Tumpat itu tidak boleh dipertimbangkan kerana pada pandangan kami mencukupilah bilangannya. Kami hanya memilih seorang daripada Ahli Pembangkang untuk menduduki dalam jawatankuasa ini seperti mana yang telah berlaku suatu ketika dahulu, lebih kurang 20 tahun dahulu di mana satu jawatankuasa khas juga dibentuk untuk membawa suatu rang undang-undang di seluruh negara.

Jadi saya ucapkan ribuan terima kasih kepada semua Ahli Yang Berhormat yang telah bangun untuk menyokong Usul ini agar jawatankuasa ini dapat ditubuhkan. Saya mintalah sekali lagi dan menyeru Ahli-ahli Yang Berhormat supaya apabila balik ke kawasan masing-masing untuk memaklumkan kepada orang ramai bahawa satu hari nanti dalam bulan Ogos insya-Allah, jawatankuasa ini yang terdiri daripada tujuh orang termasuklah pegawai-pegawai yang membantu kami, akan turun untuk bersidang di pekan-pekan besar yang saya sebutkan tadi.

Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, apabila jawatankuasa ini bersidang, ini boleh dianggapkan sebagai persidangan mini Parlimen, di mana mereka yang berhadapan dengan jawatankuasa ini, yang berbincang dan memberi cadangan dan pandangan, semua itu akan dicatat, dengan izin, secara *verbatim*. Dengan dicatat secara *verbatim*, kesudahannya kita akan mengemukakannya sebagai satu laporan kepada Dewan yang mulia ini. Insya-Allah pada tahun hadapan apabila kita bersidang semula, kita akan siapkan satu laporan yang lengkap untuk kita kemukakan kepada Dewan yang mulia ini.

Datuk Haji Mohamed bin Haji Aziz: [*Bangun*]

Datuk Seri Mohd Radzi Sheikh Ahmad: Satu lagi perkara yang ingin saya menjelaskan di sini, walaupun kita telah membentangkan undang-undang yang berkaitan iaitu Rang Undang-undang Kanun

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Sri Gading bangun.

Datuk Haji Mohamed bin Haji Aziz: Terima kasih Tuan Pengerusi, terima kasih Yang Berhormat Menteri. Di samping mengalu-alukan penubuhan jawatankuasa ini dan apa yang diterangkan oleh Yang Berhormat tadi adalah sesuatu yang amat baik. Cuma dalam sidang perjumpaan dengan masyarakat ini, saya harap diberi peluang seluas-luas yang mungkin bagi masyarakat itu ditemui untuk mendapat pandangan-pandangan dari golongan-golongan agama, pertubuhan-pertubuhan

wanita, NGO, orang-orang yang terlibat dengan masyarakat, orang-orang yang ada kaitan dengan perkara-perkara penguatkuasaan, orang-orang yang terlibat secara langsung di tengah-tengah masyarakat yang ada *input* yang berkaitan dengan perkara-perkara yang menjadi perbualan di tengah-tengah masyarakat tentang jenayah.

Jenayah ini ada bermacam-macam, ada yang berat, yang ringan, yang terang, yang tersembunyi, yang bermacam-macam jenayah. Mudah-mudahan dengan pandangan-pandangan itu akan dapat satu rumusan oleh jawatankuasa ini untuk kita bertindak dengan lebih berkesan dan bersesuaian, yang mana mudah-mudahan jenayah yang berlaku di negara kita ini, kalau kita tidak dapat hapuskan pun, kita akan dapat kurangkan. Macam-macam jenayahlah, jenayah yang berlaku kini, sampai di sekolah pun ada jenayah, kadang-kadang antara murid Melayu dan murid Cina pun bergaduh, perkara-perkara seperti ini.

Jadi, agaknya golongan-golongan yang ada kaitan dengan isu ini, parti-parti politik agaknya, termasuklah parti-parti politik pembangkang, cuma jangan ada sentimen politiklah di situ tetapi masing-masing memberikan sumbangan sebagai rakyat negara ini yang cinta kepada keamanan. Saya sokong.

Tuan Pengerusi, itu pandangan saya, sebagai untuk memperlengkapkan lagi laporan atau keputusan-keputusan yang dibuat oleh jawatankuasa ini dalam membantu membanteras jenayah di negara kita. Terima kasih.

Datuk Seri Mohd Radzi Sheikh Ahmad: Terima kasih Yang Berhormat. Seperti yang telah saya terangkan tadi, kita tidak akan mengehendkan mereka yang dibenarkan untuk berhadapan dengan jawatankuasa ini. Malahan kita akan mengalu-alukan semua kumpulan, baik ia dari parti pembangkang ataupun terdiri daripada NGO ataupun seperti mana yang telah diterangkan, yang telah disebutkan oleh Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam, NCWO, ahli *All Women's Action* dan apa sahaja kumpulan-kumpulan, kita mengalu-alukan mereka untuk berhadapan dengan jawatankuasa ini untuk memberi pandangan dan pendapat tentang bagaimanakah kita boleh memperbaiki undang-undang ini.

Ada dua undang-undang yang kita kemukakan. Satu, undang-undang berkaitan dengan Aturcara Jenayah dan satu lagi undang-undang berkaitan dengan Kanun Keseksaan. Kita sengaja mengemukakan satu pindaan sahaja kepada Rang undang-undang Kanun Keseksaan untuk memberi laluan, dengan lain perkataan, untuk membuka pintu kepada orang ramai membuat syor-syor yang berkaitan dengan

jenayah di negara kita ini. Umpamanya, katalah masalah ragut, masalah jenayah ragut, walaupun kita tidak sebut kita akan pinda undang-undang yang berkaitan dengan kecurian, rompakan dan seterusnya tetapi oleh sebab kita telah membuka ruang ataupun pintu yang kecil berkaitan dengan pindaan yang saya sebutkan tadi, iaitu pindaan 377 CA berkaitan dengan rogol, ini membolehkan orang ramai membuat syor berkaitan dengan jenayah, baik kes ragut ataupun kes-kes yang berkaitan dengan rogol dan seterusnya.

Jadi kita mengalu-alukan pandangan, pendapat daripada semua pihak. Sebab itulah saya percaya bahawa jawatankuasa ini akan menjalankan tugasnya, mungkin dalam masa dua bulan pun tidak akan selesai walaupun kita akan bersidang setiap hari di pekan-pekan yang saya sebutkan tadi. Saya sebut di sini kerana saya ada sedikit pengalaman dalam sejarah negara kita ini, kita hanya pernah tubuhkan jawatankuasa sedemikian rupa sebanyak tiga kali sahaja iaitu pada tahun 1970'an dan tahun 1980'an dan inilah kali yang ketiga.

Pada tahun 1980-an iaitu pada tahun 1984, saya kebetulannya juga menjadi Pengerusi Jawatankuasa Khas dan kita menjelajah ke seluruh negara, mendengar dan mengambil pandangan dan pendapat daripada semua orang, tidak kisah dia orang politik, pembangkang, guru, PIBG, NGO dan seterusnya.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Dr. Yusof bin Yacob) *mempengerusikan Mesyuarat*]

Tuan Nasaruddin bin Hashim: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Menteri. Saya ingin mendapat penjelasan Yang Berhormat Menteri, selain daripada berjumpa dengan orang awam, NGO dan sebagainya dari segi undang-undangnya adakah jawatankuasa ini boleh berjumpa dengan orang-orang yang telah melakukan jenayah ini kerana kita hendak tahu juga kenapa mereka ini berani melakukan jenayah? Apakah sebab-sebabnya? Mungkin mereka ini telah insaf dan mungkin mereka boleh menceritakan sebab-sebab mereka melakukan jenayah dan ini boleh membantu kita mengatasi masalah-masalah setelah kita mendengar daripada pelaku-pelaku ataupun bekas-bekas penjenayah. Tetapi saya tidak pasti sama ada dari segi peraturan dan undang-undangnya ini dibenarkan kerana mungkin mereka ini

pada masa itu berada di dalam penjara. Saya minta penjelasan, Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih.

Dato' Mohd. Radzi bin Sheikh Ahmad: Terima kasih Yang Berhormat. Kalau Yang Berhormat maksudkan bekas-bekas penjenayah sudah tentu kita mengalu-alukan mereka untuk berhadapan dengan Jawatankuasa memberi pandangan dan pendapat kepada kami. Insya-Allah, kita akan berjumpa dengan semua orang tidak kisah siapa sahaja.

Jadi, Ahli Yang Berhormat sekalian, dengan itu saya sekali lagi merayu kepada Yang Berhormat sebagai wakil di kawasan masing-masing, apabila kita balik nanti, sebarankah seberapa luas yang boleh berkenaan dengan rang undang-undang yang kita cadangkan ini untuk dibawa oleh Jawatankuasa yang mewakili Ahli-ahli Yang Berhormat di sini. Kami berjanji agar kita akan berusaha seberapa daya yang boleh untuk merumuskan satu undang-undang yang terbaik bagi negara kita agar ini boleh menjadi bahan untuk kita memerangi kes-kes jenayah yang berleluasa ini.

Walau bagaimanapun, saya ingin menegaskan di sini, undang-undang sahaja tidak mencukupi. Yang perlunya kita adakan pasukan polis yang cekap sebagaimana yang telah disyorkan oleh kerajaan melalui Suruhanjaya Polis Diraja yang sekarang ini membuat kajian untuk menaikkan imej dan taraf polis. Dengan terdapatnya undang-undang ini apabila kita balik ke Dewan ini untuk mengemukakan laporan, saya percaya Ahli Yang Berhormat semua akan berasa sedap bahawa kita telah memperoleh satu undang-undang yang agak baik untuk negara kita.

Dengan itu saya ucapkan ribuan terima kasih. Sekian.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis bagi diputuskan. Masalahnya ialah bahawa usul Yang Berhormat Menteri di Jabatan Perdana Menteri:-

“Bahawa mengikut Peraturan 54 (1) Peraturan-Peraturan Dewan Rakyat mengambil ketetapan yang berikut:-

Bahawa Majlis ini mengambil ketetapan bahawa -

- (b) Bagi maksud menimbangkan Rang Undang-undang Kanun Keseksaan (Pindaan) 2004 dan Rang Undang-undang Kanun Tatacara Jenayah (Pindaan) 2004, maka menurut Peraturan Mesyuarat Dewan Rakyat 54 (1) kedua-dua Rang Undang-undang itu diserahkan kepada suatu Jawatankuasa Pilihan

yang dinamakan Jawatankuasa Pilihan Khas untuk membuat syor-syor mengenainya:

- (c) Jawatankuasa Pilihan tersebut hendaklah terdiri daripada anggota-anggota yang berikut:-
 - (1) Y.B. Dato' Mohd. Radzi bin Sheikh Ahmad (Menteri di Jabatan Perdana Menteri) sebagai Pengerusi;
 - (2) Y.B. Datuk Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar (Santubong);
 - (3) Y.B. Tuan Devamany a/l S. Krishnasamy (Cameron Highlands);
 - (4) Y.B. Puan Tan Ah Eng (Gelang Patah);
 - (5) Y.B. Tuan Donald Peter Mojuntin (Penampang);
 - (6) Y.B. Tuan Che Min bin Che Ahmad (Pasir Puteh);
 - (7) Y.B. Cik Teresa Kok Suh Sim (Seputeh)
- (d) Jawatankuasa Pilihan tersebut hendaklah mengkaji Rang Undang-undang Kanun Keseksaan (Pindaan) 2004 dan Rang Undang-undang Kanun Tatacara Jenayah (Pindaan) 2004 pada keseluruhannya dan memberi pandangan serta membuat syor ke atas peruntukan-peruntukan yang terkandung di dalamnya;
- (e) Jawatankuasa Pilihan Khas tersebut hendaklah menyiapkan dan membentangkan laporan itu kepada Majlis pada Mesyuarat Kedua, Penggal Kedua, Parlimen Kesebelas yang akan datang atau lebih awal daripada itu.”.

Usul dikemukakan bagi diputuskan, dan disetujui.

USUL**WAKTU MESYUARAT DAN URUSAN DIBEBAHKAN DARIPADA
PERATURAN MESYUARAT****4.25 ptg.**

Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Dato' Mohd. Radzi bin Sheikh Ahmad]: Tuan Yang di-Pertua, mengikut Peraturan Mesyuarat 12(1) saya mohon mencadangkan:-

“Bahawa Mesyuarat pada hari ini tidak akan ditangguhkan sehingga selesai Usul-usul Yang Berhormat Menteri di Jabatan Perdana Menteri di No. 2 dan No. 6 yang dijadualkan dalam Aturan Urusan Mesyuarat hari ini dibahas dan diputuskan; dan selepas Ucapan-ucapan Penangguhan Majlis Mesyuarat akan ditangguhkan sehingga ke satu tarikh yang tidak ditetapkan; dan Rang Undang-undang Mahkamah Kehakiman (Pindaan) 2004 dan Rang Undang-undang Mahkamah Rendah (Pindaan) 2004 hendaklah dibawa ke hadapan dalam Mesyuarat Dewan yang akan datang.”

Setiausaha Parlimen Kementerian Dalam Negeri [Datuk Wira Abu Seman Yusop]: Saya mohon menyokong, Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis bagi diputuskan. Masalahnya ialah usul seperti yang dikemukakan tadi hendaklah dipersetujukan.

Usul dikemukakan bagi diputuskan, dan disetujui.

**USUL MENANGGUHKAN MESYUARAT DI BAWAH
PERATURAN MESYUARAT 18 (1)****4.27 ptg.**

Tuan Salahuddin bin Ayub [Kubang Kerian]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Sebagai seorang Islam kita percaya dan yakin bahawa ajal dan ketentuan maut di tangan Allah S.W.T. *[membaca sepotong ayat dalam bahasa Arab]*

Tuan Yang di-Pertua, sebagai umat Islam kita menganut Mazhab Ahlil Sunah Wal Jemaah, kita percaya bahawa setiap yang berlaku itu mesti ada sebab dan

musabab tertakluk kepada apa yang diizinkanNya, dengan izin *the law of cause and effect*. Perkara yang berlaku di atas muka dunia ini kita percaya berlaku dan ikhtiar manusia yang diberikan keizinan oleh Allah S.W.T. untuk kita berusaha mencari yang terbaik.

Tuan Yang di-Pertua, seluruh rakyat di negara ini sekali lagi dikejutkan dengan peristiwa kembalinya ke rahmatullah adik Nur Atiqah Najwa Mohd. Shariff pada 14 Julai yang lalu akibat penyakit barah hati kronik (Biliary Atresia).

Kematian adik Nur Atiqah Najwa Mohd. Shariff ini adalah sesuatu yang mendukacitakan kita semua. Memang suratan azali tidak boleh dipertikaikan, ajal dan maut di sisi Allah S.W.T. Namun apa yang dikesali ialah pelbagai rintangan yang terpaksa diharungi oleh keluarga yang malang ini dalam usaha untuk mengubati penyakit anaknya.

Pertama sekali kegagalan keluarganya untuk mendapatkan bantuan Tabung Kebajikan Kesihatan Kebangsaan (TKKK). Walaupun telah lebih empat bulan keluarga ini berjuang, bertarung untuk mendapatkannya, keluarga terpaksa merayu bantuan orang ramai untuk mendapatkan dana bagi membiayai kos pembedahan yang dianggarkan sebanyak RM300,000. Akhirnya hasil usaha pelbagai pihak dan warga prihatin jumlah itu dapat dikutip.

Rintangan kedua ialah apabila ingin mendapatkan kebenaran bagi membolehkan pembedahan hati dijalankan ke atas pendermanya, Ahmad Khairi Al-Hadi Mohd. Yusof, Kementerian Kesihatan mengambil masa yang lama iaitu tiga minggu untuk memberikan kebenaran kerana penderma tersebut tidak mempunyai hubungan persaudaraan dengan adik Nur Atiqah.

Akhirnya birokrasi ini dapat diselesaikan dengan campur tangan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri Malaysia. Kebenaran itu barulah diperolehi. Jelas di sini bahawa peristiwa yang menimpa adik Nur Atiqah ini, kerenah birokrasi Kementerian Kesihatan menyulitkan pelbagai urusan keluarganya. Dalam keadaan sedang bertarung dengan nyawa sekalipun Kementerian Kesihatan masih lagi berdolak-dalik.

Kita semua amat kesal dengan keadaan ini. Apalah gunanya Tabung Kebajikan Kesihatan Kebangsaan jika untuk mendapatkan seolah-olah seperti meminta sedekah. Tujuan tabung ialah untuk membantu golongan yang tidak berkemampuan. Tetapi apabila golongan ini ingin mendapatkannya, terpaksa pula melalui berbagai-bagai ranjau sehingga ada yang meninggal dunia tanpa dapat sesen

pun daripada tabung ini, seperti yang dialami oleh adik Nur Atikah dan sekiranya ini terus berlaku, bubarkan sahajalah tabung ini.

Demikian jugalah dengan keadaan penderma hati adik Nur Atikah yang sukar untuk mendapatkan kebenaran kementerian kerana tidak mempunyai hubungan persaudaraan dengan adik Nur Atikah, wajarkah keadaan ini berlaku? Alasan kementerian ialah penderma tidak mengetahui risiko yang bakal dihadapi jika berlakunya pembedahan tersebut. Antaranya tidak keupayaan bekerja dalam tempoh enam bulan dan sebagainya.

Dalam hal ini Tuan Yang di-Pertua, penderma ini walaupun telah diberikan keterangan oleh doktor-doktor pakar, masih lagi dengan komitmennya untuk mendermakan hatinya walaupun dia tahu akan risiko yang bakal dihadapinya. Tragedi yang menimpa adik Nur Atikah ini perlu dijadikan sebagai teladan. Ia bakal menimpa kepada orang ramai, kanak-kanak yang lain, yang menghidap pelbagai penyakit yang kronik dan jika Kementerian Kesihatan masih berterusan dengan kerenah birokrasinya, maka kita bimbang semakin ramailah kanak-kanak yang akan menjadi mangsanya.

Dalam isu yang sangat menyayat hati ini, siapakah yang seharusnya dipersalahkan. Saya berdiri di sini Tuan Yang di-Pertua bukan untuk menunjuk jari, untuk kita menuduh di antara satu dengan lain. Saya mengharapka usul ini akan membuka mata semua pihak supaya tabung ini, Tabung PKKK ini akan mencapai matlamatnya untuk menjadi sebuah tabung yang memberikan manfaat kepada seluruh rakyat Malaysia tanpa mengira agama atau bangsa untuk mendapatkan bantuan yang sewajarnya. Atau adakah salah Kementerian Kesihatan yang amat bijak mengeluarkan dan menggariskan, bahawa hanya individu yang mempunyai hubungan keluarga sahaja yang boleh membantu mendermakan sebahagian daripada hatinya. Atau apakah salah pihak hospital swasta yang meletakkan bayaran yang terlalu tinggi hingga ratusan ribu ringgit, mungkin esok, mungkin tahun hadapan, jutaan ringgit sehingga terpaksa pembedahan ditangguhkan. Di manakah tanggungjawab sosial dalam menjalankan bisnes, urusan perniagaan yang kita faham setiap tahun hospital-hospital swasta ini meraih keuntungan jutaan ringgit. Di manakah silapnya dan di manakah hilangnya nilai kemanusiaan.

Sebagaimana yang pernah saya sebutkan di dalam Dewan yang mulia ini Tuan Yang di-Pertua, bahawa manusia ini kadang-kadang hilang kemanusiaannya, hilang nilai, hilang pertimbangan ibarat penyair yang hilang puisinya, ibarat nelayan yang

hilang lautnya, ibarat seniman yang hilang karyanya, ibarat cendekiawan yang hilang ilmunya.

Tuan Yang di-Pertua, ini bukan kes yang pertama yang berlaku. Tidak cukupkah pelajaran yang kita pelajari dari sejarah hitam yang menyaksikan penyeksaan yang melanda adik Sofiah Khairunisa 15 bulan tanpa mendapat sesen pun bantuan. Akhirnya menemui Allah S.W.T. pada 27 Ogos 2002 dan pengalaman pahit, sejarah hitam adik Mohd Nabil Hakimin bin Muslim, 18 tahun yang juga terpaksa menghembuskan nafasnyanya yang terakhir kerana kerenah birokrasi ini.

Tuan Yang di-Pertua, akhirnya saya berdiri di sini untuk mengambil kesempatan untuk mengucapkan syabas dan tahniah khususnya kepada saudara Ahmad Khariri yang bersedia untuk mendermakan hatinya untuk adik Nur Atikah.

Saya juga mengambil kesempatan mengucapkan terima kasih dalam Dewan yang mulia ini kepada penderma-penderma terutama kepada Pusat Zakat Selangor yang menderma sebanyak RM30,000, Bank Rakyat yang menderma RM45,000 dan saya tidak lupa mengucapkan terima kasih dan tahniah kepada Kelab Penyokong Kerajaan yang diusahakan oleh Dato' Ir. Mohd Zin bin Mohamed dan rakyat Malaysia, keseluruhannya yang melengkapkan tabung Nur Atikah sebanyak RM300,000.

Kes-kes ini mungkin satu hari ini berlaku pada diri kita semua. Biarlah kita belajar daripada pengalaman dengan izin, *experience is the best teacher*. Kementerian Kesihatan mestilah menilai, mengkaji, melaksanakan reformasi serta-merta untuk meruntuhkan kerenah birokrasi ini, sebagaimana kita dengar dan saya belajar daripada Yang Berhormat ayahanda saya daripada Santubong yang pernah mengatakan seperti mana kata Jack Welch, CEO General Motor "*When you come across bureaucracy - kill it*".

Maka dengan ini Tuan Yang di-Pertua, saya memberikan masa selebihnya kepada rakan saya daripada Pendang dan juga rakan-rakan yang lain, yang ingin menyambung ucapan dan usul ini. Saya mohon Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya, Pendang.

Dr. Mohd. Hayati bin Othman [Pendang]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Assalamualaikum warahmatullahi taala wabarakatuh dan selamat petang.

Tuan Yang di-Pertua, kalau dulu kita lihat adik Sofia Khairunisa, adik Mohamad Nabil Hakimin telah lama pergi meninggalkan kita, minggu lepas seperti mana yang disebut oleh sahabat saya, adik Nur Atikah pula mengikut jejak mereka meninggalkan

kita. Kini seorang lagi adik Safiyah Khadijah Iskandar sedang bertarung dalam proses pembedahan, walaupun telah ditangguhkan pada hari Sabtu, disebabkan oleh pakar bedah sakit dan kita ada seorang lagi adik Aufa Ainul Dania dari Kepala Batas iaitu kawasan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri kita sendiri tersenarai untuk menunggu pembedahan bengkak hati ataupun *biliary atresia*, iaitu penyumbatan keadaan saluran hempedu yang terjadi secara *congenital* sejak lahir penyakit ini timbul.

Memang sedih dan sayu melihat paparan *chronology* peristiwa yang ditunjukkan, memang menusuk jiwa kita semua rakyat Malaysia tanpa mengira sempadan agama ataupun bangsa. Usaha keluarga mengumpulkan wang sebanyak RM300,000 berakhir dengan berita sedih tersebut. Apa yang menjadi masalah sekarang adalah akibat daripada masalah kerenah birokrasi yang wujud di dalam kementerian, yang berada di dalam negara kita sendiri iaitu Kementerian Kesihatan.

Di antara hospital kerajaan dengan hospital swasta sehingga mengakibatkan nyawa si adik kecil ini terkorban. Memang *biliary atresia* merupakan satu penyakit yang serius, yang memerlukan rawatan yang segera, iaitu penyumbatan kepada saluran *biliary* yang mengalirkan *bile* ataupun hempedu dalam hati juga masuk ke dalam usus. Masalahnya sekarang adalah ongkos pembedahan yang terlalu tinggi sama ada di hospital kerajaan lebih-lebih lagi di hospital swasta. Dalam hal ini diharapkan pihak kerajaan dapat memberikan perhatian yang cukup serius di dalam mengendalikan masalah penyakit kronik ini terutamanya *biliary atresia* yang menjadi satu trend kebelakangan ini.

Kita ada bermacam jenis tabung dan dana yang mengendalikan ataupun yang mengumpulkan wang berjuta-juta ringgit, tetapi kenapakah kita masih lagi terus harus menggadaikan nyawa rakyat kita ataupun anak kecil kita ini. Saya rasa kerenah birokrasilah yang menjadi punca kepada semua masalah ini. Akhirnya keluarga tidak mempunyai jalan yang lain melainkan mereka terpaksa mengadu kepada akhbar dan memohon bantuan kepada orang ramai yang memakan masa sebulan atau dua bulan untuk mengumpulkan duit sejumlah itu.

Kemanakah perginya keuntungan berbilion ringgit Petronas serta lain-lain syarikat GLC, syarikat-syarikat SEDC kerajaan negeri yang sudah tentu kalau kita kumpul melalui tabung khas penyakit kronik ini dapat membantu nyawa anak-anak kita

yang masih kecil, yang menjadi harapan untuk bangsa kita pada masa yang akan datang.

Tuan Yang di-Pertua, ataupun kita ambil sedikit daripada keuntungan syarikat-syarikat ini, daripada wang zakat mereka kita kumpulkan di dalam tabung masukkan dalam *asnaf* yang lapan, iaitu *asnaf fisabilillah* untuk kita masukkan dalam tabung penyakit kronik ini untuk membantu semua mereka yang menghadapi masalah penyakit kronik yang memerlukan pembedahan segera.

Tuan Yang di-Pertua, kalau dahulu kita tidak ada kepakaran tetapi sekarang alhamdulillah, kita mempunyai kepakaran tetapi kita terpaksa menghadapi karenah birokrasi pula untuk memberi rawatan kepada anak-anak kita ini. Memanglah kalau kita lihat pembedahan kepada '*biliary atresia*' ini memerlukan kepakaran khusus iaitu pakar yang khusus dalam bidang '*hepato biliary*' ataupun hati dan juga hempedu untuk melakukan pembedahan. Jadi, saya harap dengan adanya Usul ini dapatlah kita melakukan perubahan di dalam karenah birokrasi dalam kementerian kita sehingga ramai lagi pesakit yang menunggu peluang untuk menjalani pembedahan ini dapat melakukan pembedahan dengan selamatnya. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya, Bukit Mertajam.

4.43 ptg.

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya juga ingin mengambil bahagian dalam perbahasan Usul ini. Saya juga berpendapat bahawa nyawa itu adalah tak kira orang yang kaya ataupun miskin, nyawa itu adalah sama untuk semua. Walaupun orang Cina ataupun saya percaya bahawa berapa panjang hayat seseorang itu adalah ditentukan oleh Tuhan, tetapi saya rasa segala usaha mesti dibuat supaya untuk menyelamatkan satu nyawa.

Saya rasa beberapa kes yang telah disebut oleh Yang Berhormat bagi Pendang yang telah terkorban, ini menunjukkan bahawa sistem perubatan, sistem kesihatan telah mewujudkan masalah yang besar, seolah-olahnya perkhidmatan rawatan telah menjadi satu komoditi hanya mereka yang kaya dapat membelinya dan mereka yang kurang kaya atau miskin lagi, jadi janganlah sakit, kalau sakit tidak ada cara untuk menyelamatkannya. Walaupun ada kerajaan yang sangat prihatin, kerajaan yang katakan sistem sekarang adalah sangat baik, dengan RM1 sahaja mendapat rawatan, itu hanya *out patient* sahaja.

Tuan Yang di-Pertua, untuk pembedahan yang memerlukan *operation* yang saya sangat kluatir bahawa sistem sekarang yang katakan hospital kerajaan pun akan mengadakan *private wings* untuk mereka yang boleh bayar.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ada yang minta laluan, Gombak.

Puan Chong Eng: Sekejap lagi ya. Saya rasa ini bukan satu cara yang amat baik, yang terbaik untuk menyelesaikan masalah sekarang. Masalah sekarang ialah, hospital kerajaan kekurangan pakar, kekurangan doktor, kekurangan jururawat dan sudah wujud selama 20 tahun masih tidak boleh menyelesaikan masalah ini, sehingga Menteri Kesihatan mengatakan di bawah Rancangan Lima Tahun Kesembilan kerajaan tidak akan membina hospital, bukan kerana tidak ada sumber kewangan, kerana tidak dapat doktor untuk memberi perkhidmatan di hospital-hospital ini.

Jadi, kita sudah menghadapi satu keadaan yang sungguh kronik dan kritikal. Saya rasa kita perlulah mencari jalan dari semua segi untuk memberi keutamaan untuk menyelesaikan dan menangani masalah ini. Ya, silakan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya, Gombak.

Dr. Rahman bin Ismail: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih kepada Bukit Mertajam kerana beri laluan kepada saya. Kalau kita lihat seperti mana yang telah dibincangkan tadi oleh Yang Berhormat bagi Pendang, kita tahu bahawa penyakit '*biliary atresia*' ini lama kelamaan komplikasinya boleh menyebabkan kerosakan pada hatinya. Jadi, kita tahu di dalam soal Nur Atiqah ini tadi bukannya soal kewangan yang tidak cukup kalau kita lihat berlakunya kelambatan kepada pembedahan. Tetapi berlaku masalah dari segi etika, kerana Jawatankuasa Etika menyatakan bahawa dia hanya mahukan penderma yang mempunyai pertalian keluarga.

Walaupun kalau kita lihat dari segi perkembangan sains sekarang, bahawa kalau dahulu orang yang menderma itu harus dia punya *genetic*nya harus *compatible*, harus ada persamaan. Kemudian, perkembangan sains telah berkembang, banyak kemajuan kajian telah dibuat, yang mana di antara sesama manusia juga boleh menderma kerana ada '*amino suppression*' ataupun ubat-ubat yang cukup baik. Setelah berlakunya pemindahan organ ini ada ubat-ubat yang cukup baik yang untuk menahan berlakunya rejeksi ataupun tolakan organ ini.

Selain daripada itu, sekarang ini sudah ada perkembangan sains yang mana ada dipanggil sebagai *xeno trans-plantation* iaitu pemindahan organ daripada haiwan kepada manusia, jadi perkembangan yang cukup baik. Tetapi yang menghairankan saya mengapa dari segi walaupun sains telah berkembang begitu maju dan telah wujud ubat-ubat yang begitu baik, Majlis Ahli Jawatankuasa Etika ini tidak membenarkan yang mana berkenaan dengan pembedahan organ ini tidak membenarkan pemindahan organ daripada orang yang bukan ada pertalian keluarga dengan Nur Atiqah walaupun kalau kita lihat ini memang dibenarkan dari segi sains dan ada ubat-ubat yang wujud.

Selain daripada apa yang saya baca di dalam akhbar, salah satu sebabnya ialah oleh kerana mereka tidak mahu berlakunya perniagaan organ, oleh kerana kalau dibenarkan pendermaan daripada orang yang tidak ada pertalian keluarga. Tetapi saya rasa dalam kes-kes yang tertentu memang kita tidak mahu perniagaan organ ini berlaku di negara kita, tetapi dalam keadaan kes-kes yang tertentu, tentu ada justifikasi yang baik dan juga satu keputusan yang baik daripada Jawatankuasa Etika. Kita tidak mahu ada gangguan ataupun pandangan daripada orang luar, baru mereka merubah keputusan.

Saya rasa untuk menunggu masa selama tiga minggu dan sesuatu perkara yang menentukan hidup dan mati, saya rasa adalah satu perkara yang terlalu lama. Saya rasa walaupun Ahli Jawatankuasa Etika ini dianggotai oleh banyak doktor juga dan saya cukup berasa hairan mengapa mereka ini tidak begitu prihatin di dalam membuat keputusan yang begitu cepat. Kalau kita lihat dan kalau kita mahu rakyat dan sebagainya terutama mereka yang telah menderma, saya ingat Jawatankuasa Etika ini harus menuntut maaf kepada orang-orang yang telah menderma dan kepada keluarga Atiqah, kerana terlalu lama untuk mengambil sesuatu keputusan sama ada membenarkan ataupun tidak membenarkan.

Selain daripada itu, kita juga dengar tadi beberapa kes yang telah dibawa. Kita tahu bahawa penyakit '*biliary atresia*' ialah satu penyakit yang *congenital*. *Congenital* maknanya daripada lahir. Kita tahu bahawa kalau '*biliary atresia*' dia punya *hepamya* ataupun hatinya akan rosak dan akhirnya dia akan terpaksa melakukan pembedahan organ ataupun pembedahan hati. Kita tahu bahawa pembedahan organ hati ini walaupun ada ubat-ubat yang baik seperti '*amino suppression*' yang cukup baik, tetapi setelah berlakunya pembedahan hati ini, kita tahu bahawa jangka hayat mereka yang

menerima organ itu terutama mereka daripada golongan kanak-kanak juga tidak mempunyai jangka hayat yang normal, kerana apabila mereka menerima ubat '*amino suppression*' yang cukup kuat mereka juga akan terdedah kepada pelbagai infeksi.

Selain daripada itu, untuk *maintain* ataupun untuk memberi ubat-ubat yang berterusan juga memerlukan kos yang cukup tinggi. Ubat-ubat '*amino suppression*' adalah ubat-ubat yang cukup tinggi harganya.

Jadi saya menyarankan supaya Kementerian Kesihatan lebih proaktif melihat langkah-langkah *preventive* – langkah-langkah pencegahan yang telah banyak diperkembangkan di serata dunia, bagaimana cara kita boleh mengesan *Biliary Atresia* ini daripada terjadi semasa pemeriksaan *ante-natal* ataupun semasa pemeriksaan mengandung. Kalau tidak, kita akan berhadapan dengan masalah ini dari masa ke semasa dan kita tahu bahawa kos pembedahannya bukan sahaja tinggi, selain daripada menghadapi pelbagai masalah etika dan juga masalah-masalah bantuan kewangan. Walaupun telah berlakunya pembedahan organ, kita tahu bahawa kos untuk menyelenggara, untuk memberi rawatan yang seterusnya, amat tinggi dan jangka hayat mereka yang menerima pemindahan organ ini tidak seperti orang yang normal. Terima kasih.

Puan Chong Eng: Terima kasih Yang Berhormat bagi Gombak. Nampaknya Yang Berhormat sangat pakar dalam bidang ini. *[Disampuk]* Doktor, *medical doctor*. Saya rasa pandangan dan juga cadangan beliau perlulah diberi pertimbangan khasnya untuk *early detection* apa-apa penyakit sahaja kerana *prevention is better than cure*. Saya rasa kementerian ataupun menteri tentu tahu kerana menteri sekarang pun adalah seorang doktor juga.

Apa yang berlaku kepada Adik Nur Atiqah ini memanglah menyakitkan hati semua ibu bapa. Semua ibu bapa pun khuatir bahawa anak kita ataupun anak orang lain, mungkin akan mengalami masalah yang sama. Jadi saya merayu kepada kementerian supaya mengutamakan bagaimana kementerian boleh menangani masalah yang begitu kronik dan begitu *acute* iaitu kekurangan kakitangan, pakar-pakar, doktor dan jururawat di hospital.

Kalau gaji mereka terlalu rendah berbanding dengan kategori yang lain, atau berbanding dengan doktor swasta, jadi kita perlu beri gaji yang lebih lumayan kepada mereka supaya nyawa-nyawa dapat diselamatkan. Ini adalah kerana nyawa sangat berharga. Walaupun rakyat miskin, nyawa mereka itu nyawa juga. Jangan kita jaga

siswazah yang menganggur sahaja ataupun orang-orang yang mampu membayar sahaja.

Saya rasa *private wings* di hospital kerajaan tidak akan menyelesaikan masalah. Ia mungkin akan lebih menyusahkan lagi rakyat yang tidak mampu membayar kerana bilangan doktor yang ada di hospital kerajaan adalah sama sahaja, tidak bertambah tetapi kalau mereka akan meluangkan masa mereka untuk merawat di *private wings* kepada mereka yang boleh membayar, jadi mereka yang tidak boleh membayar itu *queuenya* - masa menunggu akan lebih panjang lagi.

Jadi, saya rasa sangat kluatir kerana walaupun sebagai seorang Ahli Parlimen, apabila saya sakit saya akan diberi keutamaan dalam hospital kerajaan tetapi dengan kekurangan doktor dan *surgeon*, saya rasa kluatir juga. Yang Berhormat bagi Bagan, dia telah pergi ke Hospital Seberang Jaya untuk *appendix operation*, tiga hari baru dia diberi *operation* kerana kekurangan *surgeon* dan dia diberi... [Merujuk kepada Yang Berhormat bagi Bagan] Berapa panjangnya? Berapa jam? Tiga jam *operation* untuk *simple operation appendix removal* yang biasanya hanya mengambil masa setengah hingga satu jam sahaja.

Jadi, saya pun kluatir kerana saya pun tidak beli apa-apa insurans kesihatan. Saya pun tidak mampu kalau ada apa-apa penyakit yang berat ini. Saya pun tidak mampu membayar untuk mendapat rawatan - seorang Ahli Parlimen, bagaimana dengan rakyat biasa ini?

Jadi, saya merayu supaya satu Skim Insurans Nasional dikaji dengan cepat agar setiap rakyat tidak kira kaya atau miskin, apabila sakit, ia mendapat rawatan dengan secepat mungkin. Skim ini sudah beberapa tahun dicadangkan tetapi sampai hari ini dikatakan masih lagi memerlukan masa untuk dikaji. Ini adalah seperti kes Adik Nur Atiqah yang doktor pun kata tiga minggu untuk membuat satu keputusan mengenai satu nyawa – terlalu panjang.

Tuan Haji Idris bin Haji Haron: [Bangun]

Puan Chong Eng: Skim Insurans Kesihatan Nasional ini akan menjejaskan berapa nyawa? Berapa nyawa yang perlu dikorbankan baru skim ini akan terhasil?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam, Tangga Batu bangun.

Puan Chong Eng: Jadi...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Bagi laluan?

Puan Chong Eng: Saya diberi masa untuk berucaplah Tangga Batu. Saya pun sudah ...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Dia tidak bagi Yang Berhormat.

Tuan Haji Idris bin Haji Haron: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Puan Chong Eng: Okeylah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Sila, Tangga Batu.

Tuan Haji Idris bin Haji Haron: Saya kalau tanya, tanya benda baik sahaja. tidak ada hentam-hentamnya. Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam, apa *specialnya National Insurance Scheme* ini, kalau semua orang sudah ada, semua orang sudah mempunyai skim ini, seperti apa yang kita ada sekarang inilah. Sekarang ini *[Ketawa]* semua orang dicover oleh Kerajaan Malaysia. Semua orang sudah dapat rawatan secara percuma dengan bayaran RM2 sahaja. Itu saya hendak tanya tu. Apa *specialnya* juga kalau semua orang ada skim ini, doktor pula tidak ada. Macam mana?

Puan Chong Eng: Yang anggapan bahawa semua orang dapat rawatan RM1 ini sangat salah. Ini Adik Nur Atiqah, satu *example* bahawa dia mendapat RM300,000, dia pun tidak mendapat rawatan. Jadi ini adalah salah. Anggapan ini salah. Yang *specialnya* ialah yang dicadangkan bagi mengadakan satu *National Health Authority* yang akan mengcover ataupun menjadi satu badan yang mengcover semua rawatan. Hanya menjadi satu penerima rawatan yang kadarnya semua dibayar kepada *National Health Scheme* dalam kadar yang mampu dibayar oleh semua. *Optional* kepada *income* seseorang itu dan bukannya bergantung kepada insurans seperti sekarang.

Insurans sekarang ialah *basenya* hendak buat keuntungan. Mungkin umurnya, risikonya. Kalau risikonya lebih tinggi, bayarannya lebih tinggi. Itu tidak sesuai untuk semua orang hanya sesuai untuk mereka yang mampu bayar. Yang mampu bayar ialah mereka yang dikatakan sama rata, kalau yang kaya itu *co-subsidise* yang kurang kaya.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Gulung.

Puan Chong Eng: Ya. Jadi itu adalah tidak sama pada waktu sekarang. Jadi saya harap kerajaan yang dikatakan bahawa sangat cemerlang, terbilang, gemilang dan yang sangat prihatin ini, janganlah ada kes seperti Adik Nur Atiqah lagi – jangan. Satu nyawa adalah sangat mahal, tidak boleh dinilai. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya, Yang Berhormat Menteri jawab.

5.00 ptg.

Timbalan Menteri Kesihatan [Datuk Dr. Abdul Latiff bin Ahmad]: Tuan Yang di-Pertua, saya ucapkan berbanyak-banyak terima kasih kepada pembawa usul Yang Berhormat Kubang Kerian, diperkuatkan oleh Yang Berhormat Pendang, ditambah lagi Ajinomoto oleh Yang Berhormat Bukit Mertajam, kemudian sikit-sikit taruk garam oleh Yang Berhormat Gombak, seolah-olah usul yang dibawa oleh Yang Berhormat Kubang Kerian ini, gambaran yang diberikan adalah terletak semata-mata kepada kesalahan dan kelemahan Kementerian Kesihatan. Itu persepsi saya hendak ulang balik Yang Berhormat Ketereh kata, “Persepsi dengan fakta amat berbeza, persepsi jerung makan orang”, dengan izin, saya ulang balik ini Ketereh cakap, “Jerung makan orang, *or shark eats man*”, tetapi fakta sebenarnya adalah “*man eat shark*” sebab malam ini saya pun ada makan insya-Allah, di *chinese restaurant*, saya makan *shark spine*.

Jadi pertama sekali saya hendak katakan di Dewan yang mulia ini, bahawa usul yang diujahkan oleh Yang Berhormat bagi Kubang Kerian adalah untuk menyatakan, bahawa karenah birokrasi khususnya Tabung Kebajikan Kesihatan Kebangsaanlah yang menjadikan sebab dan musabab kenapa individu seperti Nur Atikah, yang saya lawat sebelum dipindahkan daripada UMMC, di Hospital Universiti Petaling Jaya ke SJMC atau adik Nurul Nisa Izani dan berbagai nama yang dikaitkan tadi seolah-oleh Nur Atikah Najwa meninggal dunia kerana TKK, Nurul Nisa agaknya meninggal dunia pun sebab TKK atau Sharifah Khatijah juga disebabkan oleh TKK, walhal perkara tersebut tidak benar sama sekali.

Dalam kes Nur Atikah, saya amat simpati Yang Berhormat Sepang, dulu dia *Chief Backbenchers*, saya tahu yang BBC derma RM100 ribu kepada adik Nur Atikah. Sebenarnya dalam kes ini tidak timbul langsung karenah birokrasi sebab Nur Atikah atau penjaganya tidak pernah pun memohon, tidak pernah, tidak pernah memohon TKK. Ini kerana kita tidak menerima laporan lengkap, saya tunjukkan borang, borang ‘A’ ini.

Jadi Ahli-ahli Parlimen mungkin kita sediakan borang ini di Parlimen. Kalau ada pengundi-pengundi atau anak buah kita yang memerlukan bantuan TKK, kita

boleh sediakan borang ini di Parlimen. Kita nyatakan syarat-syarat yang boleh membenarkan tabung ini digunakan untuk orang-orang bukan sahaja memerlukan, tetapi orang-orang yang layak.

Jadi dalam hal ini Mohamad *doesn't go to the mountain, the mountain goes to* Mohamad, kita ambil pendekatan proaktif, kita hubungi pesakit, bapa pesakit supaya isi borang, begitu prihatinnya pegawai-pegawai di Kementerian Kesihatan Malaysia dan kita panggil pada 25 Mac 2004 untuk diisi borang dan melengkapkan borang. Kita sedia segala kelengkapan yang perlu bagi memastikan yang permohonan tersebut boleh diluluskan itu satu, tetapi kita kena hormati keputusan keluarga, bahawa keluarga tersebut hendak melakukan pembedahan di hospital swasta, bila hospital swasta kosnya sudah kira lain dan TTK adalah satu tabung yang hanya dibenarkan, digunakan kerana ia duit pembayar cukai.

Kalau perkhidmatan perubatan atau pembedahan itu ada di dalam list perkhidmatan yang disediakan oleh hospital-hospital kerajaan, maka tidak perlulah menggunakan dana tersebut, kecuali jika *service* tersebut tidak ada. Dalam kes ini pembedahan yang perlu dilakukan boleh dilakukan di Hospital Selayang dan kita mempunyai seorang Profesor yang mempunyai pengalaman yang sungguh mendalam, yang mempelopori beberapa pembedahan hepa, hati di Australia dan kita ambil beliau untuk berkhidmat di sini dan sambil itu melatih pakar-pakar kita supaya mereka mahir dalam pembedahan hati.

Jadi sekali lagi saya nyatakan bahawa isu mengenai birokrasi TTK ini adalah disebabkan kurang kefahaman di kalangan orang ramai mengenai layak atau tidak layak seorang itu mendapat bantuan daripada TTK. Kita ada duit layak dan kita ada piagam pelanggan, boleh diluluskan dengan secepat mungkin. Tetapi dalam banyak kes keluarga pesakit sudah pun membuat keputusan awal dan dalam banyak kes ini semuanya adalah berkaitan dengan *biliary atresia* dan oleh kerana sebuah hospital iaitu SJMC mempunyai seorang pakar iaitu Dato' Dr. K.C Tan, bekas pensyarah saya, lama berada di London, balik semula di sini, memang dia ada *marketing value* dan ada pengalaman.

Jadi ada *full factor* dengan izin, Tuan Yang di-Pertua oleh keluarga pesakit untuk membawa dan memberikan perkhidmatan yang terbaik kepada ahli keluarga iaitu di SJMC, itu satu.

Kedua, saya ingin menyangkal bahawa tuduhan yang mengatakan kementerian mengambil masa tiga minggu, saya pun tidak tahu daripada mana fakta yang digunakan oleh Yang Berhormat Kubang Kerian. Tiga minggu tidak benar, tidak benar dan tidak benar sama sekali. Mengikut rekod yang kita dapat permohonan daripada SJMC untuk mendapat kelulusan bagi kes pemindahan organ yang tidak ada kaitan keluarga. Kita dapat permohonan daripada SJMC pada 9 Jun 2004. Dua hari kemudian badan penilai terbentuk terdiri daripada tiga orang untuk menilai, tiga hari kemudiannya penderma dipanggil dan dinilai, selepas fakta-fakta penilaian dibuat esoknya pada 15.6.2004, jawatankuasa khas seperti Yang Berhormat bagi Gombak cakap, terdiri daripada semua profesional bermesyuarat dan membuat keputusan supaya meluluskan permohonan tersebut dan surat pengesahan kelulusan dilakukan pada 18.6.2004.

Jadi, 9/6, 16/6, 18/6 sembilan hari, tiga minggu ini tidak silap saya 21 hari. Jadi, sembilan hari dengan 21 hari dan apa Yang Berhormat bagi Kubang Kerian kata adalah tidak benar sama sekali.

Terima kasih Yang Berhormat bagi Gombak memberitahu dalam Dewan bahawa Adik Nor Atikah ini meninggal kerana kelewatan tidak dapat dilakukan pembedahan bukanlah kerana birokrasi kerana jawatankuasa ini sengaja melambat-lambatkan, ia adalah disebabkan keadaan klinikal Nor Atikah pada ketika itu, keadaan klinikal Nor Atikah tidak membenarkan beliau dibedah. Dia ada radang paru-paru, *pneumonia*, pada waktu yang sama berat badannya tidak berapa sesuai dan bila sepatutnya diadakan 26 haribulan, walaupun kelulusan dibuat oleh jawatankuasa yang saya nyatakan tadi pada 18 haribulan, maknanya ada lagi lapan hari untuk ditentukan pembedahan.

Tuan Dr. Raman bin Ismail: *[Bangun]*

Dr. Abdul Latiff bin Ahmad: Yang Berhormat bagi Gombak, nanti saya habis dahulu. Jadi, hendak menyatakan bahawa birokrasi kerana badan ini sengaja melambat-lambatkan, justeru itu Nor Atikah tidak dapat dibedah mengikut masa adalah tidak benar. Nor Atikah tidak dapat dibedah kerana keadaan klinikalnya, bukan kerana kerenah birokrasi dan kalau hendak mengatakan kerenah birokrasi saya ingat inilah yang terbaik, 9 haribulan memohon, 11 haribulan kita tubuhkan jawatankuasa, besoknya terus diadakan *interview* dengan penderma, 2 hari kemudian kita luluskan.

Itu adalah satu pendekatan yang *urgent and important*, dengan izin, Tuan Yang di-Pertua.

Jadi, tidak timbullah mengatakan bahawa kita sengaja melambat-lambatkan. Pada waktu yang sama jawatankuasa ini ditubuhkan bagi menilai setiap penderma hidup yang tiada kaitan, kita kena buat. Kita tidak mahu jadi sebagai negara yang *rampant*, dengan izin, menjual organ. Di Jepun, sampai sekarang *organ transplant*, dengan izin, tidak boleh dilakukan kerana menjaga etika tetapi dia tidak berhenti di situ, rakyat Jepun kalau dia hendak menukar organ dia pergi ke negara lain. Kita tidak hendak menjadi seperti negara Brazil, di mana urusan jual beli organ berleluasa.

Hendakkah kita menjadi negara semacam negara Bangladesh, di mana kanak-kanak kecil diculik kemudian organnya diambil dan dijual kepada orang-orang yang mahukan organ tersebut. Adakah kita mahu *society* atau masyarakat yang sebegitu rupa? Oleh yang demikian, sebab itu kena ada *flood gate*, dengan izin, supaya akhirnya ia menguntungkan semua pihak tanpa menganiaya keluarga yang mengalami penderitaan ekoran daripada isu-isu yang dibangkitkan tadi.

Jadi, Tuan Yang di-Pertua, tadi Yang Berhormat bagi Gombak. Sila Yang Berhormat bagi Gombak.

Tuan Dr. Raman bin Ismail: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Jadi, pertama kita ingin mengucapkan tahniah dan setinggi penghargaan kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya melihat dalam surat khabar begitu prihatin kerana telah melawat Nor Atiqah di hospital dan kita tengok respons yang begitu baik daripada ibu bapa Nor Atiqah dan juga orang ramai terhadap keprihatinan seorang Timbalan Menteri terhadap masalah rakyat.

Selain daripada itu, kita juga faham bahawa pelbagai faktor yang boleh melambatkan atau menentukan masa sama ada boleh dibedah atau tidak boleh dibedah dan saya bersetuju seperti mana yang dikatakan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri tadi bahawa keadaan klinikal seseorang itu juga menentukan, kerana kalau dia mempunyai permasalahan seperti deman dan juga permasalahan-permasalahan jangkitan dalam tubuh, maka seorang pesakit itu tidak boleh dibedah.

Tetapi walau bagaimanapun, seperti mana yang dikatakan tadi bahawa Jawatankuasa Etika ini berbincang dan setelah sembilan hari baru diberikan notifikasi

kepada pesakit. Jadi, kita tahu bahawa dalam *practice* atau amalan perubatan sesuatu yang berkaitan dengan hidup dan mati itu harus kita beritahu secara pantas dan kalau perlu kita beritahu secara *verbal* ataupun secara *oral* ataupun secara lisan pada hari keputusan itu diberikan dan mengapa mengambil masa yang begitu lama iaitu sembilan hari untuk menulis surat dan juga menghantar surat dan sebagainya. Saya rasa ini satu keadaan yang mungkin boleh dielakkan di masa hadapan.

Datuk Dr. Abdul Latiff bin Ahmad: Terima kasih Yang Berhormat bagi Gombak. Betullah itu sembilan hari tetapi sebenarnya lisan itu sebaik sahaja mesyuarat dan keputusan mesyuarat dibuat secara lisan dengan Ketua Pengarah Eksekutif SJMC ini telah dimaklumkan oleh jawatankuasa tersebut.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Datuk Dr. Abdul Latiff bin Ahmad: Boleh saya tambah sedikit mengapa dia menjadi lewat. Kita kena adil kepada penderma, bila kita bercakap pasal derma organ, kita juga kena memberitahu dia kesan-kesan daripada pendermaan tersebut, sebab satu peratus daripada kes-kes pendermaan organ akhirnya satu peratus *mortality rate*, dengan izin, Tuan Yang di-Pertua, dia pun doktor cucuk, dia pun tahulah.

Jadi, kita kena beritahu pesakit maklumat-maklumat ini pesakit kena mendapat tahu kemudian dia buatlah keputusan, kalau dia kata dia hendak menderma atas ihsannya dan saya amat tabik kepada penderma tersebut, alhamdulillah, tetapi dia kena tahu yang ada risiko, kemudian selepas pembedahan kemungkinan dia tidak dapat bekerja dengan produktiviti yang sama. Ini dia juga kena tahu kerana kita tidak mahu selepas dia menderma dia tidak diberitahu, ekoran daripada itu majikan dia memberhentikan dia kerja.

Dalam kes ini suami isteri bekerja dan kali pertama *interview* isterinya tidak datang. Jadi, badan penilai tidak berapa gembira bila isteri juga tidak diterangkan tentang komplikasi jika timbul ekoran daripada niat baik, niat hendak menderma itu baik tetapi cara itu kena betul.

Tuan Haji Md. Alwi bin Che Ahmad: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya.

Tuan Haji Md. Alwi bin Che Ahmad: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Datuk Timbalan Menteri. Selepas mendengar jawapan yang tenang daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri, saya terpanggil untuk bersama-sama

memberikan sedikit input. Dalam Al-Quran, Allah ada berfirman [*membaca sepotong ayat suci Al-Quran*] yang bermaksud, “Setiap yang bernyawa itu pasti akan mati”. Rasulullah juga bersabda [*membaca sepotong ayat dalam bahasa Arab*] yang bermaksud, “Kamu boleh berusaha, kamu boleh merancang, saya boleh rancang tetapi yang akan berlaku adalah perancangan Allah”. Penghujung ayat [*membaca sepotong ayat dalam bahasa Arab*] yang bermaksud, “Setiap yang berlaku itu adalah ketetapan Allah”.

Cuma persoalannya ialah dalam hati kita tidak boleh memilih cara mati, kita tidak boleh memilih di mana hendak mati. Peristiwa yang berlaku ini memang sungguh menyedihkan. Saya juga turut merasa sedih di atas kematian-kematian ini. Tetapi dalam waktu yang sama, pihak kerajaan juga telah menyelamatkan banyak nyawa. Saya simpati bila mendengar seorang Ahli Parlimen kita seperti yang dikatakan oleh Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam, terpaksa menunggu tiga jam untuk membuat satu pembedahan apendiks. Tetapi dalam waktu yang sama, tiga hari, begitulah manusia. Kita selalu menangis bila kita tidak ada kasut, tetapi cuba bayangkan orang yang tidak ada kaki. Perempuan banyak menangis bila tidak menerima cincin, tetapi bayangkan mereka yang tidak ada jari. Ada orang tidak dapat dibedah langsung, dia boleh juga dibedah walaupun tiga hari menunggu.

Persoalan yang saya hendak timbulkan di sini ialah soal hidup mati adalah di luar daripada politik, di luar daripada perkara yang boleh kita ambil kesempatan untuk mencapai kepuasan politik. Saya yakin usul yang dibawa oleh Yang Berhormat bagi Kubang Kerian bukan untuk mencari kredit politik. Kubang Kerian menyatakannya kerana soal prihatinnya kepada bangsa, prihatinnya kepada rakyat supaya perkara ini tidak harus berulang lagi, kita pun sama.

Saya mengucapkan tahniah kepada kerajaan kerana telah berusaha sedaya upaya daripada penjelasan yang diberikan oleh Timbalan Menteri. Apa yang saya hendak minta penjelasan daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri, saya yakin perkara seperti ini tidak mungkin lagi berlaku sekiranya perkara-perkara yang disebutkan tadi dipenuhi. Jelas daripada kenyataan tersebut bahawa salahnya, bukan salah kerajaan, bukan salah ibu mengandung, bukan salah anak yang dikandung.

Orang dalam kawasan saya sihat walafiat, dalam satu peristiwa dekat sepuluh tahun yang lalu, meninggal dunia tengah makan iaitu semasa dia makan bersila, dia cuba tunduk untuk mengambil kuah dalam satu mangkuk yang banyak kuahnya. Tiba-

tiba dia terbongkok dan hidungnya masuk dalam mangkuk kuah yang banyak itu dan dia lekat di situ. Akhirnya dia mati lemas dalam kuah gulai. Tidak munasabah seorang manusia mati lemas dalam satu mangkuk tetapi untuk lemas, yang perlu terlindung hanya hidungnya, tidak perlu seluruh badan. Hanya hidungnya sahaja yang lemas, dia sudah mati. Kerana apa? Kerana *[Membaca sepotong Hadis]* setiap yang bernyawa akan mati. Apa pun perancangan kita, kalau hendak mati, mati.

Saya dahulu pelajar Maktab Tentera Diraja. Seorang kawan saya dipaksa masuk tentera, dia adalah *candidate* Angkatan Tentera, tetapi ibunya tidak mahu dia mati kena peluru. Maka dia keluar daripada tentera, bayar denda, masuk Universiti Teknologi Malaysia bersama saya. Suatu hari, pada masa beliau tahun dua, beliau berjalan di Kompleks Pertama. Hari itu telah terjadi tembak menembak antara polis dan perompak, beliau mati tertembak. Maka matilah beliau kerana peluru walaupun ibunya telah mengeluarkannya daripada Maktab Tentera, tidak mahu mati kerana peluru. Tetapi dia mati kena peluru di Kompleks Pertama. Jadi soal-soal sebegini kadang-kadang, kita jangan salahkan sesiapa. Keadaan ini berlaku kerana... *[Membaca sepotong Hadis]* apa yang berlaku itu adalah perancangan daripada Allah, tetapi kita sebagai manusia mesti berusaha untuk mengelakkan daripada perkara-perkara yang berlaku. Itulah saya minta sama ada Yang Berhormat Timbalan Menteri bersetuju atau tidak dengan pandangan saya?

Datuk Dr. Abdul Latif bin Ahmad: Amat bersetuju. Tuan Yang di-Pertua, Ketereh cakap memang saya setuju, *[Membaca sepotong ayat Al-Quran]* firman Allah, “Jangan kamu lalai daripada mengerjakan kebajikan”, lalai mengerjakan kebajikan kerana apa? Kalau ikut Tafsir Yusof Ali, ini Ketereh kena betulkan saya, saya tidak berapa ustaz sangat, Pasir Puteh yang baru sekali, betul-betul ustaz. Ikut Tafsir Yusof Ali, dia kata, “Kenaikan pangkat”, macam saya Timbalan Menteri, bila hendak jadi menteri kan? *[Ketawa]* Kalau ada isteri satu, bila hendak tambah dua? Berapa orang hendak anak lagi? Dia kata, “Kamu dilalaikan daripada mengerjakan kebajikan, jangan kamu lalai kerana kamu kejar-mengejar, berebut-rebut”, untuk tadi yang saya cakap. Bila habis? *[Membaca potongan hadis]* “Sehingga kamu masuk liang lahad”.

Jadi Yang Berhormat bagi Kubang Kerian, saya berterima kasih kerana ingatkan kami. Tetapi kami rasa telahan dan saranan daripada Yang Berhormat itu tidak berapa tepat. Tetapi ini tidak bermakna kami hendak meninggalkan soal-soal kebajikan.

Tuan Ahmad Shabery Cheek: [*Bangun*]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Kemaman bangun.

Tuan Ahmad Shabery Cheek: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri yang saya cukup puas hati dengan jawapan yang telah beliau berikan. Sekurang-kurangnya ia telah memberi penjelasan terutama kepada mereka yang pada hari ini begitu penuh dengan emosi sekali untuk menunjukkan, bahawa kononnya betapa tidak prihatinnya kerajaan ini, betapa tidak prihatinnya pada nyawa manusia, tentang kerenah birokrasi kerajaan dan sebagainya sehingga menyebabkan nyawa dan jiwa hilang begitu sahaja.

Satu perkara yang saya tertarik dengan apa yang telah dijawab oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri sebentar tadi ialah tentang isu etika. Satu perkara yang telah disebutkan dan saya kira perlu dihebahkan lagi ialah tentang bahaya kalau negara kita menjadi pusat perniagaan organ, sebagaimana yang disebutkan tadi seperti Brazil dan China, ada tempat yang mengambil organ daripada *convict*, daripada orang salah, diambil untuk dijual dan banyak orang kita pergi ke negara-negara yang berkenaan, semua orang tahu tentang soal itu. Tetapi saya difahamkan, saya bukan seorang doktor tetapi saya tahu bahawa isu etika dalam perubatan ini adalah isu yang didebatkan. Terdapat beberapa pandangan, tetapi mungkin tidak ramai di kalangan rakyat kita tahu tentang perdebatan tersebut.

Selain daripada soal mengelakkan negara kita menjadi pusat penjual organ, tentang orang menderma organ untuk mendapatkan pulangan kewangan, tetapi juga isu etika yang lain ialah tentang orang menderma organ bukan kerana soal *glory*, soal untuk mencari nama, itu pun adalah satu isu etika yang besar, di mana kadang-kadang media kita cepat memberikan watak hero, watak wira kepada orang yang memberi organ, kononnya dialah penyelamat dan sebagainya dan ini juga bertentangan dengan etika perubatan kerana orang yang memberi mesti ikhlas, kalau dia itu bukan dari kalangan keluarga dan ikhlas bukan sahaja berkehendakkan wang, tetapi bukan juga untuk hendakkan nama dalam soal ini.

Jadi kadangkalanya tentang soal hidup mati ini, kalau kita menggunakan hidup mati orang itu kerana hendakkan nama, itu juga bertentangan. Apatah lagi orang yang menimbulkan isu ini dalam Parlimen, dengan berwajah yang begitu menyedihkan, pun kalau tujuan hendakkan nama juga, saya kira bertentangan dengan etika. Apa pandangan Timbalan Menteri?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Timbalan Menteri, sila gulung.

Datuk Dr. Abdul Latif bin Ahmad: Terima kasih Yang Berhormat bagi Kemaman. Dia sudah jadi sangat ilmiah kerana kita bincang pasal etika, kebetulan nama pesakit yang meninggal dunia kerana etika adalah NurAtikah. Saya amat bersetuju dengan pandangan-pandangan tersebut, sebab itu kita adakan sedikit *flood-gate*, kita hendak pastikan penderma yang tiada kaitan darah dinilai dan orang yang menilai adalah terdiri daripada pakar psikiatri. Saya tidak boleh hendak nilai kerana saya bukan pakar psikiatri sebab pakar psikiatri ini, daripada perbualan-perbualan, *interview*, daripada raut wajah, *body language* dengan izin, dia dapat tahu sama ada orang ini menderma ikhlas atau hendak nama, atau mungkin hendakkan ganjaran, bukan sahaja daripada keluarga penderma mungkin ganjaran-ganjaran lain yang mungkin dia dapat ekor dari persepsi yang diluahkan dalam akhbar-akhbar, media-media yang dia itu hero. Ini juga boleh berlaku. Sebab itu kita adakan *flood-gate* sedikit tetapi tidak sampai pesakit merana ekor dari birokrasi ini. Kita perlu buat supaya menjaga status negara kita.

Tuan Yang di-Pertua, saya gulung, saya ucapkan berbilang-banyak terima kasih kepada Yang Berhormat bagi Kubang Kerian, Yang Berhormat bagi Ketereh, Yang Berhormat bagi Gombak, Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam.....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Cukup Yang Berhormat, cukuplah.

Datuk Dr. Abdul Latif bin Ahmad: ...kerana memberikan pandangan-pandangan yang serius dan sekali lagi saya menyatakan, bahawa bukan kerenah birokrasi daripada Kementerian Kesihatan yang menyebabkan Nur Atikah pulang ke rahmatullah. Sekian.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ahli-ahli Yang Berhormat, masa perbahasan di bawah Peraturan 18(1) telah cukup dan dengan yang demikian, saya tutup perbahasan ini. Ada usul.

USUL**MENANGGUHKAN PEMBENTANGAN PENYATA JAWATANKUASA HAK DAN
KEBEBASAN KE MESYUARAT AKAN DATANG****5.30 ptg.**

Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz]: Tuan Yang di-Pertua,

“Bahawa mengikut Usul bertarikh 14 Jun 2004, Penyata yang berkenaan Jawatankuasa Hak dan Kebebasan hendaklah dibentangkan oleh Jawatankuasa Hak Dan Kebebasan ke dalam Dewan ini dalam persidangan yang ada sekarang. Tetapi oleh sebab kesuntukan masa Jawatankuasa itu tidak sempat menyiapkan Penyata, oleh yang demikian Majlis bersetuju Penyata itu hendaklah dikemukakan dalam sesi Dewan yang akan datang.”

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Datuk M. Kayveas]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalah di hadapan Majlis ialah satu Usul yang dicadangkan oleh Yang Berhormat Menteri di Jabatan Perdana Menteri itu hendaklah dipersetujukan. Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis bagi diputuskan. Masalahnya ialah bahawa Usul seperti yang dikemukakan oleh Yang Berhormat Menteri itu tadi hendaklah dipersetujukan.

Usul dikemukakan bagi diputuskan, dan disetujui.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ahli-ahli Yang Berhormat, urusan kita pada kali ini selesai dan ada Usul Penangguhan.

USUL**MENANGGUHKAN MESYUARAT DI BAWAH
PERATURAN MESYUARAT 16(3)****5.32 ptg.**

Timbalan Menteri Luar Negeri [Dato' Joseph Salang Gandum]: Tuan Yang di-Pertua saya mohon mencadangkan:-

“Bahawa mengikut Peraturan Mesyuarat 16(3) mesyuarat ini ditangguhkan sekarang.”

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Datuk M. Kayveas]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat bagi Seputeh sila.

UCAPAN PENANGGUHAN**INSINERATOR HARUS DIPINDAHKAN DARI BROGA****5.34 ptg.**

Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Kelulusan Laporan EIA cadangan insinerator di Broga oleh Jabatan Alam Sekitar merupakan satu tamparan hebat kepada usaha penduduk di Broga yang menentang insinerator di tempat kediaman mereka. Walau bagaimanapun, cadangan pembinaan insinerator di Broga bukan sahaja merupakan masalah kepada penduduk di sekitar Broga tetapi ia juga merupakan masalah kepada penduduk di seluruh Lembah Klang kerana cadangan insinerator tersebut berada di kawasan simpanan air. Ini bermaksud nyawa berjuta-juta penduduk yang menggunakan air di seluruh Lembah Klang menghadapi risiko untuk meminum air yang mengandungi *dioxin* yang dilepaskan oleh insinerator dalam proses pembakaran sampah.

Kelulusan Laporan EIA oleh Jabatan Alam Sekitar ini sebenarnya adalah bercanggah dengan Seksyen 3.13.4.1 (7) dan (8) dalam Pelan Struktur Negeri Selangor untuk tahun 2002 sehingga tahun 2020 yang menyatakan: *“menempatkan pegawai penguat kuasa untuk menghalang aktiviti pembalakan. Pembuangan sampah dan aktiviti-aktiviti pembangunan di dalam kawasan tadahan tersebut dan memastikan loji rawatan kumbahan dan tapak pelupusan sampah tidak dibenarkan berada di dalam kawasan tadahan atau berhampirannya. Mana-mana loji dan tapak pelupusan sedia ada yang berada di dalam rizab ini perlu dipindahkan ke tempat yang lebih sesuai jauh daripada tapak pengambilan dan penapisan air.”*

Walaupun Laporan EIA tersebut mengehendaki loji rawatan air buangan dan loji rawatan kumbahan yang dicadangkan untuk merawat kumbahan dengan mematuhi keperluan Piawaian A Peraturan Kualiti Alam Sekeliling (Kumbahan dan *Efluen* Perindustrian) 1979 tetapi soalan saya adalah siapakah yang akan memantau syarat ini dan apakah penalti terhadap pihak berkenaan sekiranya piawaian ini gagal dicapai.

Sungai Serengit dan Sungai Semenyih di Broga telah amat tercemar akibat buangan daripada kilang-kilang di sekitar kawasan tersebut. Macam manakah air tersebut mampu mencapai Piawaian A selepas insinerator beroperasi? Kenapakah kerajaan tidak menggunakan pendekatan pengurusan sampah yang lain daripada insinerator?

Sebenarnya pembinaan insinerator di Broga telah menjejaskan industri perladangan dan penternakan ikan di sekitar Semenyih dan ia juga telah menjejaskan potensi pembangunan di tempat berkenaan kerana nilai hartanah di kawasan itu telah pun jatuh akibat pembinaan insinerator. Selepas insinerator mula beroperasi, tempat ini akan menjadi penuh sesak dengan lori yang mengangkut sampah sarap. Kesihatan penduduk dan pekerja di situ juga akan dijejaskan oleh udara dan air yang tercemar dengan *dioxin*.

Apakah kerajaan akan memberi pampasan kepada penduduk di Broga atas kerugian mereka dari segi nilai hartanah perniagaan dan kesihatan? Apakah syarat-syarat yang akan dikenakan oleh Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan terhadap pengurusan insinerator? Apakah pelan kecemasan di tempat tersebut sekiranya insinerator meletup pembakaran? Apakah kerajaan akan mengadakan pendekatan dan dasar yang *holistik* terhadap pengurusan sampah sarap?

Sekian terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat Menteri menjawab.

5.37 ptg.

Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan [Datuk Azizah binti Mohd. Dun]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Tuan Yang di-Pertua, sungguhpun insinerator atau loji rawatan termal yang akan dibina nanti berada di dalam kawasan tadahan air, ia akan direka bentuk dengan segala sistem perawatan dan pengawasan dari semua pencemaran. Sebagaimana yang kita ketahui loji ini akan mengeluarkan *emission* yang telah dirawat ke udara.

Reka bentuk ketinggian cerobong serta rawatan-rawatan yang dilaksanakan akan menjamin pelepasan ini berada di dalam tahap yang selamat. Pelepasan cecair dari loji ini adalah minimum dan ia akan dirawat ke tahap piawaian yang tinggi standard A. Kajian EIA menunjukkan tiada kesan nyata ataupun signifikan ke atas persekitaran akan berlaku. Perlu difahami bahawa pembinaan loji rawatan termal bukanlah suatu pembuangan atau pelupusan sampah. Malah loji ini akan menerima dan memproses, merawat sampah yang sebelum ini akan dibuang secara kurang teratur.

Dengan itu apabila terbinanya loji ini nanti, ianya akan mengurangkan amalan pembuangan secara tidak *sanitary*. Jabatan Alam Sekitar merupakan agensi pemantau apabila loji ini beroperasi nanti. Sebagai pemilik loji, Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan akan bertanggungjawab di sisi undang-undang untuk mematuhi syarat-syarat yang dikeluarkan di setiap proses pembangunannya.

Kerajaan sedar akan keadaan beberapa sungai di dalam negara ini yang sedang menerima bahan tercemar dari buangan yang tidak dirawat. Sebenarnya usaha kementerian membina loji rawatan termal ini adalah di antara pendekatan bersepadu untuk mengurangkan pembuangan sampah secara terus tanpa diproses ke persekitaran kita termasuklah ke dalam sungai. Dengan terbinanya loji ini dan pengurangan tempat-tempat pembuangan sampah tidak *sanitary* dan secara haram akan dapat memperbaiki kualiti persekitaran di Lembah Klang.

Gambaran melampau mengenai kedudukan buruk apabila projek ini terbina telah dibuat tanpa asas yang kuat. Kerajaan sedang mengambil pelbagai usaha untuk memperbaiki keadaan trafik di sekitar kawasan Semenyih dan di sana juga akan

terdapat pelbagai pembangunan yang boleh memperbaiki lagi keadaan sosioekonomi tempatan.

Selain daripada syarat-syarat yang ditetapkan oleh Jabatan Alam Sekitar, kerajaan juga akan mengenakan beberapa syarat lain ke atas pihak kontraktor yang akan memberi manfaat kepada rakyat dan industri di negara ini seperti pemindahan teknologi dan penggunaan kandungan tempatan.

Kemungkinan berlakunya kejadian kemalangan seperti letupan yang digambarkan adalah sangat terencil iaitu dianggarkan satu dalam 10 juta. Namun demikian, pelan tindakan kecemasan turut disediakan sebagai persediaan untuk menghadapi kecemasan ini, sekiranya ia benar-benar berlaku.

Perkara ini juga turut disyaratkan dalam kelulusan kajian EIA terperinci yang ditetapkan oleh Jabatan Alam Sekitar. Pendekatan dan dasar yang *holistic* juga diambil kira oleh kerajaan dalam penyediaan pelan induk pengurusan sisa pepejal yang disediakan oleh kementerian ini. Pelan ini akan membantu kerajaan untuk menyediakan kemudahan-kemudahan pengurusan sisa pepejal di negara ini pada masa hadapan. Terima kasih.

PEMODENAN DAN PEMBAHARUAN PARLIMEN MALAYSIA

5.40 ptg.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Parlimen Malaysia perlu diperbaharui dan dimodenisasikan supaya dapat menandingi Parlimen-parlimen di negara-negara lain yang mempunyai demokrasi mantap. Malaysia berada di dalam proses peralihan daripada negara dunia ketiga kepada negara dunia pertama. Adalah penting bagi Dewan-dewan Parlimen di Malaysia berubah corak. Di antara isu-isu yang memerlukan pemikiran yang baru adalah:

- (i) penglibatan lebih secara langsung dalam isu-isu kepentingan awam;
- (ii) kajian semula sekatan-sekatan ke atas jumlah soalan Ahli-ahli Parlimen dan masa perbahasan yang diberikan;
- (iii) penubuhan Jawatankuasa Pilihan Parlimen Pakar (*Select Committee*);

- (iv) pengiktirafan yang sewajarnya ke atas peranan Ahli-ahli Pembangkang Parlimen;
- (v) siaran langsung prosiding Parlimen;
- (vi) mempertingkatkan laman *web* Parlimen dengan segera;
- (vii) perbahasan menyeluruh ketika meluluskan rang undang-undang;
- (viii) tidak harus berat sebelah pada penapisan Peraturan-peraturan Majlis Mesyuarat.

Salah satu daripada punca halangan bagi memperbaiki Parlimen adalah penyekatan yang terdapat di antaranya Peraturan-peraturan Majlis Mesyuarat adalah seperti berikut:

- (i) mengenai ucapan penangguhan perlu diubahsuaikan. Kini ucapan penangguhan tidak diizinkan semasa mesyuarat pertama sesuatu penggal atau pada masa Rang Undang-undang Perbekalan. Sekatan ini harus diketepikan dan memberi keizinan bagi ucapan penangguhan, diucapkan dalam semua sesi seperti mana sebelum pemindaan di dalam Peraturan-peraturan Majlis Mesyuarat;
- (ii) kehendak sekarang iaitu untuk memberi notis 24 jam sebelum isu kepentingan orang ramai dikemukakan harus disegerakan. Aturan ini memberi sekatan dari segi alamnya dan tidak menunjukkan kepentingan perdebatan. Aturan ini diadakan untuk membincangkan isu-isu kepentingan awam di forum tertinggi secepat mungkin. Pandangan terhadap notis 4 jam seperti mana sebelum pemindahan aturan ini dilakukan adalah memadai, dengan memberi masa notis 24 jam dengan 400 patah perkataan sahaja di dalam ucapan adalah seperti ciri-ciri yang terdapat di sekolah rendah. Aturan ini harus mempunyai fleksibiliti di dalam patah perkataan bagi sesuatu ucapan. Jangan memperlakukan Ahli Parlimen sebagai kanak-kanak sekolah;
- (iii) masa bagi pertanyaan soalan yang diberi sejam sehari, harus ditambahkan kepada sekurang-kurangnya dua jam. Lebih kurang 50 soalan yang dianjurkan dalam sehari dan hanya

kurang daripada 10 soalan yang diberikan jawapan di dalam masa satu jam dan diperuntukkan semasa ini. Ahli Parlimen hanya diberi 10 soalan untuk dianjurkan secara lisan dan lima soalan bertulis. Soalan-soalan ini pula tidak harus melebihi 40 patah perkataan, bagi sesuatu soalan. Soalan-soalan selebihnya akan menjadi soalan-soalan yang tidak hangat apabila Ahli Parlimen harus menghantar soalan-soalan ini 21 hari sebelum Parlimen disidangkan. Jawapan-jawapan bagi soalan-soalan ini pula lewat diberikan. Di mana soalan-soalan ini tidak lagi relevan. Sekatan-sekatan ini memperhadkan peranan-peranan Ahli Parlimen di dalam Parlimen. Semakan semula di dalam isu harus disegerakan. Walau bagaimanapun, terdapat banyak yang harus dilakukan sebelum kita boleh mengatakan bahawa kita mempunyai Parlimen kelas pertama.

Tuan Yang di-Pertua, hari ini Menteri tidak berada semasa memulakan jawapan Menteri Sumber Manusia dan selepas itu bila jawapan dimulakan, habis dengan serta-merta dalam 15 minit. Ini adalah satu contoh yang tidak baik. Perlu ada di sini untuk memberi jawapan yang boleh diterima.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Cukuplah, Yang Berhormat. Teruskan.

Tuan M. Kula Segaran: Sebagai akhir, salah satu aspek penting pembaharuan dan pemodenan Parlimen untuk menghubungkan dengan orang awam. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat Menteri sila jawab.

5.45 ptg.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz]: Tuan Yang di-Pertua, saya mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat bagi Ipoh Barat di atas ucapan penangguhan beliau. Untuk makluman Yang Berhormat, kerajaan memang peka berkenaan dengan isu dan hal yang berkaitan dengan hal dan pembaharuan Parlimen sebagai institusi perundangan tertinggi negara.

Mengenai cadangan isu yang dibangkitkan supaya dikaji semula, sekatan-sekatan ke atas jumlah soalan Ahli-ahli Parlimen dan masa perbahasan diberikan, suka dimaklumkan bahawa jumlah soalan yang boleh dihantar oleh Ahli-ahli Yang Berhormat serta masa perbahasan telah jelas termaktub di dalam Peraturan-peraturan Majlis Mesyuarat Dewan Rakyat. Oleh yang demikian, sebarang pindaan hanya boleh dibuat melalui pindaan ke atas peraturan berkenaan oleh Jawatankuasa Peraturan Mesyuarat mengikut peruntukan Peraturan Mesyuarat 78. Jadi, kita boleh kemukakan kepada jawatankuasa ini, dan saya percaya akan mendapat sokongan ramai daripada Ahli-ahli Dewan Rakyat.

Penubuhan Jawatankuasa Pilihan Parlimen Pakar seperti yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat pada masa ini, tidak akan dibentuk dan ini mungkin akan melewati pelaksanaan akta dan pelaksanaannya. Walau bagaimanapun, sehingga hari ini kerajaan telah bersetuju menubuhkan Jawatankuasa-jawatankuasa Pilihan Khas untuk mengkaji pindaan-pindaan ke atas Kanun Keseksaan, Kanun Tatacara Jenayah dan Jawatankuasa Pilihan Khas untuk mengkaji perpaduan negara dan integrasi nasional.

Kerajaan juga perlu melihat kepada praktikalnya dan keperluan penubuhan sesebuah jawatankuasa untuk menjamin kualiti pembentukan atau pindaan sesuatu rang undang-undang. Isu pengiktirafan peranan Ahli-ahli Parlimen Pembangkang, sememangnya tidak seharusnya timbul. Ahli-ahli Parlimen Pembangkang sememangnya diberi pengiktirafan yang sewajarnya, ia dapat dilihat melalui pelantikan Yang Berhormat bagi Kepong, yang telah dilantik sebagai Timbalan Pengerusi Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara di Dewan yang mulia ini pada 24 Mei 2004.

Pihak pembangkang bukan sahaja menjadi Timbalan Pengerusi, malah turut diberi satu lagi kerusi sebagai ahli jawatankuasa biasa dan jawatankuasa berkenaan. Jelas menunjukkan bahawa kerajaan bersedia dan sentiasa terbuka untuk mengambil pandangan dan memberi ruang untuk pihak pembangkang memainkan peranan mereka di negara ini.

Peranan Ahli Parlimen Pembangkang sentiasa mendapat liputan yang meluas dari pihak media masa, termasuk juga media masa yang dikatakan dikuasai oleh kerajaan. Saya baru-baru ini tengok Seputeh dapat banyak tempat di dalam akhbar

The New Straits Times. Jadi tidak ada halangan, banyak Yang Berhormat lain pun dapat juga. Sebelah Yang Berhormat bagi Seputeh siapa? *[Menyampuk]* Yang Berhormat bagi Tanjongkah? Yang Berhormat bagi Tanjong pun banyak juga tempat. Saya langsung tidak ada. Saya rasa ini kita tidak pernah menghalang pengiktirafan peranan pembangkang oleh mana-mana pihak.

Berhubung dengan cadangan mengadakan siaran langsung persidangan Parlimen, kerajaan tidak bercadang untuk mengadakan siaran langsung pada waktu ini. Antara faktor yang telah disebut, yang telah diambil kira ialah dari segi kos dan persediaan Ahli Dewan sendiri serta kesetiaan rakyat untuk mengikut persidangan Dewan yang biasanya diadakan sehari suntuk. Walau bagaimanapun cadangan mengenai perkara ini bolehlah dikemukakan kepada Jawatankuasa Dewan untuk pertimbangan.

Pihak pengurusan Parlimen menyedari bahawa Laman *Web* Parlimen pada masa ini mempunyai masalah untuk mencapai beberapa menu kerana pengubahsuaian terhadap laman *web* itu sedang dibuat sekarang. Walau bagaimanapun, suka dimaklumkan bahawa Laman *Web* Parlimen kini telah pun berwajah baru, namun pihak pengurusan Parlimen akan sentiasa mengambil tindakan untuk memastikan maklumat yang disediakan sentiasa dikemas kini dan pihak pengurusan Parlimen juga sentiasa mengalu-alukan sebarang cadangan daripada Ahli-ahli Yang Berhormat untuk memperbaiki Laman *Web* Parlimen kita.

Mengenai Ucapan Penangguhan di bawah Peraturan Mesyuarat 17 dan juga notis pemberitahuan usul di bawah Peraturan Mesyuarat 18, suka saya memaklumkan bahawa sebarang cadangan pindaan untuk mengkaji isu ini bolehlah dikemukakan kepada Jawatankuasa Peraturan Mesyuarat Dewan Rakyat untuk dikaji dan ditimbang. Yang Berhormat bebas mengemukakan cadangan-cadangan Yang Berhormat kepada jawatankuasa ini dan terpulanglah kepada jawatankuasa untuk memutuskannya.

Kesimpulannya, institusi Parlimen Malaysia pada hari ini sememangnya telah matang dengan caranya yang tersendiri. Rakyat semakin memahami kepentingan institusi ini dan kewujudan pembangkang di dalam Parlimen menunjukkan bahawa wujudnya demokrasi yang mantap di negara ini. Kadangkala banyak, kadangkala sedikit, ia ikut pasang surut.

Pihak pembangkang sentiasa mempunyai wakil dalam mana-mana jawatankuasa yang dibentuk oleh Parlimen. Ahli-ahli Yang Berhormat seharusnya sedar bahawa tanggungjawab untuk meningkatkan martabat Parlimen sebagai simbol demokrasi bukan hanya semata-mata terletak di pihak kerajaan sahaja, sebaliknya ia sebenarnya terpulang kepada Ahli-ahli Yang Berhormat sendiri untuk menentukan sama ada demokrasi yang didokong selama ini merupakan demokrasi yang mantap ataupun tidak dan seterusnya akan dapat dinilai dan sentiasa disanjung tinggi oleh rakyat Malaysia sendiri mahupun negara-negara lain serta dikenali sebagai sebuah institusi perundangan yang agung.

Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ahli-ahli Yang Berhormat, urusan kita pada hari ini selesai. Ahli-ahli Yang Berhormat, hari ini adalah hari akhir untuk sesi ini. Kita telah selesai bersidang di Dewan yang mulia ini selama sepuluh hari mulai 5 Julai yang lalu.

Saya bagi pihak Yang Amat Berbahagia Tun Yang di-Pertua dan kami, kedua-dua Timbalan Yang di-Pertua mengucapkan terima kasih di atas kerjasama Ahli-ahli Yang Berhormat untuk memastikan persidangan Dewan yang mulia ini berjalan dengan lancar dan menjaga nama baik Parlimen yang mulia ini.

Kami mengucapkan selamat kembali ke kawasan masing-masing dan berkhidmat kepada rakyat yang memilih Tuan-tuan, Ahli-ahli Yang Berhormat sama ada daripada kerajaan ataupun pembangkang.

Saya tangguhkan Dewan yang mulia ini ke satu tarikh yang akan diberitahu kelak. Dewan ditangguhkan.

Dewan ditangguhkan pada pukul 5.52 petang.